

Konstitutionsutskottets betänkande 2022/23:KU5

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 8 § riksdagsordningen ska konstitutionsutskottet följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. I detta betänkande redovisar utskottet resultatet av uppföljningen för 2021.

Riksdagens utskott subsidiaritetsprövade totalt 79 förslag under 2021 och lämnade tre motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Inget förslag samlade tillräckligt med invändningar för att uppnå tröskeln för ett gult kort. Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft och fram t.o.m. utgången av 2021 har riksdagen lämnat 79 motiverade yttranden, vilket innebär att riksdagen har haft invändningar mot drygt 7 procent av samtliga förslag som översänts för subsidiaritetsprövning. En översiktlig genomgång av de förslag som riksdagen har lämnat motiverade yttranden om visar att 24 procent av förslagen grundar sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

I sitt ställningstagande uttalar sig utskottet bl.a. om betydelsen av bemyndiganden att anta delegerade akter. Utskottet konstaterar också att det finns en förbättringspotential när det gäller vilken information som laddas upp på Ipx och att den laddas upp på ett språk som är tillgängligt för andra nationella parlament. Utskottet vidhåller uppfattningen att uteblivna eller alltför kortfattade motiveringar försvårar för de nationella parlamenten att se till att subsidiaritetsprincipen efterlevs och anser att det finns skäl att bevaka frågan även framöver.

Innehållsförteckning

Utskottets anmälan.....	4
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	6
Inriktningen på uppföljningen	6
Subsidiaritetskontrollen enligt Lissabonfördraget.....	7
Subsidiaritetsprövningen i riksdagen	11
Konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen	12
Den parlamentariska EU-kommittén.....	16
Utskottets överväganden.....	19
Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria	19
Ärendenas formella hantering m.m.	19
Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar	30
Kommissionens motiveringar av subsidiaritetsprincipen	75
Yttranden från andra utskott	75
Utskottets ställningstagande	81
<i>Bilaga 1</i>	
Skatteutskottets yttrande 2022/23:SkU2y	86
<i>Bilaga 2</i>	
Justitieutskottets protokoll 2022/23:6	91
<i>Bilaga 3</i>	
Utbildningsutskottets yttrande 2022/23:UbU1y	92
<i>Bilaga 4</i>	
Trafikutskottets yttrande 2022/23:TU1y	97
<i>Bilaga 5</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2022/23:MJU2y	106
<i>Bilaga 6</i>	
Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2021	115
<i>Bilaga 7</i>	
Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2021 – per politikområde	124
<i>Bilaga 8</i>	
Antal utkast till lagstiftningsakter 2010–2021 – per politikområde	128
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Antal utkast till lagstiftningsakter, utlåtanden och motiverade yttranden under 2021	19
Tabell 2 Antal utkast till lagstiftningsakter per utskott under 2010– 2021	21
Tabell 3 Antal prövade utkast till lagstiftningsakter och antal motiverade yttranden i riksdagen 2010–2021	25
Tabell 4 Antal motiverade yttranden per utskott 2010–2021	27
Tabell 5 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom konstitutionsutskottets område.....	32
Tabell 6 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom finansutskottets område	37
Tabell 7 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets område	41

Tabell 8 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom justitieutskottets område	44
Tabell 9 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom civilutskottets område	48
Tabell 10 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område	50
Tabell 11 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom försvarsutskottets område	52
Tabell 12 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialförsäkringsutskottets område	54
Tabell 13 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialutskottets område	56
Tabell 14 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom kulturutskottets område	58
Tabell 15 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utbildningsutskottets område	60
Tabell 16 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom trafikutskottets område	63
Tabell 17 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom miljö- och jordbruksutskottets område	66
Tabell 18 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom näringsutskottets område	69
Tabell 19 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom arbetsmarknadsutskottets område	74

Utskottets anmälan

Konstitutionsutskottet anmäler härmed för riksdagen resultatet av den uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som redovisas i detta betänkande enligt 7 kap. 8 § andra stycket riksdagsordningen.

Stockholm den 17 januari 2023

På konstitutionsutskottets vägnar

Ida Karkiainen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ida Karkiainen (S), Erik Ottoson (M), Matheus Enholm (SD), Hans Ekström (S), Fredrik Lindahl (SD), Mirja Räihä (S), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Malin Danielsson (L), Amalia Rud Pedersen (S), Susanne Nordström (M), Gudrun Brunegård (KD), Malin Björk (C), Lars Engsund (M), Jan Riise (MP), Lars Johnsson (M) och Vasiliki Tsouplaki (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen.¹ Prövningen utförs av utskotten i riksdagen.

Konstitutionsutskottet ska därutöver enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Utskottet meddelar kammaren sina iakttagelser genom ett betänkande (KU5).

I detta betänkande redogörs för uppföljningen av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2021. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Subsidiaritetsprövningar som inleddes under hösten 2021 men avslutades först under våren 2022 ingår inte i den här uppföljningen utan tas istället upp vid nästa uppföljning. Årets uppföljning är den trettonde i ordningen.²

Som ett led i beredningen av ärendet gav konstitutionsutskottet övriga utskott tillfälle att yttra sig över iakttagelserna i en promemoria som hade upprättats inom utskottet. Konstitutionsutskottet önskade särskilt

- en kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2021 jämfört med 2020 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande
- en samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen
- en kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen
- kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange)³ och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några

¹ En ny riksdagsordning trädde i kraft den 1 september 2014. Fram till den 31 augusti 2014 fanns bestämmelsen i 10 kap. 6 § åttonde stycket RO.

² För tidigare uppföljningar, se bet. 2010/11:KU18, bet. 2011/12:KU4 och bet. 2012/13:KU8. Från och med riksmötet 2013/14 redovisas uppföljningen i betänkande KU5.

³ Ipex (Interparliamentary EU Information Exchange) är en webbaserad plattform för utbyte av information om behandlingen av EU-frågor mellan EU-ländernas nationella parlament och med Europaparlamentet, t.ex. om de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar.

- kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information
- kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Yttranden kom in från skatteutskottet, justitieutskottet, utbildningsutskottet, trafikutskottet och miljö- och jordbruksutskottet (bilaga 1–5).

Till detta betänkande bifogas en förteckning över vilka utkast till lagstiftningsakter som prövades under 2021 (bilaga 6). Vidare bifogas en förteckning med uppgifter om vilken rättslig grund i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som kommissionen i huvudsak har angett ligga till grund för de olika utkasten och vilket politikområde utkasten i huvudsak avser (bilaga 7). En sammanställning över antalet utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2010–2021 uppdelat per politikområde och rättslig grund i EUF-fördraget finns i bilaga 8.

Bakgrund

Inriktningen på uppföljningen

Utskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen består av två delar. En del avser den rent formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter. Denna del av uppföljningen gäller vilka subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen och vilka metoder som har använts vid dessa subsidiaritetsprövningar.

Enbart en sådan formellt inriktad uppföljning torde dock inte svara fullt ut mot den uppgift som konstitutionsutskottet är avsett att ha enligt förarbetena. Utredningen som lade fram förslaget till ändringar i riksdagsordningen ansåg det värdefullt om ett organ följer utvecklingen av riksdagens subsidiaritetskontroll och samlar erfarenheter från olika områden (framst. 2008/09:RS4 s. 53). Utredningen ansåg att konstitutionsutskottet var bäst lämpat att fylla det behov som Riksdagskommittén tidigare hade pekat ut av ett organ med ett ”helikopterperspektiv” på tillämpningen av subsidiaritetsprincipen (framst. 2008/09:RS4 s. 53; se även framst. 2005/06:RS3 s. 59).

Om det uttalade behovet av ett helikopterperspektiv på tillämpningen av subsidiaritetsprincipen ska kunna tillgodoses bör uppföljningen även uppmärksamma utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar. Samtidigt bör uppföljningen inte innebära att konstitutionsutskottet genomför nya subsidiaritetskontroller i varje enskilt ärende. Det skulle knappast vara lämpligt i konstitutionellt hänseende, och det skulle inte heller vara förenligt med uppfattningen i förarbetena, dvs. att det är respektive utskott som är bäst lämpat att genomföra kontrollen (framst. 2008/09:RS4 s. 52, bet. 2009/10:KU2 s. 13).

Mot denna bakgrund avser uppföljningen i den andra delen främst utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på en övergripande nivå. Detta görs genom sammanställningar av hur subsidiaritetsprövningar har utfallit på olika

politikområden, vilka sedan på sikt kommer att kunna relateras till olika mål. Mål kan finnas både på EU-nivå, t.ex. i fördragen, och på nationell nivå, t.ex. i grundlag eller vanlig lag eller i form av särskilda riksdagsbeslut på ett område. På sikt kan man få en bild av hur utvecklingen av kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna har påverkat förutsättningarna för att uppfylla de befintliga målen. I uppföljningen kan uppmärksammas om det t.ex. förekommer flera förslag som visserligen inte var för sig innebär att subsidiaritetsprincipen träds förnär men som sammantagna kan peka på en tendens att subsidiaritetsprincipen är i fara.

Vid konstitutionsutskottets tidigare uppföljningar har vissa brister i kommissionens motiveringar när det gäller subsidiaritetsprincipen uppmärksammas. Mot denna bakgrund görs även i denna uppföljning en översiktlig genomgång av kommissionens motiveringar i fråga om subsidiaritetsprincipen.

Subsidiaritetskontrollen enligt Lissabonfördraget

Subsidiaritetsprincipen

Lissabonfördraget ger de nationella parlamenten en särskild roll när det gäller kontrollen av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Innebörden av subsidiaritetsprincipen framgår av artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen (förkortas EU-fördraget):

Enligt subsidiaritetsprincipen ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna [...] och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Subsidiaritetsprincipen gäller således inte på de områden där unionen har exklusiv befogenhet, dvs. områden där unionen ensam har beslutanderätten. Sådana områden är tullunionen, vissa konkurrensregler, den gemensamma handelspolitiken och den monetära politiken för medlemsstater som har euron som valuta (se artikel 3 i EUF-fördraget). För övriga områden inom unions-samarbetet där befogenheten är delad mellan unionen och medlemsstaterna gäller att subsidiaritetsprincipen ska tillämpas.

Delade befogenheter

Enligt artikel 4 i EUF-fördraget ska unionen ha delad befogenhet med medlemsstaterna om den genom fördragen tilldelas en befogenhet som inte omfattas av de områden som omfattas av artikel 3 och 6 i EUF-fördraget. Det gäller således bl.a. den inre marknaden, socialpolitik, miljö, konsumentskydd, transport, energi och området med frihet, säkerhet och rättvisa. Enligt artikel 6 i EUF-fördraget har unionen befogenhet att vidta stödjande åtgärder t.ex. i fråga om industripolitik, kultur och turism.

Av artikel 2 i EUF-fördraget framgår vidare att när fördragen tilldelar unionen en befogenhet som ska delas med medlemsstaterna på ett visst område, får unionen och medlemsstaterna lagstifta och anta rättsligt bindande akter på detta område. Medlemsstaterna ska utöva sin befogenhet om unionen inte har utövat sin befogenhet.

När det gäller de delade kompetenserna anses den nödvändiga kompetensöverföringen äga rum i och med att fördragen ratificeras och en stat överlåter suveränitetsrättigheter (Melin & Nergelius, EU:s konstitution, Maktfördelningen mellan den europeiska unionen, medlemsstaterna och medborgarna, 7:e uppl., 2012, s. 31). På dessa områden har EU och medlemsstaterna en samtidig kompetens. Varje gång rådet och Europaparlamentet utfärdar en rättsakt i ett givet ämne upphör medlemsstaternas rätt att lagstifta på ett sätt som står i strid med eller kan påverka den gemensamma rättsaktens tillämpning (Melin & Nergelius, s. 31 f.).

Det som sker kan beskrivas som att unionen successivt utnyttjar den genom fördragen givna kompetensen i takt med att rättsakter beslutas. I samma takt upphör den tidigare samtidiga kompetensen hos medlemsstaterna. Detta brukar kallas lagstiftningsutrymmets upptagenhet eller EU-rättens spärrverkan. I den utsträckning gemensamma normer beslutas blir utrymmet för nationell lagstiftning upptaget eller intecknat (Melin & Nergelius, s. 31).

EU-institutionernas och de nationella parlamentens roll

Unionens institutioner ska tillämpa subsidiaritetsprincipen i enlighet med ett särskilt protokoll som har fogats till fördragen. Det protokoll som avses är protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna (förkortas protokoll nr 2). Genom Lissabonfördraget har, som nämnts, de nationella parlamenten fått en särskild roll i kontrollen av hur subsidiaritetsprincipen tillämpas. De nationella parlamenten ska se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med det förfarande som anges i protokollet.

Enligt artikel 5 i protokoll nr 2 ska utkastet till lagstiftningsakter motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Detta gäller oavsett om kommissionen eller i förekommande fall någon annan är förslagsställare.

Kommissionen, och i förekommande fall andra förslagsställare, ska översända sina utkast till lagstiftningsakter och sina ändrade utkast till de nationella parlamenten. Efter att utkastet har översänts till de nationella parlamenten får varje nationellt parlament (eller kammare i ett sådant parlament som har två kammare) lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med skälen till att det anser att det aktuella utkastet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. De nationella parlamenten har åtta veckor på sig från den dagen då utkastet översänds att lämna ett sådant motiverat yttrande.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska ta hänsyn till alla motiverade yttranden från de nationella parlamenten.

Gula kortet

Varje nationellt parlament har två röster, vilket innebär att det finns totalt 54 röster inom EU. I de länder som har tvåkammerssystem har kamrarna en röst vardera. Om minst en tredjedel av det totala antalet röster som tilldelats de nationella parlamenten, dvs. 18 röster, står bakom uppfattningen att ett lagstiftningsutkast strider mot subsidiaritetsprincipen ska utkastet omprövas av kommissionen eller i förekommande fall av en annan förslagsställare (det gula kortet).

För ett utkast till lagstiftningsakt som avser straffrättsligt samarbete och polissamarbete är tröskeln en fjärdedel, dvs. något lägre (14 röster). Efter omprövningen kan kommissionen eller någon annan förslagsställare besluta att antingen vidhålla utkastet, ändra det eller dra tillbaka det. Detta beslut ska vara motiverat.

Orange kortet

Inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet kan ett förslag till lagstiftningsakt, som lett till att minst en enkel majoritet av de nationella parlamentens röster har ställt sig bakom kritiska yttranden, få ytterligare konsekvenser under lagstiftningsprocessen (det orange kortet). Efter omprövningen kan kommissionen besluta att antingen vidhålla förslaget, ändra det eller dra tillbaka det. Om kommissionen väljer att vidhålla förslaget, ska den i ett motiverat yttrande ange skälen till varför den anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Före den första behandlingen ska Europaparlamentet och rådet ta ställning till om lagstiftningsförslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen och ska då särskilt beakta de motiveringar som angetts och delas av majoriteten av de nationella parlamenten samt kommissionens motiverade yttrande. Om rådet med en majoritet på 55 procent av rådsmedlemmarna eller Europaparlamentet med en majoritet av de avgivna rösterna anser att lagstiftningsförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, ska förslaget inte behandlas vidare.

Ogiltighetstalan enligt Lissabonfördraget

Enligt artikel 263 i EUF-fördraget ska EU-domstolen granska lagenligheten av sådana lagstiftningsakter som antas av rådet, kommissionen eller Europeiska centralbanken och som inte är rekommendationer eller yttranden. EU-domstolen ska också granska lagenligheten av sådana rättsakter som antas av Europaparlamentet eller Europeiska rådet och som ska ha rättsverkan i förhållande till tredje man och sådana akter antagna av unionens organ eller byråer som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man. För detta ändamål ska domstolen vara behörig att pröva talan som väcks av en medlemsstat, Europaparlamentet, rådet eller kommissionen om bristande

behörighet, åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av fördragen eller av någon rättsregel som gäller dess tillämpning eller maktmissbruk.

En talan som avses i denna artikel ska väckas inom två månader från den dag då åtgärden offentliggjordes eller delgavs klaganden eller, om så inte skett, från den dag då klaganden fick kännedom om åtgärden, allt efter omständigheterna.

Enligt artikel 8 i protokoll nr 2 är EU-domstolen bl.a. behörig att pröva en talan om åsidosättande av subsidiaritetsprincipen genom en lagstiftningsakt som i enlighet med artikel 263 i EUF-fördraget har väckts av en medlemsstat eller som i enlighet med denna medlemsstats rättsordning har överlämnats av denna på dess nationella parlaments vägnar eller för en kammare i detta parlament.

Utskottets roll i den fortsatta lagstiftningsprocessen

Lissabonutredningen påminde i sin rapport om vikten av att riksdagen genom det berörda utskottet bevakar subsidiaritetsprincipens hantering i den fortsatta lagstiftningsprocessen. Om riksdagen har lämnat ett motiverat yttrande i frågan är det enligt utredningen särskilt viktigt att denna del av frågan bevakas (framst. 2008/09:RS4 s. 55).

Om den föreslagna rättsakten antas utan att riksdagens synpunkter beaktats av EU:s institutioner ansåg utredningen att det kan finnas anledning att överväga om ytterligare åtgärder bör vidtas. Protokollet ger, som nämnts, de nationella parlamenten en möjlighet att via sina regeringar väcka en ogiltighetstalan i EU-domstolen inom två månader efter det att rättsakten antagits. Riksdagen kan genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att väcka en fråga av detta slag vid domstolen. Initiativ till ett sådant tillkännagivande får tas antingen genom en motion eller i form av ett utskottsinitiativ.

Konstitutionsutskottet gjorde inte något uttalande om detta i sitt betänkande Tillämpningen av Lissabonfördraget i riksdagen (bet. 2009/10:KU2). Utskottet har dock senare gjort vissa uttalanden om denna fråga. Vid uppföljningen 2012 uttalade konstitutionsutskottet att rutiner borde införas för att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning har tillgodosetts i den antagna lagstiftningen. Utskottet konstaterade då att riksdagen saknar sådana fasta rutiner för information om när lagstiftningsförslagen antagits (bet. 2012/13:KU8 s. 52).

Vid uppföljningen 2013 konstaterade konstitutionsutskottet att flera utskott instämde i konstitutionsutskottets uttalande från 2012 och vidhöll att det skulle vara ett stöd för utskotten om man centralt inom Riksdagsförvaltningen bevakade när lagstiftningsförslag antas av rådet och i förekommande fall Europaparlamentet (bet. 2013/14:KU5 s. 39). Bevakningen borde också inbegripa kommissionens tillbakadraganden av förslag. Informationen ska förmedlas till utskotten. Det är sedan utskottens uppgift att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning har

tillgodosetts i den antagna lagstiftningen. Den analys som behöver utföras bör således utskotten stå för. Konstitutionsutskottet ansåg det vara naturligt att uppföljningen fokuserar på de fall där riksdagen lämnat ett motiverat yttrande.

EU-samordningens roll att bevaka när lagstiftningsakter antas

EU-samordningen inom Riksdagsförvaltningen bevakar när lagstiftningsförslag som subsidiaritetsprövats antas och underrättar därefter utskotten. Det görs genom att EU-samordningen via e-post meddelar det berörda utskottskansliet när en lagstiftningsakt antas.

Subsidiaritetsprövningen i riksdagen

Enligt 9 kap. 20 § andra stycket RO ska riksdagen pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen prövar samtliga utkast till lagstiftningsakter som översänds i enlighet med protokoll nr 2.

Efter att ett utkast till lagstiftningsärende mottagits i riksdagen hänvisar kammaren utkastet till det utskott vars beredningsområde ärendet gäller. Detta utskott har sedan i uppgift att pröva om utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen och, om det anser att så är fallet, avge ett utlåtande till kammaren med förslag till ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (10 kap. 3 § RO). Utskottet ska också avge ett utlåtande om minst fem ledamöter av utskottet begär det. I annat fall ska utskottet genom ett protokollsutdrag anmäla till kammaren att utkastet inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Ett beslut i kammaren om ett motiverat yttrande ska meddelas Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande genom en riksdagsskrivelse (11 kap. 21 § andra stycket RO).

Under beredningen av subsidiaritetsärendena har det beredande utskottet möjlighet att inhämta yttranden från andra utskott enligt bestämmelserna i 10 kap. 7 § RO. Detta innebär att ett utskott vid behov kan begära ett yttrande från konstitutionsutskottet om ett utskott vid prövningen av subsidiaritetsfrågan i ett visst fall känner tvekan om subsidiaritetsprincipens innebörd och dess tillämpning i praxis (se framst. 2008/09:RS4 s. 53, bet. 2009/10:KU2 s. 14).

Utskottet kan även begära att regeringen lämnar information om sin bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen (10 kap. 10 § andra stycket RO). Sådan information ska lämnas inom två veckor från den dag då utskottet begär det och kan lämnas antingen skriftligen eller muntligen av ett statsråd eller en statssekreterare, eller undantagsvis av en annan tjänsteman från det berörda departementet.

Konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen

Konstitutionsutskottet har uttalat att uppföljningen kommer att kunna ge utskotten vägledning i subsidiaritetskontrollen och också påmint om att utskotten vid behov kan inhämta konstitutionsutskottets synpunkter i fråga om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen genom möjligheten för det beredande utskottet att inhämta yttranden från andra utskott i ärendet (bet. 2009/10:KU2 s. 14).

I det följande återges några av konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen.

En lämplighetsprövning

Vid behandlingen av riksdagsstyrelsens framställning Tillämpningen av Lissabonfördraget i riksdagen uttalade konstitutionsutskottet att subsidiaritetsprövningen i huvudsak är en lämplighetsprövning och att denna därför ska utföras av det utskott som innehar sakkunskapen på området i fråga (framst. 2008/09:RS4, bet. 2009/10:KU2 s. 13).

Konstitutionsutskottet underströk att prövningen handlar om att fastställa på vilken nivå – unionsnivå eller någon nationell nivå – den föreslagna åtgärden ska vidtas, inte huruvida den föreslagna åtgärden ska vidtas eller inte. Vid denna prövning bör utskotten hämta vägledning från de riktlinjer som alltsedan subsidiaritetsprincipen infördes i EU-fördraget 1992 varit vägledande vid tillämpningen av subsidiaritetsprincipen, och som Lissabonutredningen hänvisat till (se framst. 2008/09:RS4 s. 52).

Först ställs frågan om det är möjligt att uppnå målen för den föreslagna åtgärden genom att den vidtas på nationell, regional eller lokal nivå. Om svaret är nekande ska åtgärden vidtas på unionsnivå. Om svaret är jakande ska frågan ställas om målen för åtgärden kan uppnås bättre genom att den vidtas på unionsnivå.

För att besvara den sistnämnda frågan bör följande följdfrågor ställas:

- Finns det viktiga gränsöverskridande aspekter på den föreslagna åtgärden som inte på ett tillfredsställande sätt kan regleras genom åtgärder av medlemsstaterna?
- Skulle underlåtenhet att handla på unionsnivå stå i strid med fördragets krav eller på annat sätt avsevärt skada medlemsstaternas intressen?
- Skulle en åtgärd på unionsnivå på grund av sin omfattning eller sina verkningar innebära klara fördelar jämfört med en åtgärd på medlemsstatsnivå?

Denna metod att fastställa på vilken nivå en åtgärd bör vidtas har utskottet sedermera valt att kalla tvåstegsmetoden (bet. 2010/11:KU18 s. 22).

Kan en subsidiaritetsprövning inkludera en proportionalitetsbedömning?

Vid sin första uppföljning hösten 2010 av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen noterade konstitutionsutskottet att det av fördragets och protokollets ordalydelser inte följer någon skyldighet för de nationella parlamenten att följa proportionalitetsprincipens tillämpning (bet. 2010/11:KU18 s. 22). Av detta torde dock inte, ansåg utskottet, motsatsvis kunna dras någon slutsats om att de nationella parlamenten inte får eller bör göra en sådan prövning inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Tvärtom ansåg utskottet det finnas visst stöd i litteraturen och i EU-domstolens praxis (se nedan) för att ett visst mått av proportionalitetsbedömning kan anses ingå inom ramen för subsidiaritetsprövningen.

Utskottet anförde att utgångspunkten är att beslut ska fattas på nationell, regional eller lokal nivå. Unionen ska på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva och därför bättre kan uppnås på EU-nivå. Enligt utskottet fick det av orden ”endast om och i den mån” anses framgå att subsidiaritetsprövningen innefattar ett proportionalitetskriterium och att det därav följer att den föreslagna åtgärden inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen. Utskottet torde således vara oförhindrade att göra en sådan form av proportionalitetstest inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Utskottet underströk dock att subsidiaritetsprövningen handlar om att avgöra om en åtgärd bör vidtas på medlemsstatsnivå eller unionsnivå, inte om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden.

Utskottet fann stöd för sitt ställningstagande bl.a. i en dom från EU-domstolen från 2002.⁴ I avgörandet som gällde giltigheten av direktivet om tobaksmärkning hade domstolen bl.a. att ta ställning till frågan huruvida direktivet hade antagits med iakttagande av subsidiaritetsprincipen. För att besvara frågan måste det enligt domstolen först undersökas om målet för den planerade åtgärden bättre kunde uppnås på gemenskapsnivå. Domstolen fann att så var fallet. Därefter anförde domstolen följande:

Det skall för det andra konstateras att omfattningen av den åtgärd som vidtagits av gemenskapen i det förevarande fallet även uppfyller kraven enligt subsidiaritetsprincipen genom att den [...] inte går längre än vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen.

Det har med hänvisning till avgörandet ansetts att subsidiaritetsbedömningen innefattar såväl ett effektivitets- som ett proportionalitetstest och att EU-domstolen utför proportionalitetsbedömningen inom ramen för subsidiaritetsbedömningen (Hettne, Subsidiaritetsprincipen: Politisk granskning eller juridisk kontroll?, Sieps 2003:4, s. 29; se även rapport 2013/14:RFR10 Subsidiaritet i EU efter Lissabon av Hettne m.fl., s. 26 f.).

⁴ EG-domstolens dom av den 10 december 2002 i mål C-491/01 British American Tobacco (Investments) Ltd och Imperial Tobacco Ltd, REG 2002, s. I-11453.

Bemyndiganden att anta s.k. delegerade akter eller genomförandeakter

Finansutskottet har i flera yttranden till konstitutionsutskottet anfört att det skulle kunna vara av värde att konstitutionsutskottet tar upp frågan om vilken betydelse möjligheten till s.k. delegerade akter och genomförandeakter i utkast till lagstiftningsakter bör ha vid subsidiaritetsprövningar.

Mot bakgrund av den fråga som finansutskottet väckt framhöll konstitutionsutskottet följande vid uppföljningen 2018 (bet. 2018/19:KU5 s. 83 f.).

Det är en mycket intressant men komplex fråga som finansutskottet väckt. Frågan rör tolkningen av EU-fördragets bestämmelser om subsidiaritetsprincipen och nationella parlaments befogenhet att pröva om ett utkast till lagstiftningsakt är förenligt med principen.

Möjligheten att bemyndiga kommissionen att anta delegerade akter och genomförandeakter framgår av artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget. Bestämmelser med sådana bemyndiganden tas in i särskilda artiklar i utkasten till lagstiftningsakter. Nationella parlaments subsidiaritetsprövning enligt protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna begränsas till prövningen av utkast till lagstiftningsakter. Nationella parlament prövar således inte de delegerade akter eller genomförandeakter som kan komma att antas med stöd av ett bemyndigande i en lagstiftningsakt.

Inledningsvis kan konstateras att den parlamentariska EU-kommittén uppmanade utskotten att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen och hänvisade till möjligheten att kanalisera synpunkter som inte direkt hänför sig till subsidiaritetsprincipens tillämpning genom överläggningar med regeringen (2017/18:URF1 s. 192 och 269). Konstitutionsutskottet har även framhållit att det inte handlar om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden inom ramen för subsidiaritetsprövningen.

Som nämnts inledningsvis i detta betänkande handlar subsidiaritetsprövningen om att fastställa på vilken nivå – unionsnivå eller nationell nivå – den föreslagna åtgärden ska företas, inte om den bör företas eller inte. Frågan som först måste ställas är om det är möjligt att uppnå målen för den föreslagna åtgärden på nationell nivå. Om så inte bedöms vara fallet kan det från subsidiaritets synpunkt i princip inte ha någon betydelse om åtgärden regleras i en lagstiftningsakt, delegerad akt eller genomförandeakt, så länge regleringen är på EU-nivå. I den mån ett utskott har invändningar mot att en åtgärd föreslås regleras i en delegerad akt eller i en genomförandeakt i stället för i lagstiftningsakten, är det således en synpunkt som bör föras fram inom ramen för överläggningar med regeringen och inte inom ramen för prövningen av om utkastet till lagstiftningsakt är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utifrån de avgränsningar som ställs upp i artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget torde i regel ett bemyndigande i en lagstiftningsakt inte heller i övrigt, såvitt utskottet kan bedöma, innebära att lagstiftningsakten kan ifrågasättas ur subsidiaritets synpunkt. Det kan dock inte uteslutas att ett bemyndigande någon gång bedöms innebära stöd för en framtida reglering av åtgärder vars mål bättre tillgodoses på nationell nivå. I sådana fall torde en invändning kunna göras inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Det är då viktigt att utskottet motiverar varför det anser att bemyndigandet medför att utkastet till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen.

Information om andra nationella parlaments subsidiaritetsprövningar

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen betonat värdet av informationsutbyte mellan de nationella parlamenten (se bet. 2010/11:KU18 s. 36 och bet. 2013/14:KU5 s. 74). Utskottet har anförts att syftet med samarbetet mellan parlamenten inom EU bl.a. är att säkra det effektiva utövandet av de parlamentariska befogenheterna i unionsfrågorna, särskilt när det gäller övervakningen av subsidiaritetsprincipen.

I uppföljningen under riksmötet 2011/12 konstaterade utskottet att några kontakter med andra nationella parlament – med undantag för finansutskottet – inte föreföll ha tagits under den aktuella perioden. Som en möjlig förklaring angavs att utskotten helt enkelt inte ansett sig ha behov av informationsutbyte med andra länders parlament. Utskottet framhöll dock värdet av sådana kontakter när det gäller övervakningen av subsidiaritetsprincipen, och om möjligt på politisk nivå. Ett syfte kan vara att rent allmänt skaffa information om vilka synpunkter som kan anläggas i fråga om ett förslags förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Ett annat syfte kan vara att göra andra länder uppmärksamma på synpunkter som ett utskott i riksdagen har eller att samla många länder för att uppnå de i protokollet angivna tröskelvärdena för att få ett förslag omprövat. Om sådana kontakter tas på tjänstemannanivå ansåg dock utskottet att de först bör vara förankrade i utskottet (bet. 2011/12:KU4 s. 47).

Vid riksmötet 2014/15 pekade utskottet på att det finns möjligheter till informationsutbyte exempelvis inom ramen för Cosac (Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor) och andra interparlamentariska möten (bet. 2014/15:KU5 s. 79). För att ett sådant möte ska bidra till informationsutbyte som leder till ett gult kort måste det dock infalla under åttaveckorsfristen, vilket sällan torde vara fallet, påpekade utskottet. Utskottet ansåg det inte vara möjligt att inom den då aktuella uppföljningen besvara frågan om hur ett närmare samarbete mellan de nationella parlamenten ska kunna komma till stånd, men ansåg att frågan måste börja diskuteras. Utskottet ansåg att det möjligen kan finnas skäl för självvranssakan när det gäller hur samarbetet hittills har fungerat.

Vid ett antal uppföljningar har utskottet framhållit att flera av utskotten har goda erfarenheter av den möjlighet till informationsutbyte som riksdagens representant vid EU:s institutioner kan erbjuda (se t.ex. bet. 2012/13:KU8 s. 55 f., bet. 2015/16:KU5 s. 66, bet. 2019/20:KU5 s. 95). Riksdagens representant träffar sina motsvarigheter vid regelbundna möten och är därför en värdefull ingång vid informationsutbyte.

Konstitutionsutskottet har vidare vid upprepade tillfällen konstaterat att det finns en förbättringspotential i fråga om i vilken omfattning information läggs in i Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och att den läggs in på ett språk som är tillgängligt för andra parlament. (se t.ex. bet. 2016/17:KU5 s. 55 och bet. 2021/22:KU5 s. 88). Utskottet har också uttalat att riksdagen bör verka för att Ipex utvecklas till att bli ett effektivare verktyg för informationsutbyte mellan de nationella parlamenten (bet. 2015/16:KU5 s. 66 och bet. 2016/17:KU5 s. 55). I juli 2021 lanserades en ny version av Ipex

webbplats. Syftet med den nya webbplatsen är bl.a. att det ska bli lättare för de nationella parlamenten att ladda upp information på webbplatsen. Förhoppningen med denna förändring är att benägenheten att över huvud taget ladda upp information ska öka. Konstitutionsutskottet är positivt till alla förbättringar som kan leda till att informationen på Ipx webbplats är uppdaterad och tillgänglig för de nationella parlamenten. Vid den senaste uppföljningen ansåg utskottet dock att det är för tidigt att avgöra om den nya versionen har påverkat benägenheten att ladda upp information (bet. 2021/22:KU5 s. 88).

Vid uppföljningen under riksmötet 2018/19 nämnde utskottet när det gäller frågan om samarbete med andra parlament bl.a. att den parlamentariska EU-kommittén ansåg att riksdagen bör samarbeta mer med andra nationella parlament och uppmuntrade till kompletterande informationsutbyte på politisk nivå baserat på vad som med någorlunda rimlighet kan förutses bli utskottet slutsats i subsidiaritetsprövningen (2017/18:URF1 s. 193). Förutom den tidsmässiga fördelen med att inte avvakta ett faktiskt beslut ansåg EU-kommittén att ett sådant informationsutbyte har den fördelen att den sker på politisk nivå. EU-kommittén framhöll att det bör överlåtas åt utskotten att utforma rutiner för att sprida information på politisk nivå till andra nationella parlament. Konstitutionsutskottet delade EU-kommitténs uppfattning i dessa frågor (bet. 2018/19:KU5 s. 85).

Utskottsavdelningen inom Riksdagsförvaltningen har tagit fram exempel på föredragningspromemorior för utskotten att använda vid beredningen av subsidiaritetsärendena och exempel på rutiner för utskottens informationsutbyte med andra nationella parlament vid motiverade yttranden (se även nedan). Promemoriorna har diskuterats och förankrats vid ordförandekonferensen.

Uppehåll i åttaveckorsfristen och information om planerade förslag

Vid uppföljningen under riksmötet 2019/20 välkomnade utskottet att kommissionen meddelat att den avsåg att göra ett uppehåll i åttaveckorsfristen över jul och nyår med början 2019, vilket utskottet ansåg skulle möjliggöra för parlamenten att göra en noggrann subsidiaritetsprövning även av förslag som lämnas i anslutning till jul och nyår.

Mot bakgrund av det som utskotten framfört vid flera uppföljningar vidhöll konstitutionsutskottet att de nationella parlamentens planering skulle underlättas betydligt om kommissionen tillhandahöll mer detaljerad och precis information om varje enskilt initiativ, inklusive när översättningarna förväntas bli klara (bet. 2019/20:KU5 s. 95, se även bet. 2020/21:KU5 s. 69 f.).

Den parlamentariska EU-kommittén

Den parlamentariska EU-kommittén överlämnade i februari 2018 betänkandet EU-arbetet i riksdagen (2017/18:URF1). I framställning 2017/18:RS8 EU-arbetet i riksdagen föreslog riksdagsstyrelsen ändringar i riksdagsordningen

och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som grundade sig på kommitténs lagförslag. På förslag av konstitutionsutskottet biföll riksdagen lagförslagen (bet. 2018/19:KU7, rskr. 2018/19:22 och 23). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2019.

EU-kommitténs uppdrag var att se över riksdagens arbete med EU-frågor. När det gäller riksdagens subsidiaritetskontroll gjorde EU-kommittén flera uttalanden (se bl.a. 2017/18:URF1 s. 187 f.). Kommittén ansåg att riksdagens subsidiaritetskontroll är meningsfull, och att formen för den är ändamålsenlig. Utskotten ansågs ha goda och tillräckliga möjligheter att fokusera sina ansträngningar på de mer komplicerade ärendena. EU-kommittén framhöll att subsidiaritetsärenden bör behandlas inom åttaveckorsfristen och att detta medges under rådande förutsättningar för riksdagsarbetet. Ändrade majoritetsförhållanden efter riksdagsval kan få genomslag genom att ett utlåtande i ett subsidiaritetsärende återförvisas till ett av den nyvalda riksdagens utskott för ytterligare beredning. Kommittén gjorde bedömningen att resultatet av riksdagens subsidiaritetsprövning påverkar regeringens handlingsutrymme enbart om det vävs in i resultaten av överläggningar och samråd.

Kommittén uttalade vidare att den kunde se att det ligger i sakens natur att den politiska subsidiaritetsprövningen inte enkelt låter sig begränsas. Kommittén uppmanade dock utskotten att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen och hänvisade till möjligheten att kanalisera synpunkter som inte direkt hänför sig till subsidiaritetsprincipens tillämpning genom överläggningar med regeringen.

Uppmaningen att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen upprepades i avsnittet om funktionsfördelningen mellan regering och riksdag. Kommittén uttalade att det kan ifrågasättas om en alltför extensiv syn på subsidiaritetsprövningen och vad som kan framföras i ett motiverat yttrande är förenlig med den tänkta funktionsfördelningen där regeringen företräder Sverige och den svenska ståndpunkten i förhandlingarna inom EU (se 2018/19:URF1 s. 268 f.). Kommittén framhöll vidare att utskotten bör använda riksdagens representant vid EU:s institutioner för att sprida information till de andra nationella parlamenten. Utskotten bör också utforma rutiner för ett kompletterande informationsutbyte på politisk nivå.

Riksdagsstyrelsen gav i juni 2018 riksdagsdirektören i uppdrag att analysera behovet av ytterligare åtgärder med anledning av den parlamentariska EU-kommitténs rekommendationer, i förekommande fall bereda och om lämpligt genomföra sådana åtgärder, samt redovisa detta uppdrag för riksdagsstyrelsen senast den 28 februari 2019. Riksdagsdirektören beslutade i sin tur i juni 2018 att ge avdelningschefen för utskottsavdelningen och tf. sekretariatschefen för EU-samordningen i uppdrag att analysera, bereda och genomföra de åtgärder som är motiverade av riksdagsstyrelsens uppdrag i fråga om den parlamentariska EU-kommitténs rekommendationer samt utarbeta en rapport för riksdagsdirektörens redovisning av sitt uppdrag till styrelsen. Uppdraget redovisades till riksdagsdirektören i januari 2019 (dnr

2144-2017/18). Riksdagsdirektören redovisade sitt uppdrag till riksdagsstyrelsen i februari 2019 (dnr 966-2017/18).

Som tidigare har nämnts har det inom utskottsavdelningen vid Riksdagsförvaltningen bl.a. tagits fram vägledningar för utskottens subsidiaritetsprövningar och informationsutbyte med andra nationella parlament.

Utskottets överväganden

Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria

Ärendenas formella hantering m.m.

Subsidiaritetsprövningar som genomförts i riksdagen under 2021

Riksdagen prövar, till skillnad från många andra länders parlament, samtliga utkast till lagstiftningsakter som översänds av kommissionen eller någon av de andra initiativtagarna enligt protokoll nr 2.

Under 2021 genomfördes totalt 79 subsidiaritetsprövningar av riksdagens utskott (se förteckningen över avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2021, bilaga 6). Av förteckningen framgår det att kommissionen var initiativtagare till alla utkast till lagstiftningsakter. Vidare framgår det vilka utkast som varit föremål för en subsidiaritetsprövning under 2021 och vilka utskott som genomfört prövningarna. Vidare anges tidpunkterna för beslut i utskotten och i förekommande fall beslut i kammaren. Av förteckningen framgår det även vilka utlåtanden som har lämnats av utskotten och vilka motiverade yttranden som har lämnats till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Inget förslag samlade tillräckligt många invändningar för ett gult kort på EU-nivå (se nedan).

En översikt av fördelningen av antalet utkast till lagstiftningsakter, utlåtanden och motiverade yttranden under 2021 per utskott framgår av tabell 1 nedan.

Tabell 1 Antal utkast till lagstiftningsakter, utlåtanden och motiverade yttranden under 2021

Utskott	Utkast till lagstiftningsakter	Utlåtanden	Motiverade yttranden
MJU	19	2	1
FiU	12	0	0
TU	12	0	0
JuU	8	0	0
SkU	7	1	1
NU	7	1	1
SoU	6	0	0
CU	3	0	0
FöU	2	0	0
KrU	1	0	0
UbU	1	0	0
AU	1	1	0
KU	0	0	0
UU	0	0	0
SfU	0	0	0
Totalt	79	5	3

I tabell 2 nedan finns en sammanställning över det totala antalet utkast till lagstiftningsakter fördelat per utskott sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Fram till utgången av 2021 har totalt 1 054 utkast till lagstiftningsakter översänts till riksdagen för subsidiaritetsprövning.

Miljö- och jordbruksutskottet är det utskott som har prövat allra flest utkast (178), vilket är knappt 17 procent av de utkast som prövats av riksdagen sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Finansutskottet har prövat 162 utkast, vilket är drygt 15 procent av utkasten. Trafikutskottet har prövat 145 utkast, vilket är knappt 14 procent av utkasten. Justitieutskottet och näringsutskottet har prövat vardera 103 utkast. Skatteutskottet har prövat 83 utkast. Civilutskottet har prövat 49 utkast och socialförsäkringsutskottet 47 utkast. Arbetsmarknadsutskottet har prövat 36 utkast och utrikesutskottet 35 utkast. Socialutskottet har prövat 33 utkast och utbildningsutskottet 26. Försvarsutskottet har prövat 22 utkast och konstitutionsutskottet 19. Kulturutskottet har prövat 13 utkast.

Tabell 2 Antal utkast till lagstiftningsakter per utskott under 2010–2021

Utskott	Antal utkast till lagstiftningsakter												
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
KU	0	2	4	2	0	0	3	4	3	0	1	0	19
FiU	13	11	21	17	7	4	16	15	28	3	15	12	162
SkU	1	9	2	4	10	2	8	10	15	5	10	7	83
JuU	12	10	10	12	7	2	8	10	21	2	1	8	103
CU	1	9	6	8	4	0	7	4	6	0	1	3	49
UU	2	3	12	2	1	1	4	2	4	1	3	0	35
FöU	1	5	1	2	0	0	0	2	5	2	2	2	22
SfU	5	3	4	2	5	3	11	1	7	1	5	0	47
SoU	1	1	11	4	2	0	2	0	1	0	5	6	33
KrU	1	0	3	1	0	0	2	2	2	0	1	1	13
UbU	0	4	3	6	1	0	3	1	4	3	0	1	26
TU	11	10	14	27	1	0	15	14	18	7	16	12	145
MJU	18	28	28	21	16	5	9	6	15	4	9	19	178
NU	4	23	3	9	2	3	9	17	15	2	9	7	103
AU	1	6	3	6	2	1	4	2	5	2	3	1	36
Totalt	71	124	125	123	58	21	101	90	149	32	81	79	1 054

Utlåtanden från utskotten

I det följande redogörs för de fem utlåtanden med förslag till motiverade yttranden som lämnades av skatteutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, näringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet under 2021. Två av dessa utlåtanden lämnades på förslag av en minoritet i utskotten i fråga. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag, vilket innebar att några motiverade yttranden inte lämnades av riksdagen i dessa fall.

Skatteutskottet

Skatteutskottet prövade, som nämnts, sju utkast till lagstiftningsakter under 2021 och lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

Utlåtandet gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller att tilldela kommissionen genomförandebefogenheter för att fastställa innebörden av termer som används i vissa bestämmelser i det direktivet, dvs. genomförandebefogenheter på mervärdesskatteområdet (COM(2020) 749, utl. 2020/21:SkU33). Den 5 januari 2021 hänvisade kammaren förslaget till skatteutskottet för subsidiaritetsprövning.

Utskottet framhöll att kommissionens förslag innebär att genomförandebefogenheterna flyttas från rådet till kommissionen, vilket innebär att den befogenhet och möjlighet att påverka besluten som i dag ligger på medlemsstatsnivå flyttas från den nationella nivån till EU-nivån. Detta är enligt utskottets mening inte nödvändigt för att uppnå målet om en enhetlig tillämpning av mervärdesskattedirektivet för en väl fungerande inre marknad.

Utskottet ansåg det relevant att i detta sammanhang återigen understryka betydelsen av kravet på enhällighet och vikten av att skydda medlemsstaternas nationella suveränitet och självbestämmanderätt. Enhälligheten som beslutsform innefattar en rätt för varje medlemsstat att suveränt avgöra vilka frågor som påkallar att vetorätten utnyttjas. Utskottet framhöll vidare att kravet på enhällighet säkrar såväl regeringens som riksdagens inflytande och befogenheter över skattefrågorna. Den ändrade beslutsordning som kommissionen föreslår innebär att makt på ett område som är centralt för varje medlemsstat flyttas från nationell nivå till EU-nivå. Utskottets uppfattning är att kommissionens förslag går utöver vad som är nödvändigt för att uppfylla de angivna målen. Utskottet ansåg att kommissionens förslag därmed strider mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2020/21:218).

Miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet prövade, som nämnts, 19 utkast till lagstiftningsakter och lämnade två utlåtanden.

Det första utlåtandet, som lämnades på förslag av en minoritet i utskottet, gällde kommissionens förslag till ändring av förordningarna (EU) 2018/841

vad gäller omfattning, förenkling av regler för efterlevnadskontroll, fastställande av medlemsstaternas mål för 2030 och åtaganden för att kollektivt uppnå klimatneutralitet 2035 i sektorn för markanvändning, skogsbruk och jordbruk och (EU) 2018/1999 vad gäller förbättrad övervakning, rapportering, uppföljning av framsteg och översyn (COM(2021) 554, utl. 2021/22:MJU10). Förslaget hänvisades till utskottet den 15 september 2021.

Utskottet tog fasta på att förslaget är en revidering av en befintlig förordning och att medlemsstaterna sedan tidigare kommit fram till att en gemensam EU-lagstiftning är motiverad och att riksdagen delade den bedömningen. Utskottet påminde om att förslaget bl.a. anger ett åtagande för LULUCF⁵ och konstaterade att förslaget inte innehåller några bestämmelser för hur åtagandet ska uppnås utan att detta bestäms av medlemsstaterna själva. Utskottet påminde även om att förslaget syftar till att uppnå de klimatmål som EU:s medlemsstater beslutat om, nämligen att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 procent till 2030 jämfört med 1990 års nivåer. För att målen ska kunna uppnås krävs det att alla sektorer i EU:s ekonomi bidrar.

Sammantaget var det utskottets uppfattning att kommissionens förslag respekterar subsidiaritetsprincipen och befogenhetsfördelningen mellan EU och medlemsstaterna.

Utskottet föreslog att utlåtandet skulle läggas till handlingarna. En minoritet reserverade sig (M, SD, KD). Reservanterna ansåg att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen biföll dock utskottets förslag, vilket innebar att riksdagen inte lämnade något motiverat yttrande och att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2021/22:23).

Det andra utlåtandet gällde kommissionens förordning om inrättande av en social klimatfond (COM(2021) 568, utl. 2021/22:MJU11). Förslaget hänvisades till utskottet den 16 september 2021.

Utskottet var kritiskt till den del av kommissionens förslag som rör det direkta inkomststödet. Enligt utskottet är inkomststödet tänkt att hjälpa medlemsstaterna att hantera de sociala konsekvenser som uppstår till följd av att ett nytt utsläppshandelssystem inrättas för vägtransporter och byggnader. Direkta inkomsttransfereringar minskar dock inte nödvändigtvis utsläppen. Åtgärdens klimatnytta kan därför ifrågasättas och inkomststöden kan därmed inte sägas entydigt bidra till de gemensamma målen. Utskottet ansåg därmed att kommissionens förslag inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen i den del som gäller de direkta inkomststöden.

Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:26).

Näringsutskottet

Näringsutskottet subsidiaritetsprövade, som nämnts, sju utkast till lagstiftningsakter och lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

⁵ LULUCF står för land-use, land-use change and forestry, dvs. markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk.

Utlåtandet gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (COM(2021) 557, utl. 2012/22:NU9). Förslaget hänvisades till näringsutskottet den 15 september 2021.

Utskottet erinrade inledningsvis om konstitutionsutskottets uttalande om att subsidiaritetsprövningen innefattar ett proportionalitetskriterium. Utskottet ansåg att den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår, i synnerhet i fråga om bioenergi, går utöver vad som är nödvändigt för att nå de angivna målen och att förslaget därmed strider mot proportionalitetsprincipen. Kommissionens förslag i sin nuvarande utformning var därför enligt utskottet inte heller i alla delar förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2021/22:25).

Arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet subsidiaritetsprövade ett utkast till lagstiftningsakt under 2021 och lämnade ett utlåtande.

Utlåtandet, som lämnades på förslag av en minoritet i utskottet, gällde kommissionens förslag till direktiv om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete tack vare insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer (COM(2021) 93, utl. 2020/21:AU15). Förslaget hänvisades till utskottet den 11 mars 2021.

Utskottet konstaterade inledningsvis att prövningen i ärendet var begränsad till tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i förslaget och att utskottets ståndpunkter när det gäller förslagets sakliga innehåll framförs vid överläggningar med regeringen.

När det gäller subsidiaritetsprincipens tillämpning anförde utskottet sammanfattningsvis att det finns indikationer på att det arbete som medlemsstaterna gör på nationell nivå inte är tillräckligt för att motverka skillnaderna mellan kvinnors och mäns löner. Kompletterande åtgärder på EU-nivå kan då behövas. Kommissionsrekommendationen från 2014, som syftar till att medlemsländerna på frivillig väg ska förmå arbetsgivare att vidta åtgärder för att öka transparensen i lönesättningen, har inte fått tillräcklig effekt. Det finns därmed ett mervärde av ytterligare åtgärder på EU-nivå. Utskottet delade kommissionens bedömning att ett minimidirektiv kan vara en väl avvägd åtgärd under förutsättning att förslaget håller sig inom de ramar som subsidiaritetsprincipen och den rättsliga grunden aktualiserar och inte går utöver vad som krävs för att upprätthålla unionens grundläggande värden i fråga om jämställdhet och icke-diskriminering.

Mot bakgrund av att målet med förslaget – att säkerställa rätten till lika lön i hela EU – inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva ansåg utskottet att det aktuella förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet föreslog därmed att riksdagen skulle besluta att inte lämna något motiverat yttrande till EU:s institutioner och lägga utlåtandet till handlingarna. En minoritet (M, SD, KD) reserverade sig och föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande. Reservanterna ansåg att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen biföll dock utskottets förslag, vilket innebär att riksdagen inte lämnade något motiverat yttrande och att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2020/21:115).

Motiverade yttranden från riksdagen

Som framgått ovan prövade riksdagen 79 utkast till lagstiftningsakter och lämnade tre motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande under 2021.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 och fram t.o.m. den 31 december 2021 har riksdagen prövat totalt 1 054 utkast till lagstiftningsakter och lämnat totalt 79 motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Detta innebär att riksdagen har haft invändningar mot drygt 7 procent av samtliga utkast som översänts för subsidiaritetsprövning (se tabell 3 nedan).

Tabell 3 Antal prövade utkast till lagstiftningsakter och antal motiverade yttranden i riksdagen 2010–2021

År	Antal utkast till lagstiftningsakter	Motiverade yttranden	
		Antal	Procent (av antalet utkast)
2010	71	3	4
2011	124	10	8
2012	125	20	16
2013	123	10	8
2014	58	2	3
2015	21	1	5
2016	101	13	13
2017	90	3	3
2018	149	12	8
2019	32	0	0
2020	81	2	2
2021	79	3	4
Totalt	1054	79	7

Antalet motiverade yttranden per utskott t.o.m. utgången av 2021 framgår av tabell 4 nedan. Av tabellen framgår att finansutskottet, skatteutskottet och trafikutskottet har stått för de subsidiaritetsprövningar som har resulterat i drygt hälften av de motiverade yttrandena från riksdagen. Riksdagen har lämnat 18 motiverade yttranden på förslag av finansutskottet, vilket är knappt 23 procent av de motiverade yttrandena som lämnats. På förslag av skatteutskottet har 13 motiverade yttranden lämnats, vilket är drygt 16 procent av de motiverade yttranden som lämnats. På förslag av trafikutskottet har tio

motiverade yttranden lämnats, vilket är knappt 13 procent av de motiverade yttrandena. På förslag av miljö- och jordbruksutskottet och arbetsmarknadsutskottet har vardera sju motiverade yttranden lämnats. På förslag av justitieutskottet och näringsutskottet har vardera sex motiverade yttranden lämnats. På förslag av civilutskottet har fem motiverade yttranden lämnats. På förslag av konstitutionsutskottet och socialutskottet har vardera tre motiverade yttranden lämnats. På förslag av försvarsutskottet har ett motiverat yttrande lämnats. Övriga utskott har inte lämnat några motiverade yttranden.

Tabell 4 Antal motiverade yttranden per utskott 2010–2021

Utskott	Antal motiverade yttranden												
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
KU	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3
FiU	2	2	7	1	0	0	1	3	1	0	1	0	18
SkU	0	2	0	1	2	1	6	0	0	0	0	1	13
JuU	0	1	3	1	0	0	1	0	0	0	0	0	6
CU	0	0	2	0	0	0	2	0	1	0	0	0	5
UU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FöU	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
SfU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SoU	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
KrU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UbU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TU	0	0	1	4	0	0	2	0	3	0	0	0	10
MJU	1	2	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	7
NU	0	1	2	0	0	0	0	0	2	0	0	1	6
AU	0	2	1	0	0	0	0	0	3	0	1	0	7
Totalt	3	10	20	10	2	1	13	3	12	0	2	3	79

Motiverade yttranden från de nationella parlamenten inom EU

I kommissionens årsrapport 2021 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och om förbindelserna med de nationella parlamenten (COM(2022) 366) framhåller kommissionen bl.a. följande.

Under 2021 mottog kommissionen 16 motiverade yttranden från de nationella parlamenten. Det är fler än under senaste två åren (nio motiverade yttranden 2020 och inga alls under 2019), men färre jämfört med tidigare år (2016–2018).

Av bilagan till kommissionens rapport framgår att Tjeckiens Senát och Frankrikes Sénat lämnade vardera fyra motiverade yttranden under 2021. Sverige lämnade tre och Irlands Houses of the Oireachtas: Dáil Éireann och Seanad Éireann lämnade två motiverade yttranden. Italiens Senato della Repubblica, Maltas Kamra tad-Deputati och Slovakiens Národná rada lämnade vardera ett motiverat yttrande.

Av de 16 motiverade yttrandena som inkom under 2021 avsåg nio det s.k. 55 procent-paketet, tre paketet för en europeisk hälsounion, två migrations- och asylpakten, ett förslaget till direktiv om tillräckliga minimilöner i EU och ett förslaget till ändring av mervärdesskattedirektivet vad gäller att tilldela kommissionen genomförandebefogenheter för att fastställa innebörden av termer som används i vissa bestämmelser i det direktivet.

Inget förslag gav dock upphov till fler än tre motiverade yttranden, vilket innebär att inget förslag nådde tröskelvärdet för ett samlat svar från kommissionen och än mindre ett ”gult kort”. Om ett förslag ger upphov till ett gult kort måste kommissionen motivera sitt beslut att upprätthålla, ändra eller dra tillbaka sitt förslag.

De nio motiverade yttranden som avsåg förslag från 55 procent-paketet inkom från Tjeckiens Senát, Irlands Houses of the Oireachtas, Sveriges riksdag samt Frankrikes Sénat och omfattade 13 olika förslag. De flesta av dessa avsåg den del av paketet där solidaritet mellan medlemsstaterna tas upp och de flesta synpunkterna rörde bristande konsekvensbedömningar och avsaknad av belägg för åtgärdernas europeiska mervärde.

När det gäller den sociala klimatfonden (COM(2021) 568), som också är en del av 55 procent-paketet, framhåller kommissionen att Sveriges riksdag ifrågasatte åtgärdens klimatfördelar, eftersom direkt inkomststöd inte nödvändigtvis skulle leda till minskade utsläpp och bidra till de gemensamma målen. Riksdagen kritiserade också den direkta kopplingen mellan inkomststöd till hushållen på nationell nivå och EU:s budget. I sitt svar förklarade kommissionen att syftet med förslaget om den sociala klimatfonden var att hantera de potentiella ojämna sociala konsekvenser som ett nytt utsläppshandelssystem kunde ge upphov till, både inom och mellan medlemsstaterna. Irlands Houses of the Oireachtas ifrågasatte kommissionen metod för att beräkna de finansiella anslagen till medlemsstaterna från den sociala klimatfonden, eftersom det saknas relevanta nationella uppgifter. I sitt svar förklarade kommissionen att medlemsstaternas särskilda behov beaktades

i fördelningsmetoden. Fonden skulle dessutom förvaltas på ett sådant sätt att medlemsstaterna kan vidta egna åtgärder för att komplettera klimatåtgärderna på EU-nivå.

När det gäller ”energidelen” av 55 procent-paketet – dvs. förslagen om direktivet om förnybar energi (COM(2021) 557) och energieffektivitetsdirektivet (COM(2021) 558) – tog kommissionen emot två yttranden, från Sveriges riksdag om det första förslaget och från Tjeckiens Senát om båda förslagen. I yttrandena framfördes kritik mot den detaljerade regleringsnivån (Sveriges riksdag) och åsikter om att situationen i varje medlemsstat inte hade beaktats (Tjeckiens Senát). Förslagen skulle innebära att mer kostnads-effektiva och ändamålsenliga lösningar inte kunde användas (Sveriges riksdag, Tjeckiens Senát). Dessutom ifrågasattes målen i sig, särskilt inom uppvärmningssektorn, t.ex. fjärrvärme (Tjeckiens Senát). När det gäller förnybara bränslen påpekade Tjeckiens Senát att med tanke på att Tjeckiens geografiska situation och landets begränsade potential för förnybar energi borde kärnenergi anses vara hållbar i EU:s taxonomi och även gas under en övergångsperiod.

Kommissionen påpekade att EU-åtgärder är motiverade enligt artikel 191 i EUF-fördraget eftersom samordning på EU-nivå bidrar till att öka energitryggheten och klimatfördelarna. Det krävs en effektiv lagstiftningsram och ett samordnat och harmoniserat tillvägagångssätt på EU-nivå för att uppnå EU:s överordnade mål för energieffektivitet. Medlemsstaterna ska dock kunna välja sin policymix, sina sektorer och individuella åtgärder för att uppnå de energibesparingar som krävs och kunna ta hänsyn till sin nationella kontext och sina nationella särdrag.

När det gäller förslaget om ändring av mervärdesskattedirektivet och att kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter för att fastställa innebörden av termer som används i vissa bestämmelser (COM (2020) 749) framhöll Sveriges riksdag i ett motiverat yttrande återigen betydelsen av kravet på enhällighet inom skatteområdet. Kommissionen svarade att medlemsstaternas icke-harmoniserade tillämpning av begrepp i mervärdesskattedirektivet skapar hinder för en välfungerande inre marknad, vilket kan leda till dubbelbeskattning eller utebliven beskattning. Medlemsstaterna kan inte ta itu med dessa problem på egen hand. Förslaget innebär att kommissionen ska anta genomförandeakter enbart när det gäller ett begränsat antal regler som genomför bestämmelserna i mervärdesskattedirektivet och för vilka det krävs en enhetlig tillämpning av begreppen i EU:s mervärdesskattelagstiftning. Omröstning med kvalificerad majoritet och kommittéförfaranden tillämpas redan på indirekt beskattning. Kommittéförfaranden är sedan länge den standardmetod som används i EU-lagstiftningen för att underlätta framväxten av en gemensam syn och praxis.

Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar

Inledning

I det följande redogörs för det samlade utfallet av de genomförda subsidiaritetsprövningarna. Detta görs genom sammanställningar av hur subsidiaritetsprövningarna har utfallit på olika politikområden. Redogörelsen görs per utskott i den ordning som utskotten anges i riksdagsordningen. För samtliga utskottsavsnitt gäller följande.

Till detta betänkande bifogas en förteckning över avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen (bilaga 6). Av denna förteckning framgår vilka utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2021. Vidare bifogas en förteckning över avgjorda subsidiaritetsärenden per politikområde (bilaga 7). Denna förteckning innehåller uppgifter om vilken rättslig grund i EUF-fördraget som kommissionen i huvudsak har angett ligger till grund för de olika utkasten och vilket politikområde utkasten i huvudsak gäller.⁶

En sammanställning över det totala antalet utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2010–2021 uppdelat per politikområde och rättslig grund i EUF-fördraget finns i bilaga 8.

Tabellerna nedan under respektive avsnitt per utskott innehåller en uppdelning på politikområde, rättslig grund i EUF-fördraget och uppgift om antalet utkast till lagstiftningsakter inom respektive utskotts beredningsområde. I tabellerna redovisas antalet utkast för åren 2010–2021 samt det totala antalet prövade utkast.

Eftersom vissa utkast berör flera politikområden är det totala antalet utkast till lagstiftningsakter i sammanställningarna i många fall större än antalet prövade utkast.

Konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet prövade inga utkast till lagstiftningsakter under 2021.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade konstitutionsutskottet 19 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår att fem utkast vardera rörde etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster. Fem utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Lika många gällde folkhälsa. Vidare rörde fyra utkast skydd för personuppgifter. Fyra utkast vardera rörde jordbruk och fiskeri, transportpolitik, miljöpolitik och gemensam handelspolitik. Fyra utkast grundade sig på flexibilitetsklausulen. Tre utkast vardera rörde tullsamarbete, transeuropeiska nät, institutionella bestämmelser och statistik. Två utkast vardera gällde fri rörlighet för unionsmedborgare och kapital och betalningar. Vidare rörde vardera två utkast socialpolitik och humanitärt bistånd. Övriga utkast gällde offentlighet (1),

⁶ För motsvarande förteckningar över de utkast som prövats av utskotten under 2010–2019 hänvisas till utskottets tidigare betänkanden, se bet. 2010/11:KU18, bet. 2011/12:KU4 och bet. 2012/13:KU8. För motsvarande förteckningar fr.o.m. riksmötet 2013/14 hänvisas till betänkande KU5 för respektive riksmöte.

bekämpning av diskriminering (1), medborgarinitiativ (1), civilrättsligt samarbete (1), konkurrensregler (1), statligt stöd (1), kulturpolitik (1), konsumentskydd (1), ändringar i valrättsakten (1) och bekämpning av bedrägeri (1).

Vissa av utkasterna som prövades under perioden rörde flera politikområden.

Utskottet har lämnat tre utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Under 2012 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, den s.k. allmänna uppgiftsskyddsförordningen eller GDPR⁷ (COM(2012) 11, utl. 2011/12:KU25). Detta förslag rörde skyddet för personuppgifter och grundade sig även på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2011/12:178).

Under 2016 lämnade utskottet ett utlåtande om förslaget till ändringar av den s.k. valrättsakten om val till Europaparlamentet (P8_TA(2015)0395, utl. 2015/16:KU27). Förslaget grundade sig på artikel 223 i EU-fördraget. Enligt denna artikel ska Europaparlamentet utarbeta utkast till nödvändiga bestämmelser om val av dess ledamöter genom allmänna val enligt en i alla medlemsstater enhetlig ordning. Initiativtagare till förslaget var Europaparlamentet som överlämnade förslaget till riksdagen den 11 december 2015. Förslaget prövades av konstitutionsutskottet trots att det inte fanns någon information från Europaparlamentet om att förfarandet enligt protokoll nr 2 hade inletts. På förslag av utskottet lämnade riksdagen ett motiverat yttrande om förslaget till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:135).

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om skydd för personer som rapporterar om överträdelse av unionsrätten, det s.k. visselblåsarordningen (COM(2018) 218, utl. 2017/18:KU48). Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2017/18:421). Förslaget rörde skydd för personuppgifter, tullsamarbete, jordbruk och fiskeri, etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster, transportpolitik, konkurrensregler, statligt stöd, tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa, konsumentskydd, miljöpolitik, gemensam handelspolitik och bekämpning av bedrägeri.

⁷ GDPR är förkortningen av The General Data Protection Regulation.

Tabell 5 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom konstitutionsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUf-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Offentlighet	Art. 15	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	0	0	4
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Medborgarinitiativ	Art. 24	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	3
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	4
Etableringsrätt	Art. 50, 53	0	0	0	2	0	0	1	1	1	0	0	0	5
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	2	0	0	1	1	1	0	0	0	5
Kapital och betalningar	Art. 64	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	4
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	2	0	0	0	1	1	0	0	0	5
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Kulturpolitik	Art. 167	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	2	0	0	0	1	2	0	0	0	5
Konsumentskydd	Art. 169	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	3
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	4

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	4
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Ändringar i valrättsakten	Art. 223	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Institutionella bestämmelser	Art. 224	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	3
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Statistik	Art. 338	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	3
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Finansutskottet

Finansutskottet prövade tolv utkast till lagstiftningsakter under 2021. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att tio av utkasten grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Tre utkast gällde etableringsrätt. Övriga gällde fri rörlighet för tjänster (1), strukturfonder (1) och finansiella regler (1).

Tre av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade finansutskottet 162 utkast till lagstiftningsakter. Om man ser till de huvudsakliga politikområdena finner man att allra flest utkast (87) grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Därefter följer 30 utkast som gällde etableringsrätt, 19 utkast som innehöll förslag om statistik och 14 utkast som gällde strukturfonder. Elva utkast gällde fri rörlighet för tjänster och tio gällde ekonomisk och monetär politik. Sju utkast gällde industripolitik. Fyra utkast gällde transeuropeiska nät. Lika många gällde forskning och teknisk utveckling. Fyra utkast grundade sig på den s.k. flexibilitetsklausulen. Tre utkast vardera gällde administrativt samarbete, utvecklingssamarbete och ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Lika många rörde unionens egna medel. Två utkast innehöll förslag om finansiella regler. Övriga utkast gällde jordbruk och fiskeri (1), straffrättsligt samarbete (1) och konsumentskydd (1).

Vissa av utkasten som prövades under denna period rörde flera politikområden.

Finansutskottet har lämnat totalt 18 utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag i samtliga fall.

Tre av de utkast som ledde till utlåtanden från finansutskottet och där riksdagen lämnade motiverade yttranden grundade sig på artikel 53 i EUF-fördraget, dvs. etableringsrätt. Det gäller dels kommissionens förslag till direktiv om insättningsgarantisystem (COM(2010) 368, utl. 2009/10:FiU42, rskr. 2010/11:1) och kommissionens förslag om ändring av direktivet om system för ersättning till investerare (COM(2010) 371, utl. 2009/10:FiU43, rskr. 2010/11:2) som avgjordes under 2010, dels kommissionens förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag (COM(2011) 453, utl. 2011/12:FiU17, rskr. 2011/12:16) som avgjordes under 2011.

Ytterligare fem av de utkast som ledde till motiverade yttranden från riksdagen på förslag från finansutskottet grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. förslagen gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Det gäller kommissionens förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (COM(2011) 452, utl. 2011/12:FiU29, rskr. 2011/12:111) som prövades under 2011. Det gäller

vidare dels kommissionens förslag till ändring av förordning om kreditvärderingsinstitut (COM(2011) 747, utl. 2011/12:FiU34, rskr. 2011/12:114), dels kommissionens förslag till ändring av direktiv om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (COM(2011) 877, utl. 2011/12:FiU36, rskr. 2011/12:128) som prövades under 2012. Det gäller också kommissionens förslag till direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och rekonstruktion av kreditinstitut och värdepappersföretag m.m. (COM(2012) 280, utl. 2011/12:FiU12, rskr. 2012/13:1) som prövades under 2012 samt kommissionens förslag till förordning om fastställande av enhetliga regler och ett enhetligt förfarande för rekonstruktion av kreditinstitut och vissa värdepappersföretag inom ramen för en gemensam rekonstruktionsmekanism och gemensam bankrekonstruktionsfond (COM(2013) 520, utl. 2013/14:FiU13, rskr. 2013/14:12) som prövades under 2013.

Under 2012 lämnade finansutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden inom området för ekonomisk och monetär politik. Det gäller kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigering av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet (COM(2011) 821, utl. 2011/12:FiU33, rskr. 2011/12:118) och kommissionens förslag till förordning om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut (COM(2012) 511, utl. 2012/13:FiU18, rskr. 2012/13:27). Utskottet lämnade även två utlåtanden som rörde flera politikområden, nämligen etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster och tillnärmning av lagstiftning. Det gäller kommissionens förslag till direktiv om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten m.m. (COM(2011) 895, utl. 2011/12:FiU45, rskr. 2011/12:143) och kommissionens förslag till direktiv om offentlig upphandling (COM(2011) 896, utl. 2011/12:FiU50, rskr. 2011/12:142).

Under 2016 lämnade utskottet ett utlåtande (utl. 2016/17:FiU18) om kommissionens förslag till förordning om fastställande av en gemensam ram för europeisk statistik om personer och hushåll, som grundas på uppgifter på individnivå som samlas in genom urvalsundersökningar (COM(2016) 551). Utkastet innehöll förslag om statistik. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2016/17:29).

Under 2017 lämnade finansutskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. I ett utlåtande subsidiaritetsprövades två utkast (utl. 2016/17:FiU38). Det var kommissionens förslag till ändring i den s.k. tillsynsförordningen (COM(2016) 850) som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och kommissionens förslag till ändring i det s.k. kapitaltäckningsdirektivet (COM(2016) 854) som rörde etableringsrätt. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2016/17:155).

Finansutskottet lämnade även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande (utl. 2017/18:FiU7) om kommissionens förslag till ändring av

förordning (EU) nr 1095/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 vad gäller förfarandena för och de myndigheter som ska delta i auktorisationen av centrala motparter samt om kraven för godkännande av centrala motparter från tredjeländ (COM(2017) 331). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:9). Utskottet lämnade även ett utlåtande (utl. 2017/18:FiU31) om kommissionens förslag om översyn av de europeiska tillsynsmyndigheterna, Esa-myndigheterna, (COM(2017) 536). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:126). Båda dessa förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande med anledning av två förslag från kommissionen (utl. 2017/18:FiU51). Det var kommissionens förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2018) 325) och kommissionens förslag till rådets förordning om genomförandebestämmelser till systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2018) 327). Båda dessa förslag rörde unionens egna medel. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:445).

Finansutskottet lämnade också ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2020. Det gällde kommissionens ändrade förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2020) 445, utl. 2019/20:FiU63, rskr. 2019/20:367). Förslaget rörde unionens egna medel och den rättsliga grunden för förslaget var artikel 311 i EUF-fördraget.

Tabell 6 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom finansutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Etableringsrätt	Art. 50, 52, 53	3	4	7	1	1	0	2	2	6	0	1	3	30
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	1	5	1	1	0	0	1	1	0	0	1	11
Straffrättsligt samarbete	Art. 83	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	3	7	11	10	4	2	8	10	15	0	7	10	87
Ekonomisk och monetär politik	Art. 121, 126, 127, 136	5	0	3	0	0	0	0	0	1	1	0	0	10
Konsumentskydd	Art. 169	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	4
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	3	0	7
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	1	0	0	0	0	1	2	0	4	0	5	1	14
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	0	4
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	3
Utvecklingssamarbete	Art. 209	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	3
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	3
Unionens egna medel	Art. 311	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	3
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Statistik	Art. 338	1	1	3	6	1	1	2	3	1	0	0	0	19
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	4

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Skatteutskottet

Skatteutskottet prövade sju utkast till lagstiftningsakter under 2021. Utskottet lämnade, som nämnts, ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande. Utskottet ansåg i övriga fall att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att fyra av utkasten grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Två utkast rörde miljöpolitik. Övriga utkast handlade om tullsamarbete (1), tillnärmning av lagstiftning (1) och gemensam handelspolitik (1). Ett utkast grundade sig på artikel 349 som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU.

Två av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade skatteutskottet 83 utkast till lagstiftningsakter. Majoriteten av utkasten (44) grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter, och 17 av utkasten grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Lika många grundade sig på artikel 349 i EUF-fördraget som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Sju av utkasten innehöll förslag om tullsamarbete och lika många gällde tillnärmning av lagstiftning grundad på artikel 114 i EUF-fördraget. Tre rörde gemensam handelspolitik och två gällde miljöpolitik. Ett utkast gällde administrativt samarbete och ett gällde bekämpning av bedrägeri.

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt har skatteutskottet lämnat 13 utlåtanden med förslag till motiverade yttranden under denna tid.

Under 2011 lämnade skatteutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden (utl. 2010/11:SkU37 och utl. 2011/12:SkU12). Riksdagen biföll båda dessa förslag (rskr. 2010/11:244 och rskr. 2011/12:53). Det första utkastet som ledde till ett motiverat yttrande gällde kommissionens förslag till direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas, även kallad CCCTB, (COM(2011) 121) och grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Det andra av de utkast som ledde till ett motiverat yttrande gällde kommissionens förslag till direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner (COM(2011) 594). Förslaget grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget och innehöll förslag om en harmonisering av medlemsstaternas skatter på finansiella transaktioner.

Utskottet lämnade vidare ett utlåtande under 2013 som gällde harmonisering av indirekta skatter. Det gällde kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner (COM(2013) 71, utl. 2012/13:SkU33).

Utskottets majoritet ansåg att förslaget inte var förenligt med subsidiaritetsprincipen och föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. I utlåtandet fanns en reservation (MP, V). Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:188).

Under 2014 lämnade skatteutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Det gällde kommissionens förslag till ändring i rådets direktiv 2011/96/EU om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater (COM(2013) 814) som också grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget (utl. 2013/14:SkU23). Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2013/14:145). Det gällde vidare kommissionens förslag till direktiv om en unionsrättslig ram för tullrättsliga överträdelser och sanktioner (COM(2013) 884) som rörde tullsamarbete (utl. 2013/14:SkU35). Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2013/14:370).

Under 2015 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande (utl. 2014/15:SkU26). Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv 2011/16/EU vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av upplysningar i fråga om beskattning (COM(2015) 135) som grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget. Riksdagen biföll utskottets förslag, och lämnade ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2014/15:198).

Under 2016 lämnade utskottet sex utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll utskottets förslag i samtliga fall och lämnade motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Följande fem utkast som ledde till utlåtanden gällde förslag om tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion (artikel 115 i EUF-fördraget):

- kommissionens förslag till direktiv om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt påverkar den inre marknadens funktion (COM(2016) 26, utl. 2015/16:SkU28, rskr. 2015/16:183)
- kommissionens förslag till rådets direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattbas (COM(2016) 683, utl. 2016/17:SkU17, rskr. 2016/17:110)
- kommissionens förslag till rådets direktiv om en gemensam bolagsskattbas (COM(2016) 685, utl. 2016/17:SkU16, rskr. 2016/17:109)
- kommissionens förslag till direktiv om tvistlösningsmekanismer vid dubbelbeskattning i Europeiska unionen (COM(2016) 686, utl. 2016/17:SkU18, rskr. 2016/17:111)
- kommissionens förslag till ändring av direktiv (EU) 2016/1164 vad gäller hybrida mismatchningar med tredjeländer (COM(2016) 687, utl. 2016/17:SkU19, rskr. 2016/17:112).

Därutöver grundade sig ett utkast som ledde till ett utlåtande under 2016 både på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning, och artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Det var kommissionens förslag till ändring av direktiv 2011/16/EU vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av upplysningar i fråga om beskattning (COM(2016) 25, utl. 2015/16:SkU27, rskr. 2015/16:182).

Som nämnts lämnade utskottet även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2021. Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller att tilldela kommissionen genomförandebefogenheter för att fastställa innebörden av termer som används i vissa bestämmelser i det direktivet (COM(2020) 749, utl. 2020/21:SkU33). Förslaget grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av regler på området för indirekta skatter. Riksdagen biföll utskottets förslag och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2020/21:218).

Tabell 7 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Tullsamarbete	Art. 33	0	1	0	0	2	0	0	1	2	0	0	1	7
Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	Art. 113	1	3	2	3	0	0	3	8	10	4	6	4	44
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	1	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	7
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 115	0	3	0	0	1	2	7	1	1	0	2	0	17
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	3
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	2	0	1	7	0	0	1	0	1	4	1	17

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Justitieutskottet

Under 2021 prövade justitieutskottet åtta utkast till lagstiftningsakter. Utskottet ansåg att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att fyra av utkasten gällde polis-samarbete. Tre utkast gällde skydd för personuppgifter och två gällde straff-rättsligt samarbete. Övriga utkast gällde utvärdering av EU:s politik inom området för frihet, säkerhet och rättvisa (1), administrativt samarbete inom området för frihet, säkerhet och rättvisa (1), asylpolitik (1), invandringspolitik (1) och civilrättsligt samarbete (1).

Två av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade justitieutskottet 103 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten gällde förslag inom området för frihet, säkerhet och rättvisa, varav 42 utkast gällde straffrättsligt samarbete, 25 gränskontroll, 23 polissamarbete, 12 invandringspolitik och 10 administrativt samarbete. Åtta utkast gällde skydd för personuppgifter. Sju gällde asylpolitik och lika många gällde civilrättsligt samarbete. Sju utkast gällde också bekämpning av bedrägeri. Fyra utkast gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ytterligare fyra grundade sig på flexibilitetsklausulen. Två utkast rörde fri rörlighet för unionsmedborgare. Övriga utkast gällde förslag till bekämpning av diskriminering (1), konsulärt skydd för unionsmedborgare (1), tull-samarbete (1), etableringsrätt (1), fri rörlighet för tjänster (1), transport-politik (1), ekonomisk och monetär politik (1), folkhälsa (1), konsument-skydd (1), administrativt samarbete (1), statistik (1) och ändring av stadgan för Europeiska unionens domstol (1). Ett förslag gällde utvärdering av EU:s politik inom området för frihet, säkerhet och rättvisa.

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Justitieutskottet har lämnat sex utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Av de utkast som ledde till utlåtanden kan särskilt framhållas kommissionens förslag till rådets förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (COM(2013) 534) som gällde straffrättsligt samarbete. Detta förslag prövades under 2013 (utl. 2013/14:JuU13). Utskottet ansåg att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2013/14:25). På EU-nivå ledde utkastet till att ett gult kort utfärdades till följd av att tröskelvärdet uppnåddes. Det var andra gången sedan Lissabonfördraget trädde i kraft som ett gult kort utfärdades.

Under 2011 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till ändring av en förordning i syfte att införa gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna vid exceptionella omständigheter (COM(2011) 560, utl.

2011/12:JuU13, rskr. 2011/12:22). Förslaget gällde politikområdet gränskontroller.

Under 2012 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Utskottet lämnade ett utlåtande om kommissionens förslag om inrättande av ett europeiskt gränsövervakningssystem (Euorosur) (COM(2011) 873, utl. 2011/12:JuU29, rskr. 2011/12:156) som gällde gränskontroll. Utskottet lämnade också ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om skydd av personuppgifter på det brottsbekämpande området (COM(2012) 10, utl. 2011/12:JuU31, rskr. 2011/12:175). Detta utkast gällde skydd för personuppgifter. Ytterligare ett utlåtande lämnades om kommissionens förslag till direktiv om bekämpning genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen (COM(2012) 363, utl. 2012/13:JuU8, rskr. 2012/13:8). Detta förslag gällde bekämpning av bedrägeri.

Under 2016 lämnade justitieutskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (COM(2015) 750, utl. 2015/16:JuU26). Den rättsliga grunden för förslaget var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnämning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut, och ett motiverat yttrande skickades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:131).

Tabell 8 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom justitieutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	1	0	0	0	0	0	4	0	0	3	8
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Utvärdering av EU:s politik (frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Administrativt samarbete (frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	2	0	0	2	0	0	0	1	4	0	0	1	10
Gränskontroll	Art. 77	3	3	2	4	0	0	4	4	4	1	0	0	25
Asylpolitik	Art. 78	1	0	1	0	0	0	0	1	2	0	1	1	7
Invandringspolitik	Art. 79	1	0	1	0	0	0	1	3	4	0	1	1	12
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	0	1	1	1	0	0	0	0	3	0	0	1	7
Straffrättsligt samarbete	Art. 82–86	9	3	4	4	3	2	2	6	5	1	1	2	42
Polissamarbete	Art. 87, 88	1	1	2	1	2	2	1	3	4	1	1	4	23
Transportpolitik	Art. 91	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	4
Ekonomisk och monetär politik	Art. 133	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Folkhälsa	Art. 168	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Konsumentskydd	Art. 169	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Europeiska unionens domstol (stadga)	Art. 256, 287	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	1	2	0	1	0	1	0	2	0	0	0	7
Statistik	Art. 338	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Civilutskottet

Civilutskottet prövade tre utkast till lagstiftningsakter under 2021. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att tre av utkasten grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett av utkasten handlade även om etableringsrätt.

Totalt prövade civilutskottet 49 utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2021. Av sammanställningarna framgår att av de utkast som prövades av civilutskottet grundade sig 22 utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och tolv rörde civilrättsligt samarbete. Därefter följer elva utkast som innehåller förslag om etableringsrätt och två utkast som grundade sig på artikel 67 i EUF-fördraget. Enligt denna artikel ska unionen underlätta tillgången till rättsväsendet, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av avgöranden på det civila området. Vidare gällde två utkast transportpolitik och två grundade sig på flexibilitetsklausulen. Övriga utkast gällde fri rörlighet för unionsmedborgare (1), socialpolitik (1), konsumentskydd (1) och energipolitik (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har civilutskottet lämnat sex utlåtanden som dock endast lett till fem motiverade yttranden från riksdagen. Det första utlåtandet lämnades under 2011 på begäran av en minoritet i civilutskottet (utl. 2011/12:CU11). Minoriteten begärde att ett utlåtande skulle lämnas i fråga om kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag (COM(2011) 635). Förslaget grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning. Riksdagen biföll utskottets förslag om att lägga utlåtandet till handlingarna. Riksdagen lämnade således inte något motiverat yttrande över detta förslag (prot. 2011/12:44).

Det andra utlåtandet (utl. 2011/12:CU21), som lämnades under 2012, behandlade två utkast till lagstiftningsakter. Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning (COM(2011) 778) och kommissionens förslag till förordning om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse (COM(2011) 779). Det första av dessa förslag gällde etableringsrätt och det andra tillnärmning av lagstiftning. Utskottet föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll förslaget (rskr. 2011/12:124). Det tredje utlåtandet (utl. 2012/13:CU14) lämnades också under 2012. Det gällde kommissionens förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder (COM(2012) 614) och berörde området socialpolitik. På förslag av utskottet lämnade riksdagen ett motiverat yttrande

till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:138).

Under 2016 lämnade civilutskottet ett utlåtande (utl. 2015/16:CU26) med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om samarbete mellan de nationella myndigheter som ansvarar för genomdrivandet av konsumentskyddslagstiftningen (COM(2016) 283) som gällde tillnärmning av lagstiftning. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:321). Utskottet lämnade även ett utlåtande (utl. 2015/16:CU25) om kommissionens förslag till ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller offentliggörande av inkomstskatteuppgifter för vissa företag och filialer (COM(2016) 198). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2015/16: 274). Detta utkast gällde etableringsrätt.

Under 2018 lämnade civilutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande (utl. 2017/18:CU33) som dels gällde kommissionens förslag till direktiv om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen m.m. (COM(2018) 184), dels kommissionens förslag till ändring av rådets direktiv 93/13/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU vad gäller bättre tillsyn och modernisering av EU:s konsumentskyddsregler (COM(2018) 185). Båda dessa förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:423).

Tabell 9 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom civilutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 50, 53	0	2	1	1	2	0	1	1	2	0	0	1	11
Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden	Art. 67	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	1	4	0	3	0	0	3	0	1	0	0	0	12
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	2	3	3	3	0	3	2	3	0	0	3	22
Socialpolitik	Art. 157	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Konsumentskydd	Art. 169	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Energipolitik	Art. 194	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2

*Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Utrikesutskottet

Utrikesutskottet prövade inga utkast till lagstiftningsakter under 2021.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade utrikesutskottet 35 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten (26) gällde ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer och 13 utkast gällde utvecklingssamarbete med tredjeländer. Två av utkasten rörde associering av utomeuropeiska länder och territorier och lika många rörde humanitärt bistånd till tredjeländer. Övriga utkast gällde konsulärt skydd för unionsmedborgare i ett tredjeland (1), gemensam handelspolitik (1) och finansiella regler (1).

Utrikesutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 10 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Utvecklingssamarbete	Art. 209, 210	1	0	7	1	0	0	2	0	1	0	1	0	13
Ekonomisk, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	1	3	7	1	1	1	4	2	3	1	2	0	26
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1

*Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Försvarsutskottet

Under 2021 prövade försvarsutskottet två utkast till lagstiftningsakter. Utskottet ansåg inte att utkasten stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att båda utkasten grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade försvarsutskottet 22 utkast. Av sammanställningarna framgår att nio av utkasten gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Fyra utkast gällde civilskydd. Tre utkast vardera innehöll förslag om industripolitik och strukturfonder. Två utkast gällde forskning och teknisk utveckling, och lika många rörde miljöpolitik. Två utkast gällde ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Övriga utkast gällde associering av utomeuropeiska länder och territorier (1) och finansiella regler (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Försvarsutskottet har lämnat ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Det gällde kommissionens förslag till direktiv om åtgärder för att säkerställa en hög gemensam nivå av nät- och kommunikationssäkerhet i hela unionen (COM(2013) 48, utl. 2012/13:FöU11) som utskottet subsidiaritetsprövade under 2013. Utkastet grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:185).

Tabell 11 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom försvarsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	1	3	0	1	0	0	0	1	1	0	0	2	9
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	3
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	3
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 188	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Miljöpolitik	Art. 192	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Civilskydd	Art. 196	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	4
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottet prövade inga utkast till lagstiftningsakter under 2021.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade socialförsäkringsutskottet 47 utkast till lagstiftningsakter. Av dessa utkast rörde 22 asylpolitik, 20 invandringspolitik och 16 gränskontroll. Fyra utkast gällde polissamarbete. Tre utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet). Övriga utkast rörde skydd för personuppgifter (1) och administrativt samarbete inom området för frihet, säkerhet och rättvisa (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Socialförsäkringsutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 12 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialförsäkringsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	3
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Gränskontroll	Art. 77	2	2	2	1	4	1	1	0	2	0	1	0	16
Asylpolitik	Art. 78	1	0	2	0	2	2	7	0	4	0	4	0	22
Invandringspolitik	Art. 79	2	0	2	1	1	0	5	0	5	0	4	0	20
Polissamarbete	Art. 87, 88	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Socialutskottet

Socialutskottet prövade sex utkast till lagstiftningsakter under 2021. Utskottet ansåg inte att utkasten stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att fyra av utkasten rörde folkhälsa och att två av dessa utkast även grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Övriga utkast rörde fri rörlighet för unionsmedborgare (1) och gränskontroll (1).

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade socialutskottet 33 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten (21) gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och 20 utkast gällde folkhälsa. Tre utkast gällde strukturfonder. Övriga utkast gällde fri rörlighet för unionsmedborgare (1), gränskontroll (1) och socialpolitik (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Socialutskottet har lämnat tre utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, vilket har lett till tre motiverade yttranden från riksdagen. Det första utlåtandet lämnades under 2012 och gällde kommissionens ändrade förslag till förordning om ändring av förordning vad gäller information till allmänheten om receptbelagda humanläkemedel (COM(2012) 49). Förslaget rörde folkhälsa och tillnärmning av lagstiftning (utl. 2011/12:SoU18, rskr. 2011/12:177). Det andra utlåtandet lämnades också under 2012 och gällde kommissionens förslag till förordning om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (COM(2012) 617) och rörde strukturfonder (utl. 2012/13:SoU8, rskr. 2012/13:117). Det tredje utlåtandet som lämnades under 2013 gällde kommissionens förslag till revideringar av tobaksproduktsdirektivet (COM(2012) 788) och grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (utl. 2012/13:SoU17, rskr. 2012/13:158).

Tabell 13 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												Totalt
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Gränskontroll	Art. 77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	9	4	2	0	1	0	1	0	2	2	21
Socialpolitik	Art. 153	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	1	8	1	2	0	1	0	0	0	3	4	20
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Kulturutskottet

Kulturutskottet prövade ett utkast till lagstiftningsakt under 2021. Utskottet ansåg att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att utkastet grundade sig på artikel 165 och 166 i EUF-fördraget, dvs. gällde utbildning m.m.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade kulturutskottet 13 utkast. Av sammanställningarna framgår att åtta av utkasten gällde kulturpolitik och fyra gällde utbildning. Två utkast gällde industripolitik. Ett utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och ett på flexibilitetsklausulen. Ett utkast rörde humanitärt bistånd.

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Kulturutskottet har inte lämnat något utlåtande sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 14 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom kulturutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	4
Kulturpolitik	Art. 167	1	0	2	0	0	0	2	1	1	0	1	0	8
Industripolitik	Art. 173	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet prövade ett utkast under 2021. Utskottet ansåg att utkastet inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att utkastet handlade om forskning och teknisk utveckling.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade utbildningsutskottet 26 utkast till lagstiftningsakter. Elva av utkasten gällde forskning och teknisk utveckling, och åtta gällde industripolitik. Därutöver gällde fem utkast utbildning. Tre utkast rörde rympolitik. Två utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare och lika många gällde etableringsrätt. Ytterligare två utkast gällde fri rörlighet för tjänster. Därutöver grundade sig två utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett utkast gällde sysselsättning.

Vissa av utkasten under perioden berörde flera politikområden.

Utbildningsutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabon-fördraget trädde i kraft.

Tabell 15 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utbildningsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 46	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Sysselsättning	Art. 149	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	1	0	0	0	2	0	1	1	0	0	5
Industripolitik	Art. 173	0	3	1	0	0	0	0	0	2	2	0	0	8
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 185, 188	0	2	1	4	0	0	1	0	2	0	0	1	11
Rymdpolitik	Art. 189	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	3

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Trafikutskottet

Trafikutskottet prövade tolv utkast till lagstiftningsakter under 2021. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att sju utkast rörde transportpolitik. Fem utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett av dessa utkast innehöll även förslag om skydd för personuppgifter.

Totalt prövade trafikutskottet 145 utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2021. Av sammanställningarna framgår att 83 av utkasten, dvs. mer än hälften, rörde transportpolitik. Därefter följer 37 utkast som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. 15 utkast rörde transeuropeiska nät, och sju rörde miljöpolitik. Fyra utkast rörde statistik och tre industripolitik. Tre utkast innehöll förslag om skydd för personuppgifter. Vardera två utkast rörde jordbruk och fiskeri och energipolitik. Övriga utkast gällde administrativt samarbete inom området för frihet, säkerhet och rättvisa (1), gränskontroll (1), statligt stöd (1), socialpolitik (1), strukturfonder (1), forskning och teknisk utveckling (1) och turism (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Trafikutskottet har lämnat totalt tio utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag i samtliga fall, och motiverade yttranden har lämnats till Europaparlamentets rådets och kommissionens ordförande.

Ett utlåtande lämnades under 2012 om kommissionens förslag till förordning om periodisk provning av motorfordons och tillhörande släpvagnars trafiksäkerhet m.m. (COM(2012) 380, utl. 2012/13:TU3, rskr. 2012/13:9). Det utkastet gällde transportpolitik.

Utskottet lämnade vidare fyra utlåtanden under 2013. I ett av utlåtandena behandlades fem utkast till lagstiftningsakter som rörde kommissionens förslag i det fjärde järnvägspaketet (COM(2013) 27, COM(2013) 28, COM(2013) 29, COM(2013) 30 och COM(2013) 31, utl. 2012/13:TU13, rskr. 2012/13:178). Fyra av utkasten gällde transportpolitik. Ett av utkasten gällde både transportpolitik och transeuropeiska nät. Det var kommissionens förslag till direktiv om driftskompatibiliteten hos järnvägssystemet inom Europeiska unionen (COM(2013) 30). Ett utlåtande lämnades vidare om kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation (COM(2013) 147, utl. 2012/13:TU20, rskr. 2012/13:255). Förslaget grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett utlåtande lämnades även om kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att fullborda den europeiska inre marknaden för elektronisk kommunikation och upprätta en uppkopplad kontinent (COM(2013) 627, utl.

2013/14:TU5, rskr. 2013/14:35). Även detta förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget. Slutligen lämnades ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av en ram för tillträde till marknaden för hamntjänster och för finansiell insyn i hamnar (COM(2013) 296, utl. 2012/13:TU21, rskr. 2012/13:302). Det förslaget gällde transportpolitik.

Under 2016 lämnade trafikutskottet två utlåtanden, vilka ledde till motiverade yttranden. Det gäller för det första kommissionens förslag till ändring av förordningarna vad gäller främjande av internetkonnektivitet i lokala samhällen (COM(2016) 589) som rörde transeuropeiska nät (utl. 2016/17:TU7, rskr. 2016/17:67). Det gäller för det andra i fråga om kommissionens förslag till direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (COM(2016) 590) som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (utl. 2016/17:TU8, rskr. 2016/17:130).

Under 2018 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Det första utlåtandet lämnades om kommissionens förslag till ändring av direktiv 92/106/EEG om gemensamma regler för vissa former av kombinerad transport av gods mellan medlemsstaterna (COM(2017) 648) som rörde transportpolitik (utl. 2017/18:TU8, rskr. 2017/18:137). Det andra lämnades om kommissionens förslag till ändring av direktiv 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet (COM(2018) 274) som också rörde transportpolitik (utl. 2017/18:TU20, rskr. 2017/18:446). Det tredje lämnades om kommissionens förslag till förordning om rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av det transeuropeiska transportnätet (COM(2018) 277) som rörde transeuropeiska nät (utl. 2017/18:TU21, rskr. 2017/18:447).

Tabell 16 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom trafikutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gränskontroll	Art. 77	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	3	4	8	17	0	0	6	11	8	5	14	7	83
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	5	2	4	4	1	0	7	1	5	1	2	5	37
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 170–172	1	3	2	3	0	0	1	0	5	0	0	0	15
Industripolitik	Art. 173	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Forskning och teknisk utveckling	Art. 188	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Miljöpolitik	Art. 192	1	1	0	1	0	0	0	2	1	1	0	0	7
Energipolitik	Art. 194	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Turism	Art. 195	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Statistik	Art. 338	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet prövade 19 utkast till lagstiftningsakter under 2021. Utskottet lämnade två utlåtanden, varav ett på förslag av en minoritet i utskottet (se vidare nedan). Utskottet ansåg således att alla utkast utom ett inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att tio utkast rörde miljöpolitik. Tre utkast rörde jordbruk och fiskeri, och lika många rörde statistik. Tre utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Övriga utkast handlade om transportpolitik (1), folkhälsa (1) och energipolitik (1). Ett utkast grundade sig på artikel 118 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter.

Två utkast rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade miljö- och jordbruksutskottet 178 utkast till lagstiftningsakter, vilket utgör knappt 17 procent av alla utkast som prövades i riksdagen under denna period. Mer än hälften av utkasten (91 av 178) gällde jordbruk och fiskeri. Därefter följer 61 utkast som gällde miljöpolitik och 33 utkast som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Tio utkast rörde folkhälsa. Sju utkast rörde statistik. Vardera fem utkast rörde transportpolitik och energipolitik. Fyra utkast gällde strukturfonder. Vardera tre utkast gällde forskning och teknisk utveckling, turism och gemensam handelspolitik. Tre utkast grundade sig på artikel 118 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter. Tre utkast gällde särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena. Två rörde industripolitik. Övriga utkast gällde etableringsrätt (1), socialpolitik (1) och associering av utomeuropeiska länder och territorier (1). Ett utkast grundade sig på flexibilitetsklausulen.

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Totalt har miljö- och jordbruksutskottet lämnat åtta utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav sju utlåtanden har lett till motiverade yttranden från riksdagen.

Under 2010 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till ändring av förordningar när det gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2010) 486, utl. 2010/11:MJU7, rskr. 2010/11:3). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri.

Utskottet lämnade i februari 2011 ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om en samlad marknadsordning (COM(2010) 799, utl. 2010/11:MJU21). Detta utkast rörde jordbruk och fiskeri. I det aktuella förslaget hade det tidigare förslaget om ändring av förordningar när det gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2010) 486) inarbetats. Utskottet lämnade även ett utlåtande

med förslag till motiverat yttrande i november 2011 om det ändrade förslaget till förordning om ändring av förordningar vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2011) 634, utl. 2011/12:MJU8, rskr. 2011/12:52). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri och även ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Miljö- och jordbruksutskottet lämnade ett fjärde utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2012 om kommissionens förslag till förordning om tillträde till genetiska resurser samt rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning i unionen (COM(2012) 576, utl. 2012/13:MJU6, rskr. 2012/13:131). Förslaget gällde miljöpolitik.

Under 2013 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om upprättandet av en ram för fysisk planering i kust- och havsområden och integrerad förvaltning av kustområden (COM(2013) 133, utl. 2012/13:MJU20, rskr. 2012/13:203). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri, transportpolitik, miljöpolitik och energipolitik.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i livsmedelskedjan (COM(2018) 173) som rörde jordbruk och fiskeri (utl. 2017/18:MJU25, rskr. 2017/18:400).

Utskottet lämnade, som nämnts, även två utlåtanden under 2021. Det första av dessa utlåtanden gällde kommissionens förslag till ändring av förordningarna (EU) 2018/841 vad gäller omfattning, förenkling av regler för efterlevnadskontroll, fastställande av medlemsstaternas mål för 2030 och åtaganden för att kollektivt uppnå klimatneutralitet 2035 i sektorn för markanvändning, skogsbruk och jordbruk m.m. (COM(2021) 554, utl. 2021/22:MJU10). Förslaget gällde miljöpolitik. Utlåtandet lämnades på förslag av en minoritet i utskottet. Riksdagen biföll utskottets förslag, och något motiverat yttrande lämnades därför inte till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (prot. 2021/22:23).

Det andra utlåtandet, som lämnades under 2021, gällde kommissionens förslag till förordning om inrättande av en social klimatfond (COM(2021) 568, utl. 2021/22:MJU11). Förslaget grundade sig på artikel 91, 192 och 194 i EUF-fördraget, dvs. gällde transport-, miljö- och energipolitik. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2021/22:26).

Tabell 17 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom miljö- och jordbruksutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	11	24	12	14	7	2	1	2	7	4	4	3	91
Etableringsrätt	Art. 53, 55	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	1	5
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	5	3	2	5	5	2	2	2	3	0	1	3	33
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	3
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	1	1	5	1	0	0	0	1	0	0	1	10
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	4
Forskning och teknisk utveckling	Art. 188	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	3
Miljöpolitik	Art. 192	0	2	16	7	4	1	6	2	9	0	4	10	61
Energipolitik	Art. 194	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	1	5
Turism	Art. 195	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	3
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3
Statistik	Art. 338	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	3	7
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	3
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Näringsutskottet

Näringsutskottet prövade sju utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande. I övriga fall ansåg utskottet att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att fem av utkasten grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Två utkast gällde energipolitik. Övriga gällde transeuropeiska nät (1) och gemensam handelspolitik (1).

Två av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade näringsutskottet 103 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår det att 36 utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. 33 rörde struktur-fonder och 23 energipolitik. Sju utkast gällde särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena. Fem utkast gällde jordbruk och fiskeri och lika många finansiella regler. Fem utkast grundade sig på artikel 118 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter. Vardera fyra utkast gällde etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster och gemensam handelspolitik. Tre utkast gällde miljöpolitik och lika många gällde statistik. Två utkast vardera rörde konkurrensregler, transeuropeiska nät, industripolitik, utvecklingssamarbete samt ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Två utkast rörde inhämtande av information. Övriga utkast gällde fri rörlighet för unionsmedborgare (1), tull-samarbete (1), social trygghet (1), transportpolitik (1), folkhälsa (1) och turism (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt har näringsutskottet lämnat åtta utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav följande sex utlåtanden har lett till motiverade yttranden från riksdagen.

Under 2011 lämnade näringsutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om energieffektivitet m.m. (COM(2011) 370, utl. 2011/12:NU8, rskr. 2011/12:8). Förslaget gällde energipolitik. Under 2012 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av program för företagets konkurrenskraft och små och medelstora företag (COM(2011) 834, utl. 2011/12:NU17, rskr. 2011/12:127). Detta förslag gällde industripolitik och turism. Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden (COM(2012) 372, utl. 2012/13:NU5, rskr. 2012/13:14). Förslaget gällde etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om fastställande av regler och förfaranden för överensstämmelse med och genomdrivande av unionens harmoniseringslagstiftning för produkter m.m. (COM(2017) 795, utl. 2017/18:NU26, rskr. 2017/18:196). Förslaget rörde tullsamarbete, tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och gemensam handelspolitik. Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (COM(2018) 373, utl. 2017/18:NU28, rskr. 2017/18:448). Förslaget rörde strukturfonder.

Utskottet lämnade även, som nämnts, ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2021. Utlåtandet gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (COM(2021) 557, utl. 2012/22:NU9). Förslaget grundade sig på artikel 114 och 194 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och energipolitik. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2021/22:25).

Utöver detta har två utlåtanden lämnats på begäran av en minoritet i utskottet. Det första av dessa utlåtanden lämnades 2011 och gällde kommissionens förslag till förordning om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer m.m. (COM(2011) 658, utl. 2011/12:NU15). Förslaget gällde transeuropeiska nät. Utskottet ansåg inte att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet till handlingarna. Riksdagen biföll utskottets förslag, vilket innebar att något motiverat yttrande inte lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (prot. 2011/12:52).

Det andra utlåtandet lämnades 2014 och gällde kommissionens förslag till direktiv om skydd för företagshemligheter (COM(2013) 813, utl. 2013/14:NU28). Detta förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll även i detta fall utskottets förslag, vilket innebar att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2013/14:62).

Tabell 18 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom näringsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Unionsmedborgare (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	5
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 49, 50, 53	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	4
Fri rörlighet för tjänster	Art. 56, 62	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	4
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 114	1	8	0	3	2	0	5	6	6	0	0	5	36
	Art. 118	1	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Industripolitik	Art. 173	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturefonder)	Art. 174, 175, 177, 178	0	8	0	3	0	1	1	2	7	2	9	0	33
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	3
Energipolitik	Art. 194	1	3	1	1	0	1	2	9	3	0	0	2	23
Turism	Art. 195	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	4
Utvecklingssamarbete	Art. 209	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	0	5
Inhämtande av information	Art. 337	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Statistik	Art. 338	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	3
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	2	0	0	0	0	0	0	3	0	2	0	7

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet prövade ett utkast till lagstiftningsakt under 2021. Utskottet lämnade ett utlåtande på förslag av en minoritet i utskottet. Riksdagen biföll dock utskottets förslag och något motiverat yttrande lämnades således inte (se nedan).

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade arbetsmarknadsutskottet 36 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår det att 17 av utkasten gällde socialpolitik. Åtta utkast gällde strukturfonder. Sju utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare. Fem utkast rörde Europeiska socialfonden och lika många rörde sysselsättning. Tre utkast gällde etableringsrätt och två gällde särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena. Två utkast rörde fri rörlighet för tjänster och lika många grundade sig på flexibilitetsklausulen. Övriga utkast gällde jordbruk och fiskeri (1), fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet) (1), transportpolitik (1), tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (1) och folkhälsa (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Arbetsmarknadsutskottet har lämnat totalt nio utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav sju har lett till motiverade yttranden från riksdagen. Under 2011 lämnade arbetsmarknadsutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (COM(2011) 608, utl. 2011/12:AU3). Detta utkast gällde jordbruk och fiskeri och strukturfonder. Utskottet lämnade också ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation (COM(2011) 609, utl. 2011/12:AU4). Detta utkast innehöll förslag om fri rörlighet för arbetstagare, sysselsättning, socialpolitik och strukturfonder. Riksdagen biföll utskottets förslag i båda dessa fall, och motiverade yttranden lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2011/12:54 och 55).

Under 2012 lämnade utskottet även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om utövandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster, den s.k. Monti II-förordningen (COM(2012) 130, utl. 2011/12:AU14). Utkastet grundade sig på artikel 352 i EUF-fördraget, dvs. flexibilitetsklausulen. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2011/12:214). På EU-nivå uppnåddes tröskeln för ett gult kort, vilket var första gången. Till följd av detta drog kommissionen tillbaka sitt förslag.

I detta sammanhang kan nämnas att totalt tre gula kort har delats ut sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Det gäller utöver den s.k. Monti II-

förordningen (se ovan) ett förslag till en ny Europeisk åklagarmyndighet (COM(2013) 534) som prövades av justitieutskottet under 2013. Det gäller vidare det s.k. utstationeringsdirektivet (COM(2016) 128) som prövades av arbetsmarknadsutskottet under 2016. Arbetsmarknadsutskottet ansåg inte att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag. På EU-nivå uppnåddes dock tröskeln för ett gult kort.

Under 2017 lämnade arbetsmarknadsutskottet på förslag av en minoritet i utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare m.m. (COM(2017) 253, utl. 2016/17:AU17). Förslaget gällde socialpolitik. Utskottets majoritet ansåg att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet till handlingarna. I utlåtandet fanns två reservationer (M, C och KD samt SD). Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag, vilket innebar att något motiverat yttrande inte lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande och att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2016/17:129).

Under 2018 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll utskottets förslag i samtliga fall. Det var kommissionens förslag till direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen (COM(2017) 797) som rörde socialpolitik (utl. 2017/18:AU11, rskr. 2017/18:167). Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (COM(2018) 131) som rörde fri rörlighet för arbetstagare, social trygghet, etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster och transportpolitik (utl. 2017/18:AU17, rskr. 2017/18:292). Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska fonden för justering av globaliseringseffekter (COM(2018) 380) som rörde strukturfonder (utl. 2017/18:AU19, rskr. 2017/18:444).

Under 2020 lämnade utskottet även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen (COM(2020) 682, utl. 2020/21:AU6). Förslaget grundade sig på artikel 153 i EUF-fördraget, dvs. socialpolitik. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2020/21:138).

Som tidigare nämnts lämnade arbetsmarknadsutskottet även under 2021 ett utlåtande på förslag av en minoritet i utskottet. Utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete tack vare insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer (COM(2021) 93, utl. 2020/21:AU15). Förslaget grundade sig på artikel 157, dvs. socialpolitik. Utskottet ansåg inte att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att utlåtandet skulle läggas till handlingarna. En minoritet i utskottet reserverade sig (M, SD, KD) och föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande.

Reservanterna ansåg att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen biföll dock utskottets förslag, vilket innebar att riksdagen inte lämnade något motiverat yttrande och att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2020/21:115).

Tabell 19 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom arbetsmarknadsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 45, 46	1	1	0	1	1	0	0	0	2	0	1	0	7
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
Transportpolitik	Art. 91	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Sysselsättning	Art. 149	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	5
Socialpolitik	Art. 153, 157	0	2	1	1	1	0	3	2	3	0	3	1	17
Europeiska socialfonden	Art. 164	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	5
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175, 177	0	3	0	1	0	0	0	0	2	1	1	0	8
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Kommissionens motiveringar av subsidiaritetsprincipen

Enligt artikel 5 i protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna ska utkasten till lagstiftningsakter motiveras när det gäller subsidiaritetsprincipen. Detta gäller oavsett om kommissionen eller någon annan är förslagsställare.

I utkasten till lagstiftningsakter finns som regel en särskild rubrik, Subsidiaritetsprincipen, under vilken kommissionen brukar lämna sin motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen. I många av förslagen finns det även en motivering i ingressen till själva förslaget till rättsakt.

En översiktlig genomgång har gjorts av motiveringarna av subsidiaritetsprincipen i de utkast till lagstiftningsakter som prövades under 2021. Motiveringarna är inte sällan relativt kortfattade, vilket har kunnat konstateras även i tidigare uppföljningar. I några av utkasten består motiveringen av en enda mening, vilket inte kan anses tillfredsställande. Så är fallet t.ex. i kommissionens förslag till ändring av rådets rambeslut vad gäller dess anpassning till EU:s regler om skydd av personuppgifter (COM(2021) 20) och kommissionens förslag till ändring av rådets direktiv vad gäller dess anpassning till EU:s regler om skydd av personuppgifter (COM(2021) 21). I dessa förslag, som prövades av justitieutskottet, konstateras bara att endast unionen kan anta en lagstiftningsakt om ändring av rambeslutet respektive direktivet.

Av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes under 2020 bedömdes tillfredsställande motiveringar saknas i sex av förslagen, dvs. i 7 procent av de förslag som prövades (bet. 2021/22:KU5 s. 72).

Yttranden från andra utskott

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet framhåller att utskottets beredningsområde har direkt anknytning till EU:s regelverk. På skatteområdet krävs enighet bland medlemsstaterna, vilket kan medföra justeringar och fördröjningar av förslagen innan dessa blir EU-lagstiftning. Medlemsstaterna har således möjlighet att bättre värna sin suveränitet på detta område än inom andra politikområden. Utskottet lämnade emellertid under 2019 kritiska synpunkter på kommissionens meddelande om ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s skattepolitik (COM(2019) 8). Kommissionen har föreslagit ett ändrat beslutsfattande i skattefrågor genom en övergång från beslutsfattande med enhällighet enligt det särskilda lagstiftningsförfarandet till kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Enligt utskottets mening skulle detta innebära att den nationella suveräniteten i skattefrågor luckrades upp, vilket utskottet även fortsättningsvis motsätter sig. Utskottet har sedan dess upprepat sin kritiska inställning 2020 med anledning

av kommissionens meddelande om en handlingsplan för rättvis och enkel beskattning till stöd för återhämtningsstrategin (COM(2020) 312) och 2021 med anledning av kommissionens förslag till ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller att tilldela kommissionen genomförandebefogenheter för att fastställa innebörden av termer som används i vissa bestämmelser i det direktivet, dvs. genomförandebefogenheter på mervärdesskatteområdet (COM(2020) 749).

Kommissionen lämnade motiveringar i fråga om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i samtliga ärenden som utskottet prövade under den nu aktuella tidsperioden.

Informationen i Ipex har använts vid något tillfälle, men den är i regel varken fullständig eller särskilt relevant när utskottet behandlar subsidiaritetsärenden, och detta är naturligt eftersom alla parlament i medlemsländerna arbetar inom samma tidsram. Utskottet håller en löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner och anser att denna möjlighet att skaffa information är mycket värdefull.

Justitieukskottets yttrande

Justitieukskottet hänvisar till vad utskottet anförde i ett tidigare yttrande (yttr. 2019/20:JuU2y s. 8 f.). I det tidigare yttrandet anförde utskottet bl.a. följande. Det är viktigt att frågan om subsidiaritet ges särskild uppmärksamhet när det handlar om lagstiftningsförslag inom det straff- och processrättsliga området. Dessa frågor är en central del i varje stats funktion och legitimitet och är av särskild betydelse eftersom de återspeglar grundläggande värden, seder och bruk i medlemsländerna. Därför är det viktigt att lagstiftning på EU-nivå inom det straff- och processrättsliga området endast initieras om det står klart att sådan lagstiftning bidrar till ett betydande mervärde.

Utskottet är vidare positivt till åtgärder som leder till ökad säkerhet inom EU och Sverige. Ett rättssäkert arbete och utbyte av information är viktiga aspekter i ett effektivt samarbete mellan medlemsstater.

Utskottet anser att den överföring av kompetens som förslagen om invandringspolitik, gränskontroll, polissamarbete och straffrättsligt samarbete medför syftar till att nå ett effektivt samarbete och därmed får anses nödvändig. Det är viktigt att uppmärksamma den samlade effekten av olika förslag, vilken kan vara svår att överblicka vid enskilda förslag.

Utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar väl och framhåller att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar är ett viktigt demokratiskt instrument. Det är också av största betydelse att kommissionen i sitt fortsatta lagstiftningsarbete tar hänsyn till medlemsstaternas synpunkter i dessa avseenden.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet framhåller inledningsvis att EU-samarbete inom utskottets beredningsområde till stor del bedrivs på andra sätt än genom lagstiftning, vilket återspeglas i antalet ärenden som utskottet bereder. Inom politikområdet utbildning har EU endast befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder. Inom politikområdet forskning och teknisk utveckling har EU befogenhet att vidta åtgärder under förutsättning att det inte hindrar medlemsstaterna från att utöva sina befogenheter.

Utskottet har subsidiaritetsprövat totalt 26 utkast till lagstiftningsakter. I samtliga fall ansåg utskottet att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Mot bakgrund av utskottets förhållandevis få subsidiaritetsärenden som är fördelade på ett relativt stort antal politikområden, varav utbildning inte får harmoniseras, kan utskottet inte dra några slutsatser om utrymmet för nationella åtgärder på olika områden inom utskottets beredningsområde till följd av EU-förslag som subsidiaritetsprövats eller hur den sammantagna utvecklingen förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.

Utskottet konstaterar att den positiva utvecklingen av kommissionens motiveringar som utskottet kunnat skönja under tidigare år fortsatte under 2021.

Utskottet har hämtat in information om andra nationella parlaments behandling av utkasten från Ipex webbplats. Utskottet fann informationen vara av liten eller ingen relevans för behandlingen av utkasten och intrycket är att den information som är tillgänglig via webbplatsen är begränsad. Den löpande rapporteringen från riksdagens representant vid EU:s institutioner är ett värdefullt kunskapsunderlag. Utskottet har tagit del av yttranden från andra nationella parlament när dessa har delgetts riksdagen. Utskottet har inte i övrigt sett något behov av att hämta in information från andra nationella parlament.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet välkomnar inledningsvis att konstitutionsutskottets uppföljning av subsidiaritetsprincipens tillämpning gör det möjligt för riksdagen att försäkra sig om att principen tillämpas på ett korrekt sätt och att beslut fattas på rätt nivå.

Utskottets beredningsområde präglas av internationellt samarbete såväl inom EU som inom andra internationella forum. Gränsöverskridande åtgärder medför att utskottet prövar ett förhållandevis stort antal utkast till lagstiftningsakter från EU-kommissionen varje år.

I jämförelse med 2020 subsidiaritetsprövade utskottet något färre utkast under 2021. Att antalet prövningar var fler under 2020 kan förklaras av att lagstiftningsinitiativen då dominerades av covid-19-pandemin och Storbritanniens utträde ur EU.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har utskottet i tio fall funnit att kommissionens utkast till lagförslag brutit mot subsidiaritetsprincipen och

därmed har utskottet lämnat ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande till kammaren. Riksdagen har bifallit samtliga av utskottets utlåtanden, vilket senast skedde 2018. Under senare år har alltså kommissionens samtliga lagförslag inom utskottets beredningsområde respekterat den grundidé om vertikal maktindelning som subsidiaritetsprincipen föreskriver, vilket utskottet välkomnar.

Utskottets beredningsområde omfattar en mängd gränsöverskridande frågor, vilket i stor utsträckning förutsätter överstatliga regleringar. Mot denna bakgrund har EU getts betydande beslutskompetens inom både transport- och telekomområdet, vilket har kommit att innebära att utrymmet för nationell lagstiftning inom utskottets beredningsområde, till viss del, redan är upptaget eller intecknat. Sammantaget gör utskottet bedömningen att det nationella handlingsutrymmet oundvikligen minskat över tid till följd av att gemensamma EU-bestämmelser införts. Utskottet menar dock att utrymmet för nationella åtgärder inom beredningsområdet inte minskade nämnvärt under 2021.

Utskottet ser positivt på att kommissionen under de senaste åren betonat behovet av att stärka tillämpningen och upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen i EU:s beslutsfattande, men noterar att det återstår att se hur kommissionens arbete med dessa åtaganden tar sig uttryck.

Utskottet har tidigare understrukt vikten av att kommissionen lämnar fullgoda motiveringar i subsidiaritetsfrågan och att avsaknaden av dessa utgör en svaghet i unionens lagstiftningsarbete och försvårar arbetet i de nationella parlamenten. Utskottets genomgång av subsidiaritetsprövningarna under 2021 visar att samtliga utkast innehåller ett avsnitt där kommissionen redogör för sin syn på subsidiaritetsprincipens tillämpning. Avsnitten varierar dock kraftigt i omfattning. I fyra utkast innehåller kommissionens motiveringar enbart någon enstaka mening, vilket utskottet rent principiellt menar inte är att betrakta som en tillfredsställande motivering. Utskottet noterar emellertid att tre av dessa utkast var av relativt brådslande karaktär, bl.a. till följd av covid-19-pandemin och Storbritanniens utträde ur EU.

Utskottet anser att den information som finns att tillgå i Ipex är av begränsad nytta eftersom alla nationella parlament har samma tidsram för sina subsidiaritetsprövningar. Ipex har förbättringspotential när det gäller vilken information som läggs in, när den läggs in och på vilket språk den läggs in. Kontakten med riksdagens representant vid EU:s institutioner fungerar mycket väl. Det har inte varit aktuellt med kompletterande informationsutbyte med andra nationella parlament under 2021.

Utskottet har upprepade gånger påpekat vikten av att kommissionen tidigt tillhandahåller pålitlig och detaljerad information om planeringen för varje enskilt initiativ. I många fall ligger kommissionen mycket långt efter sin egen planering, inte minst när det gäller att presentera ett antal förslag man aviserat för flera år sedan. Utskottet understryker vikten av att kommissionen håller sig till de tidsramar man själv satt upp, inte minst för att underlätta de nationella parlamentens planering av subsidiaritetsprövningar.

Utskottet uppmärksammar slutligen en subsidiaritetsprövning som genomfördes i början av innevarande riksmöte. Ärendet gällde ett förslag till ny lagstiftning som enbart innebar att tidigare lagstiftning skulle upphöra att gälla (COM(2022) 381). Regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning hämtades in. Regeringen konstaterade att förslaget innebar att den aktuella lagstiftningen skulle upphöra att gälla, vilket regeringen menade inte föranledde någon bedömning utifrån subsidiaritetsprincipen. Utskottet menar att regeringens slutsats väcker ett antal principiella frågor, inte minst om relevansen i att subsidiaritetspröva utkast till lagstiftning som endast innebär att tidigare lagstiftning upphör att gälla. I sammanhanget bör noteras att kommissionen avisat att tidsfristen för subsidiaritetsprövning inletts. Med hänsyn till det behandlingstvång som ålägger utskotten att behandla samtliga förslag som hänvisas för subsidiaritetskontroll har utskottet slutfört subsidiaritetsprövningen av det aktuella förslaget, oaktat regeringens ställningstagande.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet har i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet påpekat att det finns en betydande variation år från år i antalet lagstiftningsförslag som tilldelats utskottet totalt och uppdelat på utskottets sakområden samt i kvaliteten på kommissionens motiveringar av förslagets förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Utskottet konstaterar att intensiteten i kommissionens lagstiftningsinitiativ i hög grad är beroende av det sittande kollegiets prioriteringar. Utskottet noterar att det nuvarande kollegiets ambitioner när det gäller EU:s miljö- och klimatmål relaterat till den gröna given innebär en ökad lagstiftningsaktivitet på utskottets sakområde.

Inledningsvis kan det konstateras att samtidigt som den rättsliga utvecklingen på EU-nivå inneburit att utrymmet för nationell lagstiftning krympt, hade resultatet av lagstiftningen på EU-nivå inte kunnat uppnås med enbart nationella åtgärder. Utskottet har vid upprepade tillfällen framfört att svensk lagstiftning på både miljö- och jordbruksområdet är synnerligen intimt knuten till EU-rätten. När det gäller miljöfrågor, inte minst klimatfrågor, har det nationella såväl som det EU-gemensamma regelverket i sin tur en mycket nära koppling till internationella överenskommelser och avtal. Utskottet har påpekat att gemensamma åtgärder många gånger är nödvändiga för att uppnå politiska mål, exempelvis att hållbart förvalta naturtillgångar som medlemsstaterna enats om ska betraktas som gemensamma (t.ex. havets biologiska resurser) eller att bekämpa gränsöverskridande miljöproblem.

Samtidigt finns det exempel där utvecklingen i EU-rätten snarare lett till att beslutandemakt delegerats tillbaka till medlemsstatsnivå. Den gemensamma jordbrukspolitiken har sedan Sveriges inträde i EU 1995 genomgått ett antal reformer. I det senaste reformpaketet som presenterades sommaren 2018 lanserade kommissionen en s.k. genomförandemodell genom vilken de grundläggande parametrarna fastställs på unionsnivå, medan medlemsstaterna

i större utsträckning än tidigare ska ansvara för hur de överenskomna målen ska nås. Den nya modellen innebar alltså att medlemsstaterna fick ett större inflytande över utformningen av t.ex. kontroller och sanktioner än enligt tidigare regelverk. Mot denna bakgrund bedömde kommissionen att reformpaketet inte bara var förenligt med subsidiaritetsprincipen utan att det skulle "utöka subsidiariteten". En liknande typ av utveckling kan noteras inom den gemensamma fiskeripolitiken som reviderats betydligt sedan 2010. Medan EU har exklusiv befogenhet när det gäller marint fiske, finns det frågor om det kustnära fisket över vilka lagstiftningskompetensen delegerats tillbaka till medlemsstaterna.

Ytterligare en utveckling kan noteras när det gäller den indirekta effekt som EU-rätten har på områden där nationell rådgivning gäller. Det tydligaste exemplet på denna problematik utifrån utskottets beredningsområde härrör till skogspolitiken. Utskottet har vid upprepade tillfällen uttryckt att det är mycket bekymrande att vissa av initiativen på EU-nivå går i en riktning som innebär ökad detaljreglering, ökad centralisering och ökade överstatliga inslag inom skogliga frågor, vilket strider mot det nationella självbestämmandet. Någon gemensam skogspolitik nämns inte i EU:s primärrätt.

Utskottet har i tidigare yttranden påpekat att kommissionen vid några tillfällen brustit när det gäller motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen. Samtliga förslag som prövades under 2021 innehöll dock motiveringar. Samtidigt ser utskottet inte nödvändigtvis det som ett hinder om förslag saknar en motivering utifrån subsidiaritetsprincipen. Det hör till sakens natur att det nationella lagstiftningsutrymmet över tid kommer att begränsas på sakområden över vilka befogenheten är delad mellan medlemsstaterna och EU, och frågan om huruvida den föreslagna åtgärden bättre hanteras på nationell eller lokal nivå blir därmed obsolet. Det finns många exempel på förslag som utskottet prövat där ingen annan än kommissionen hade kunnat vidta åtgärden i fråga.

Ipex är av mycket begränsad nytta. De flesta andra parlament och kammare lägger inte upp information om hur de ser på de aktuella förslagen, den eventuella information som läggs upp finns inte översatt till engelska och information läggs oftast upp mot slutet av tidsfristen, vilket innebär att den inte finns tillgänglig i anslutning till utskottets beredning. När det gäller riksdagens representant vid EU:s institutioner finns det ett uppenbart värde i dels möjligheten att kunna informera sig om hur andra parlament avser att agera, dels sprida information om riksdagens bedömning. Utskottet hade ingen bilateral kontakt med andra nationella parlament under 2021.

En frågeställning som lyfts fram i samband med utskottets subsidiaritetsprövningar under de senaste åren handlar om i vilken utsträckning invändningar om delegeringar till kommissionen bör inrymmas i utskottens subsidiaritetsgranskning. Enligt utskottets bedömning är det motiverat att konstitutionsutskottet gör en djupare analys av i vilken utsträckning invändningar mot delegeringar till kommissionen bör inrymmas i utskottens subsidiaritetsgranskning.

Utskottets ställningstagande

Subsidiaritetsprövningarna och den årliga uppföljningen

I riksdagen har varje utskott i uppgift att genomföra subsidiaritetsprövningar av utkast till lagstiftningsakter inom sina respektive beredningsområden. Samtidigt ska konstitutionsutskottet en gång om året göra en uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipens tillämpning. Syftet med uppföljningen är att ett organ ska följa utvecklingen av riksdagens subsidiaritetskontroll på en mer övergripande nivå och samla erfarenheter från olika områden.

Enligt utskottets mening är det värdefullt att en systematisk uppföljning görs en gång per år. Uppföljningen innebär att man kan följa utvecklingen över tid. För att uppföljningen ska bli så heltäckande och substantiell som möjligt ges alla utskott tillfälle att yttra sig. Yttrandena från utskotten innehåller värdefulla iakttagelser och inte sällan synpunkter och erfarenheter som delas av flera utskott.

Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar

Under 2021 översände kommissionen 79 utkast till lagstiftningsakter till de nationella parlamenten för subsidiaritetsprövning. Riksdagen lämnade tre motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. De motiverade yttrandena lämnades på förslag av skatteutskottet, miljö- och jordbruksutskottet och näringsutskottet. Utkastet som prövades av skatteutskottet gällde skatter och avgifter. Utkastet som prövades av miljö- och jordbruksutskottet gällde transportpolitik, miljöpolitik och energipolitik. Därutöver grundade sig utkastet som prövades av näringsutskottet på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och gällde även energipolitik.

Den vanligaste rättsliga grunden för de förslag som översändes för subsidiaritetsprövning var artikel 114 i EUF-fördraget. Mer än en tredjedel av förslagen grundade sig på denna artikel. Därefter följer förslag som rörde miljöpolitik respektive transportpolitik (bilaga 8).

På EU-nivå tog kommissionen emot totalt 16 motiverade yttranden från de nationella parlamenten under 2021, vilket kan jämföras med nio motiverade yttranden under 2020. Inget förslag samlade tillräckligt med invändningar för att uppnå tröskeln för ett gult kort.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 och fram t.o.m. utgången av december 2021 har riksdagen lämnat 79 motiverade yttranden, vilket innebär att riksdagen har haft invändningar mot drygt 7 procent av samtliga utkast som översänts för subsidiaritetsprövning. En översiktlig genomgång av de utkast till lagstiftningsakter som riksdagen lämnat motiverade yttranden om visar att omkring 24 procent av utkasten grundar sig på artikel 114 i EUF-fördraget. Därefter följer utkast som grundar

sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion, och etableringsrätt.

Om man ser till utvecklingen över tid har det lämnats flest motiverade yttranden i förhållande till antalet översända lagstiftningsakter 2012 (16 procent) och 2016 (13 procent). Antalet motiverade yttranden från riksdagen tycks öka ju fler utkast till lagstiftningsakter som översänds för subsidiaritetsprövning. Som exempel kan nämnas att det under 2017 översändes 90 utkast och året därefter 149 utkast. Antalet motiverade yttranden som riksdagen lämnade ökade från tre under 2017 till tolv under 2018. På samma sätt kan en minskning skönjas när antalet översända utkast minskar. Under 2019 översändes endast 32 utkast, och då lämnade riksdagen inga motiverade yttranden. Detta var för övrigt första gången sedan Lissabonfördraget trädde i kraft som inga motiverade yttranden lämnades av de nationella parlamenten. Det är naturligt att antalet motiverade yttranden minskar om antalet utkast som översänds minskar.

Utrymmet för nationella åtgärder till följd av EU-förslag m.m.

Skatteutskottet framhåller i sitt yttrande att eftersom det krävs enighet på skatteområdet har medlemsstaterna bättre möjligheter att värna sin suveränitet än inom andra områden. Skatteutskottet motsätter sig en övergång mot beslutsfattande med enhällighet till kvalificerad majoritet, vilket enligt utskottet skulle innebära att den nationella suveräniteten i skattefrågor luckras upp.

Miljö- och jordbruksutskottets konstaterar att samtidigt som den rättsliga utvecklingen på EU-nivå innebär att utrymmet för nationell lagstiftning minskar hade resultatet av lagstiftningen på EU-nivå inte kunnat uppnås med enbart nationella åtgärder. Intressant nog finns det också exempel där utvecklingen på EU-rättens område snarare lett till att beslutandemakt delegerats tillbaka till medlemsstaterna. Utskottet nämner som exempel att sedan Sveriges inträde i EU har den gemensamma jordbrukspolitiken genomgått ett antal reformer som innebär att medlemsstaterna fått större inflytande över utformningen av t.ex. kontroller och sanktioner än tidigare.

Trafikutskottet gör sammantaget bedömningen att det nationella handlingsutrymmet minskat över tid till följd av att gemensamma EU-bestämmelser införs, men att utrymmet inte minskade nämnvärt under 2021. Trafikutskottet väcker i sitt yttrande en fråga om relevansen i att subsidiaritetspröva utkast till lagstiftningsakter som endast innebär att tidigare lagstiftning upphör att gälla.

Det kan ifrågasättas om upphävandet av en rättsakt, utan att någon ny rättsakt föreslås ersätta den rättsakt som föreslås bli upphävd, skulle kunna strida mot subsidiaritetsprincipen. Konstitutionsutskottet noterar liksom trafikutskottet att på de områden där befogenheten är delad mellan medlemsstaterna och unionen finns det en skyldighet för kommissionen eller andra förslagsställare att översända sina utkast till lagstiftningsakter och sina

ändrade utkast till de nationella parlamenten. De nationella parlamenten har i sin tur en fördragsenlig skyldighet att bevaka att subsidiaritetsprincipen efterlevs. Konstitutionsutskottet erinrar samtidigt om att även om riksdagsordningen ställer krav på att samtliga utkast till lagstiftningsakter ska subsidiaritetsprövas finns det inte några formella krav på att alla ärenden ska beredas på ett visst sätt eller något som hindrar att någon form av förenklad behandling används (bet. 2012/13:KU8 s. 30).

Betydelsen av delegerade akter

Miljö- och jordbruksutskottet väcker på nytt frågan om i vilken utsträckning invändningar mot delegeringar till kommissionen bör inrymmas i utskottens subsidiaritetsprövning. Miljö- och jordbruksutskottet noterar att konstitutionsutskottet i en tidigare uppföljning uttalat att det från subsidiaritetsynpunkt i princip inte har någon betydelse om åtgärden regleras i en lagstiftningsakt, delegerad akt eller genomförandeakt så länge regleringen är på EU-nivå. Utskottet framhåller emellertid i sitt yttrande att det är en principiell skillnad mellan att delegera beslutandemakt till EU:s lagstiftare och till kommissionen samt att räckvidden av den befogenhet som medlemsstaterna kan delegera till kommissionen kan vara relevant ur såväl proportionalitets- som subsidiaritets-hänseende.

Som miljö- och jordbruksutskottet noterat har konstitutionsutskottet vid den uppföljning som genomfördes 2018 analyserat frågan om vilken betydelse möjligheten till s.k. delegerade akter och genomförandeakter bör ha vid subsidiaritetsprövningar (bet. 2018/19:KU5 s. 83 f.).

Utskottet konstaterade då att möjligheten att bemyndiga kommissionen att anta delegerade akter och genomförandeakter regleras i artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget och att bestämmelser med sådana bemyndiganden tas in i särskilda artiklar i rättsakten i fråga. De nationella parlamentens subsidiaritetsprövning enligt protokoll nr 2 är begränsad till prövningen av utkast till lagstiftningsakter. Delegerade akter och genomförandeakter som kan komma att antas med stöd av ett bemyndigande i en lagstiftningsakt omfattas således inte av subsidiaritetsprövningsmekanismen enligt protokollet.

Som utskottet framhöll handlar subsidiaritetsprövningen om att fastställa på vilken nivå – unionsnivå eller nationell nivå – den föreslagna åtgärden ska vidtas, inte om den bör vidtas eller inte. Konstitutionsutskottet vidhåller att om det inte bedöms vara möjligt att uppnå målen på nationell nivå kan det från subsidiaritetsynpunkt i princip inte ha någon betydelse om åtgärden regleras i en lagstiftningsakt, delegerad akt eller genomförandeakt så länge regleringen är på EU-nivå.

Om ett utskott har invändningar mot att en åtgärd föreslås regleras i en delegerad akt eller i en genomförandeakt i stället för i en lagstiftningsakt, bör invändningarna föras fram inom ramen för överläggningar med regeringen och inte inom ramen för subsidiaritetsprövningen av utkastet till lagstiftningsakt.

Även den, s.k. EU-kommittén har uppmanat utskotten att kanalisera synpunkter som inte direkt hänför sig till subsidiaritetsprövningens tillämpning genom överläggningar med regeringen (2017/18:URF1 s. 186 och 269).

Konstitutionsutskottet påminner dock om att utskottet även framhöll att det inte kan uteslutas att ett bemyndigande någon gång bedöms innebära stöd för en framtida reglering av åtgärder vars mål bättre tillgodoses på nationell nivå. I sådana fall torde en invändning kunna göras inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Det är då viktigt att utskottet motiverar varför det anser att bemyndigandet medför att utkastet till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen.

Informationsutbyte med andra nationella parlament

Flera utskott framhåller att nyttan av den information som laddas upp på Ipex webbplats är begränsad. Skälen för detta är flera. Tidsfristen löper ut samtidigt för alla nationella parlament, vilket i sig kan innebära att tillgången till information är begränsad under subsidiaritetsprövningen av ett förslag. Informationen är inte heller alltid fullständig, och den kan också vara svår-tillgänglig om den inte laddas upp på ett språk som förstås av alla nationella parlament.

Konstitutionsutskottet konstaterar liksom vid tidigare uppföljningar att det finns en förbättringspotential när det gäller vilken information som laddas upp på webbplatsen och att den laddas upp på ett språk som är tillgängligt för andra nationella parlament.

Som utskottet tidigare noterat har en ny version av Ipex lanserats under 2021. Syftet med den nya versionen har bl.a. varit att det ska bli lättare för de nationella parlamenten att ladda upp information på webbplatsen och därmed öka benägenheten att över huvud taget ladda upp information. Utskottet är positivt till alla förbättringar som kan leda till att informationen på Ipex webbplats är uppdaterad och så fullständig som möjligt. Det är dock ännu för tidigt att avgöra om den nya versionen av webbplatsen har lett till en ökad benägenhet att ladda upp information.

Kommissionens motiveringar

Konstitutionsutskottets översiktliga genomgång av motiveringarna av subsidiaritetsprincipen i de utkast till lagstiftningsakter som prövades under 2021 visar att motiveringarna inte sällan är relativt kortfattade och att motiveringen i några utkast består av en enda mening. Även trafikutskottet framhåller att motiveringen i några av utskottets prövade utkast enbart består av någon enstaka mening. Samtliga utkast innehåller dock ett avsnitt där kommissionen redogör för sin syn på subsidiaritetsprincipens tillämpning, men avsnitten varierar kraftigt i omfattning. Utbildningsutskottet har tidigare efterfrågat mer utvecklade motiveringar, men tycker sig skönja en positiv utveckling när det gäller motiveringarna. Miljö- och jordbruksutskottet

framhåller att samtliga utkast som prövades av utskottet under 2021 var motiverade utifrån subsidiaritetsprincipen. Samtidigt ser utskottet det inte nödvändigtvis som ett hinder om en motivering saknas. EU-rätten inom miljö- och jordbrukspolitiken är omfattande, och i många fall kan ingen annan än kommissionen vidta en åtgärd.

Konstitutionsutskottet vidhåller uppfattningen att uteblivna eller alltför kortfattade motiveringar försvårar för de nationella parlamenten att se till att subsidiaritetsprincipen efterlevs och anser att det finns skäl att bevaka frågan även framöver.

BILAGA 1

Skatteutskottets yttrande 2022/23:SkU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 13 oktober 2022 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som har redovisats i en promemoria som arbetats fram inom konstitutionsutskottets kansli. Konstitutionsutskottet vill särskilt att utskotten kommenterar och bedömer vissa angivna frågor.

Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2022/23 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen den 1 januari–31 december 2021.

I yttrandet redovisar skatteutskottet sina kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Utskottets överväganden

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Bakgrund

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § riksdagsordningen (RO) som uppgift att pröva om ett utkast till en lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen. Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § RO följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2022/23 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen, dvs. ledde till beslut antingen i utskottet genom protokollsutdrag eller i kammaren genom ett motiverat yttrande efter förslag i ett utlåtande från utskottet, den 1 januari–31 december 2021. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Under den aktuella perioden genomförde riksdagens utskott totalt 79 subsidiaritetsprövningar.

Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande redogörelser, kommentarer och bedömningar.

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2021 jämfört med 2020 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammanlagda utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Skatteutskottets subsidiaritetsprövningar under 2021

Skatteutskottet prövade sju utkast till lagstiftningsakter under 2021. Utskottet fann i samtliga fall utom ett att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag. Utskottet lämnade ett utlåtande under 2021.

Tre av utkasten grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Ett av utkasten grundade sig på artikel 349 i EUF-fördraget som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Ett av utkasten grundade sig på artikel 192 i EUF-fördraget som innebär att rådet kan anta beslut om vilka åtgärder som ska vidtas av unionen inom miljöpolitiken. För ett av utkasten anges den rättsliga grunden vara både artikel 113 och artikel 192 i EUF-fördraget. För ett av utkasten anges den rättsliga grunden vara artikel 33 som rör tullssamarbete, artikel 114 som rör tillnärmning av lagstiftning och artikel 207 som rör den gemensamma handelspolitiken.

Utfallet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2021 prövade skatteutskottet 83 utkast till lagstiftningsakter. Omkring hälften av utkasten (44) grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter, och 17 av utkasten grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Lika många grundade sig på artikel 349 i EUF-fördraget som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Sju av utkasten innehöll förslag om tullssamarbete och lika många gällde tillnärmning av lagstiftning grundad på artikel 114 i EUF-fördraget. Tre rörde gemensam handelspolitik och två gällde miljöpolitik. Ett utkast gällde administrativt samarbete och ett gällde bekämpning av bedrägeri. Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Skatteutskottet har i sitt yttrande 2017/18:SkU5y Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen redogjort för de utlåtanden som lämnades under perioden den 1 december 2009–31 december 2016. Totalt lämnade skatteutskottet tolv utlåtanden under denna tid. Under 2017–2020 lämnade utskottet inga utlåtanden.

Under 2021 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande (utl. 2020/21:SkU33). Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller att tilldela kommissionen genomförandebefogenheter för att fastställa innebörden av termer som används i vissa bestämmelser i det direktivet, dvs. genomförandebefogenheter på mervärdeskatteområdet (COM(2020) 749), som grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, om harmonisering av indirekta skatter. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag och överlämnade ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2020/21:218).

Utskottets kommentarer

Utskottet redovisar följande kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Fråga 1

Utskottets beredningsområde har direkt anknytning till EU:s regelverk. Antalet prövningar inom utskottets område har innan 2016 varit lågt, varefter antalet ärenden ökade i utskottet. Av åtta ärenden 2016 utmynnade sex i motiverade yttranden. Ökningen under 2016 sågs som en följd av OECD:s arbete med BEPS-programmet. Antalet ärenden under 2017 var tio men resulterade inte i några motiverade yttranden. Under 2018 var antalet subsidiaritetsärenden i utskottet femton, vilket hittills är det högsta antalet prövningar under ett kalenderår. Antalet ärenden under 2019 var däremot det lägsta sedan 2015, fem stycken, och har framför allt gällt harmonisering av indirekta skatter. Under 2020 var antalet prövningar tio stycken. Drygt hälften av dem rörde indirekt beskattning, vilket är normalt. En av dessa och ytterligare tre gällde åtgärder med anledning av covid-19-pandemin. Under 2021 var antalet prövningar sju stycken, varav en resulterade i motiverat yttrande. Omkring hälften gällde harmonisering av indirekta skatter. Övriga gällde särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU, åtgärder på miljöpolitikens område, tullsamarbete, tillnärmning av lagstiftning och den gemensamma handelspolitiken.

Fråga 2

På skatteområdet krävs enighet bland medlemsstaterna, vilket kan medföra justeringar och fördröjningar av förslagen innan dessa blir EU-lagstiftning. Medlemsstaterna har således möjlighet att bättre värna sin suveränitet på detta område än inom andra politikområden. Utskottet har emellertid under 2019 (utl. 2018/19:SkU24) lämnat kritiska synpunkter på kommissionens meddelande om ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s skattepolitik (COM(2019) 8). Kommissionen har föreslagit ett ändrat beslutsfattande i skattefrågor genom en övergång från beslutsfattande med enhällighet enligt det särskilda lagstiftningsförfarandet till kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Enligt utskottets mening skulle detta innebära att den nationella suveräniteten i skattefrågor luckrades upp, vilket utskottet även fortsättningsvis motsätter sig. Utskottet har sedan dess upprepat sin kritiska inställning 2020 (utl. 2020/21:SkU15) med anledning av kommissionens meddelande om en handlingsplan för rättvis och enkel beskattning till stöd för återhämtningsstrategin (COM(2020) 312) och 2021 (utl. 2020/21:SkU33) med anledning av kommissionens förslag till ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller att tilldela kommissionen genomförandebefogenheter för att fastställa innebörden av termer som används i vissa bestämmelser i det direktivet, dvs. genomförandebefogenheter på mervärdesskatteområdet (COM(2020) 749).

Fråga 3

Kommissionen lämnade motiveringar i fråga om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i samtliga ärenden som utskottet prövade under den nu aktuella tidsperioden.

Fråga 4

Informationen i Ipex har använts vid något tillfälle, men den är i regel varken fullständig eller särskilt relevant när utskottet behandlar subsidiaritetsärenden, och detta är naturligt eftersom alla parlament i medlemsländerna arbetar inom samma tidsram. Utskottet håller en löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner. Utskottet anser att denna möjlighet att skaffa information är mycket värdefull.

Fråga 5

Utskottet har inga särskilda kommentarer till hur subsidiaritetsprövningarna fungerar.

Stockholm den 29 november 2022

På skatteutskottets vägnar

Niklas Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Niklas Karlsson (S), Per Söderlund (SD), Boriana Åberg (M), Hanna Westerén (S), Eric Westroth (SD), Patrik Björck (S), Fredrik Ahlstedt (M), David Lång (SD), Mathias Tegnér (S), Marie Nicholson (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Helena Lindahl (C), Yasmine Eriksson (SD), Cecilia Rönn (L) och Sofie Eriksson (S).

BILAGA 2

Justitieutskottets protokoll 2022/23:6

RIKSDAGEN
JUSTITIEUTSKOTTET

Utdrag ur UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2022/23:6
PROTOKOLL

DATUM 2022-11-10

- - -

§ 5 Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Utskottet behandlade fråga om yttrande till konstitutionsutskottet med anledning av konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Utskottet beslutade att yttra sig genom att hänvisa till vad utskottet anförde vid en tidigare uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen (yttr. 2019/20:JuU2y s. 8 f.).

- - -

Vid protokollet

Sara Dadnahal

Justeras den 22 november 2022

Richard Jomshof

Rätt utdraget intygar:

Exp. 2022-11-22
KU

Virpi Torkkola

BILAGA 3

Utbildningsutskottets yttrande 2022/23:UbU1y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 13 oktober 2022 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 29 november 2022 yttra sig över de iakttagelser som gjorts i en promemoria som upprättats inom konstitutionsutskottet om uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen, dvs. ledde till beslut antingen i ett utskott eller i kammaren, under tiden den 1 januari–31 december 2021. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas i uppföljningen.

Utbildningsutskottet redovisar i yttrandet sina kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor och iakttagelser.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Konstitutionsutskottet beslutade den 13 oktober 2022 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 29 november 2022 yttra sig över de iakttagelser som gjorts i en promemoria som upprättats inom konstitutionsutskottet om uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen, dvs. ledde till beslut antingen i ett utskott eller i kammaren, under tiden den 1 januari–31 december 2021. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas i uppföljningen. Subsidiaritetsprövningar som inleddes under hösten 2021 men avslutades först under våren 2022 ingår inte utan tas i stället upp vid nästa uppföljning. Utbildningsutskottet subsidiaritetsprövade ett utkast under 2021 om EU:s deltagande i det europeiska partnerskapet om metrologi, COM(2021) 89.

Bakgrund

Subsidiaritetsprövning

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen. Konstitutionsutskottet ska därutöver enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i riksdagen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Utskottet meddelar kammaren sina iakttagelser genom ett betänkande (KU5).

Konstitutionsutskottets promemoria

Konstitutionsutskottet har i en promemoria daterad den 6 oktober 2022 redogjort för de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under 2021. Av promemorian framgår att utbildningsutskottet prövade ett utkast under 2021, (COM(2021) 8). Utskottet ansåg att utkastet inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag. Konstitutionsutskottet har i uppföljningen av 2021 års subsidiaritetsprövningar beslutat att efterfråga övriga utskotts eventuella kommentarer till och bedömningar av de iakttagelser som översänts till utskotten i den nämnda promemorian. Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar från övriga utskott:

1. en kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2021 jämfört med 2020 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande
2. en samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen
3. en kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen
4. kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information
5. kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att EU-samarbete inom utbildningsutskottets beredningsområde till stor del bedrivs på andra sätt än genom lagstiftning, vilket i sin tur återspeglas i antalet ärenden som utbildningsutskottet bereder. Inom politikområdet utbildning har EU endast befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder, enligt artiklarna 165 och 166 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Inom politikområdet forskning och teknisk utveckling samt rymden har EU s.k. delad befogenhet, dvs. befogenhet att vidta åtgärder under förutsättning att det inte hindrar medlemsstaterna från att utöva sina befogenheter, se artiklarna 179–190 i EUF-fördraget.

Utbildningsutskottet redovisar nedan sina kommentarer och bedömningar under ett antal underrubriker som motsvarar konstitutionsutskottets frågor.

Det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2021 jämfört med 2020 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande

Från Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009 till den 31 december 2021 subsidiaritetsprövade utbildningsutskottet 26 utkast till lagstiftningsakter. Under 2020 genomfördes inga subsidiaritetsprövningar. Elva av utkasten gällde forskning och teknisk utveckling och åtta gällde industripolitik. Därutöver gällde fem utkast utbildning. Tre utkast rörde rymdpolitik. Två utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare och lika många gällde etableringsrätt. Ytterligare två utkast gällde fri rörlighet för tjänster.

Därutöver grundade sig två utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett utkast gällde sysselsättning. Vissa av utkasten under perioden berörde flera politikområden. Utskottet ansåg i samtliga fall att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde till följd av EU-förslag som subsidiaritetsprövats och hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen

Mot bakgrund av utskottets förhållandevis få subsidiaritetsärenden som samtidigt är fördelade på ett relativt stort antal politikområden, varav ett politikområde – utbildning – inte får harmoniseras, kan utskottet inte dra några mer övergripande slutsatser på det sätt som efterfrågas i punkt 2 i konstitutionsutskottets promemoria.

Kommissionens motiveringar i fråga om subsidiaritetsprincipen

Kommissionen var förslagsställare i det ärende som utskottet prövade 2021, liksom i samtliga ärenden som utskottet prövat sedan 2011. Utskottet har tidigare efterfrågat mer utvecklade motiveringar från kommissionen till varför förslagen är förenliga med subsidiaritetsprincipen (se yttr. 2013/14:UbU1y s. 4, 2014/15:UbU1y s. 5 samt 2015/16:UbU2y s. 6). Utskottet kan konstatera att den positiva utvecklingen av kommissionens motiveringar som utskottet kunnat skönja tidigare år (fr.o.m. yttr. 2017/18:UbU3y) fortsatte under uppföljningsåret 2021. Utskottet har inte behandlat något utkast där kommissionens motivering i subsidiaritetsfrågan saknats.

Inhämtande av information från Ipex och riksdagens representant vid EU:s institutioner

Vid genomförandet av de subsidiaritetsprövningar som utskottet gjorde uppföljningsåret 2021 hämtade utskottet information om andra parlaments behandling av utkasten från webbplatsen Ipex (Interparliamentary EU information exchange). Utskottet fann informationen på webbsidan av liten eller ingen relevans för behandlingen av utkasten och har därmed, som även påpekades i tidigare års yttranden, intrycket av att informationen som finns tillgänglig via webbsidan är begränsad (se bl.a. yttr. 2019/20:UbU2y s. 6 och 2020/21:UbU2y s. 5). Den löpande rapporteringen från riksdagens representant vid EU:s institutioner är ett värdefullt kunskapsunderlag. Representanten kontaktas i övrigt när det bedöms relevant. Vidare har utskottet tagit del av yttranden från andra nationella parlament när dessa har

delgetts riksdagen och utbildningsutskottet. Utskottet har i övrigt inte sett något behov av att inhämta information från andra nationella parlament.

Övrigt

Utbildningsutskottets uppfattning är att behandlingen av subsidiaritetsärenden i huvudsak fungerat väl. Utskottet har även tidigare uttalat att behandlingen fungerat väl (senast i yttr. 2019/20:UbU2y).

Stockholm den 15 november 2022

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Åsa Westlund (S), Patrick Reslow (SD), Josefin Malmqvist (M), Robert Stenkvis (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Aylin Fazelian (S), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Daniel Riazat (V), Mathias Bengtsson (KD), Muharrem Demirok (C), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP), Rose-Marie Carlsson (S) och Oliver Rosengren (M).

BILAGA 4

Trafikutskottets yttrande 2022/23:TU1y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 13 oktober 2022 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 29 november 2022 yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som redovisas i en promemoria utarbetad i konstitutionsutskottet. Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar i huvudsak de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under perioden den 1 januari–31 december 2021. Trafikutskottets yttrande har sin utgångspunkt i de tolv subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde under 2021.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 ska riksdagen enligt 9 kap. 20 § riksdagsordningen (RO) pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Enligt 7 kap. 8 § RO ska konstitutionsutskottet följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser i ett betänkande.

Vid sammanträdet den 13 oktober 2022 beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott tillfälle att, senast den 29 november 2022, yttra sig över iakttagelserna i den promemoria som konstitutionsutskottet upprättat. Promemorian omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen mellan den 1 januari och den 31 december 2020 och uppmärksammar även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar.

I relation till detta önskar konstitutionsutskottet särskilt följande redogörelser och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2021 jämfört med 2020 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Trafikutskottets subsidiaritetsprövningar 2021

Trafikutskottet subsidiaritetsprövade följande tolv utkast till lagstiftningsakter under 2021:

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om dataförvaltning (dataförvaltningsakten), COM(2020) 767
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 95/93 vad gäller tillfälliga lättnader från reglerna om utnyttjande av ankomst- och avgångstider vid flygplatser i gemenskapen på grund av covid-19-pandemin (slotförordningen), COM(2020) 818
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda och tillfälliga åtgärder med anledning av covid-19-utbrottet avseende förnyelse av eller förlängning av giltigheten för vissa certifikat, intyg, bevis, körkort och tillstånd samt uppskjutande av vissa regelbundna kontroller och fortbildningar inom vissa av transportlagstiftningens områden, för referensperioder som följer på dem som avses i förordning (EU) 2020/698 (omnibusförordningen), COM(2021) 25
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2017/2397 vad gäller övergångsbestämmelser för erkännande av bevis från tredjeland, COM(2021) 71
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om roaming i allmänna mobilnät i unionen (omarbetning), COM(2021) 85
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter, COM(2021) 206
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 vad gäller inrättandet av en ram för europeisk digital identitet, COM(2021) 281
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2222 med avseende på den gränsöverskridande infrastruktur som förbinder unionen och Förenade kungariket genom den fasta förbindelsen under Engelska kanalen, COM(2021) 402
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2014/53/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning, COM(2021) 547
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU, COM(2021) 559
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om säkerställande av lika villkor för hållbar luftfart, COM(2021) 561
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport och om ändring av direktiv 2009/16/EG, COM(2021) 562.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottets uppföljning av subsidiaritetsprincipens tillämpning gör det möjligt för riksdagen att försäkra sig om att principen tillämpas på ett korrekt sätt och att beslut fattas på rätt nivå. Utskottet välkomnar detta. Nedan följer utskottets redogörelser, kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2021 jämfört med 2020 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande

Utskottets beredningsområde präglas av internationellt samarbete såväl inom EU som inom andra internationella forum. Gränsöverskridande åtgärder medför att utskottet har ett förhållandevis stort antal utkast till lagstiftningsakter från EU-kommissionen att subsidiaritetspröva varje år.

Under 2021 subsidiaritetsprövade utskottet totalt tolv utkast till lagstiftningsakter. Utskottet ansåg att inga av dessa stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag. Av de 12 utkast som utskottet prövade under 2021 rörde 7 utkast transportpolitik (dvs. grundade sig i artikel 91 eller 100 i EUF-fördraget) och 5 utkast rörde den inre marknaden (i enlighet med artikel 114 i EUF-fördraget) medan ett av utkasten även innehöll förslag om skydd för personuppgifter (enligt artikel 16 i EUF-fördraget).

Till skillnad från 2020 stod utskottet inte för majoriteten av subsidiaritetsprövningarna under 2021. Miljö- och jordbruksutskottet prövade 19 utkast till lagstiftningsakter medan finansutskottet prövade 12 utkast. I jämförelse med 2020 subsidiaritetsprövade utskottet något färre utkast under 2021 (16 respektive 12 lagstiftningsutkast). Att antalet prövningar var fler under 2020 kan förklaras av att lagstiftningsinitiativen då dominerades av svar på två exceptionella omständigheter: covid-19-pandemin och Storbritanniens utträde ur EU.¹ Även om flera utkast till lagstiftning under 2021 hade koppling till både pandemin och Storbritanniens utträde (totalt 3) är det betydligt färre än de 12 utkasten året innan.

Mellan det datum då Lissabonfördraget trädde i kraft, den 1 december 2009, och den 31 december 2021 prövade utskottet totalt 145 utkast till lagstiftningsakter. Majoriteten av dessa (83) rörde transportpolitik medan 37 rörde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. 15 utkast rörde transeuropeiska nät. Av de totalt 1 054 utkast som översänts till riksdagen för subsidiaritetsprövning sedan den 1 december 2009 uppgår trafikutskottets andel av prövningarna till ca 14 procent. Det är enbart två utskott (miljö- och jordbruksutskottet och finansutskottet) som har subsidiaritetsprövat fler utkast.

¹ Av de 16 utkast som utskottet prövade 2020 rörde 7 pandemin och 5 Storbritanniens utträde ur EU, dvs. 12 av totalt 16 utkast.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har utskottet i tio fall funnit att kommissionens utkast till lagförslag brutit mot subsidiaritetsprincipen och därmed lämnat ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande till kammaren. Riksdagen har bifallit samtliga av utskottets utlåtanden, vilket senast skedde 2018. Under senare år har alltså kommissionens samtliga lagförslag inom utskottets beredningsområde respekterat den grundidé om vertikal maktindelning som subsidiaritetsprincipen föreskriver, vilket utskottet välkomnar.

Av utskottets totalt tio utlåtanden rörde fem transportpolitik, tre tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och tre transeuropeiska nät (ett av utkasten hade två rättsliga grunder). I jämförelse med riksdagens övriga utskott har endast finansutskottet och skatteutskottet lämnat fler utlåtanden med förslag till motiverat yttrande som bifallits av kammaren.

En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen

Utskottets beredningsområde omfattar en mängd gränsöverskridande frågor. Dessa förutsätter, i stor utsträckning, överstatliga regleringar. Mot denna bakgrund har EU getts betydande beslutskompetens inom både transport- och telekomområdet, vilket har kommit att innebära att utrymmet för nationell lagstiftning inom utskottets beredningsområde, till viss del, redan är upptaget eller intecknat.

För att ge en fingervisning om utvecklingen av utrymmet för nationella åtgärder inom utskottets beredningsområde, till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU, kan det emellertid vara av värde att studera (a) antalet nya initiativ jämfört med s.k. förenklingsinitiativ eller initiativ där lagstiftning redan existerar, (b) förordningar jämfört med direktiv och beslut samt (c) förekomsten av delegerade akter. Detta eftersom (a) utrymmet för nationella åtgärder rent principiellt borde minska om lagstiftning på EU-nivå tillkommer på områden där det tidigare saknats, (b) förordningar verkar, per definition, mer inskränkande på nationellt självbestämmande än direktiv och (c) delegerade akter har en lagstiftningsfunktion, även om dessa inte granskas av de nationella parlamenten.

Utskottets genomgång av de tolv utkast man subsidiaritetsprövade under 2021 visar att tio innebar ändringar av existerande lagstiftningsakter medan resterande två innebar att ny lagstiftning tillkom. Flera av de tio utkast som ändrade den existerande lagstiftningen innebar emellertid att den existerande lagstiftningsramen utökades, t.ex. genom att det som tidigare varit ett direktiv

blev en förordning. Per definition leder även detta till minskat utrymme för nationella åtgärder.

När det gäller antalet förordningar i förhållande till antalet direktiv och beslut var tio utkast förordningar och två utkast direktiv. Det högre antalet förordningar skulle kunna förklaras mot bakgrund av att ett antal utkast rörde ändringar av mer brådskande karaktär till följd av pandemin eller Storbritanniens utträde ur EU.

När det gäller delegerade akter innebar åtta av tolv utkast att kommissionen fick befogenhet att anta delegerade akter eller genomförandekter, dvs. komplettera eller göra tillägg till delar av lagstiftningsakter som klassas som icke-väsentliga.

Sammantaget gör utskottet bedömningen att det nationella handlingsutrymmet oundvikligen minskat över tid till följd av att gemensamma EU-bestämmelser införts. Utskottet menar dock att utrymmet för nationella åtgärder inom beredningsområdet inte minskade nämnvärt under 2021. I sammanhanget noterar utskottet att man funnit att merparten av kommissionens utkast till lagstiftningsakter mellan 2009 och 2021 var förenliga med subsidiaritetsprincipen (inklusive samtliga prövade utkast under 2021).

Som tidigare ser utskottet positivt på att kommissionen under de senaste åren betonat behovet av att stärka tillämpningen och upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen i EU:s beslutsfattande. Utskottet noterar emellertid att det återstår att se hur kommissionens arbete med dessa åtaganden tar sig uttryck i praktiken.

En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen

Utskottet har tidigare understrukt vikten av att kommissionen, i egenskap av det organ som utreder och lägger fram förslag, lämnar fullgoda motiveringar i subsidiaritetsfrågan. Avsaknaden av dessa utgör en svaghet i unionens lagstiftningsarbete och försvårar inte minst arbetet i de nationella parlamenten och utskotten.

Utskottets genomgång av subsidiaritetsprövningarna under 2021 visar att samtliga tolv utkast till lagstiftningsakter innehåller ett avsnitt där kommissionen redogör för sin syn på subsidiaritetsprincipens tillämpning. Avsnitten varierar dock kraftigt i omfattning. I fyra utkast innehåller kommissionens motiveringar enbart någon enstaka mening, vilket utskottet rent principiellt menar inte är att betrakta som en tillfredsställande motivering. Utskottet noterar emellertid att tre av dessa utkast var av relativt brådskande karaktär, varav två rörde åtgärder till följd av covid-19-pandemin och ett rörde hanteringen av Storbritanniens utträde ur EU. Det fjärde utkastet rörde en förlängning av tidsbegränsade övergångsbestämmelser i ett redan existerande direktiv. I övriga åtta utkast var kommissionens motiveringar mer utvecklade, vilket utskottet välkomnar.

I sina tidigare yttranden till konstitutionsutskottet har utskottet även påpekat vikten av att kommissionen underbygger sina motiveringar till utkast till lagstiftning med konsekvensanalyser. Utskottets genomgång visar att fyra av de tolv utkast som utskottet prövade under 2021 saknade konsekvensbedömning. Dessa utkast är desamma som omnämns ovan, dvs. de för vilka kommissionens motiveringar när det gäller subsidiaritetsprincipen var mycket kortfattade. För två av utkasten motiverar kommissionen avsaknaden av konsekvensbedömning med att förslagen varit av brådskande karaktär till följd av covid-19-pandemin. I de övriga två utkasten menar kommissionen rent principiellt att konsekvensbedömning inte varit nödvändig eftersom det inte har funnits några andra lösningar än den föreslagna. Utskottet noterar också att förslagen varit av brådskande karaktär men vidhåller att konsekvensbedömningar rent principiellt är av vikt för att säkerställa en hög kvalitet i EU:s lagstiftningsarbete.

Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information

Eftersom subsidiaritetsprövningarna som utskottet genomförde under 2021 var relativt okomplicerade har nyttan av Ipex varit begränsad. I samband med vissa mer komplexa subsidiaritetsprövningar tidigare år har utskottets kansli däremot använt Ipex för att få en överblick av ärendegången i andra nationella parlament. Främst har det då handlat om vilka parlament som genomför en prövning samt var i prövningen de befinner sig.

Utskottet anser rent generellt att den information som finns att tillgå i Ipex är begränsad eftersom alla nationella parlament har samma tidsram för sina subsidiaritetsprövningar. Utskottet anser också, likt tidigare, att Ipex användbarhet har förbättringspotential, särskilt i fråga om (a) en mer konsekvent tillämpning av vilken information som läggs in i systemet, (b) i vilket skede information läggs in samt (c) på vilket språk information läggs in.

När det gäller riksdagens representant vid EU:s institutioner har utskottets kansli löpande kontakt med representanten i den mån det är nödvändigt. Som tidigare år har utskottets kansli haft möjlighet att peka ut ett begränsat antal frågor som riksdagens representant sedan kan bevaka för utskottets räkning. Eftersom förslagen som subsidiaritetsprövades under 2021 inte bedömdes vara kontroversiella ur ett subsidiaritetsperspektiv har det inte varit nödvändigt att inhämta eller lämna information till riksdagens representant. Utskottet understryker emellertid, liksom i sina tidigare yttranden till konstitutionsutskottet, att kontakten med riksdagens representant fungerar mycket väl.

Slutligen kan utskottet konstatera att frågan om kompletterande informationsutbyte med andra nationella parlament inte var aktuell under 2021.

Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar

Utskottet har väl inarbetade rutiner för sina subsidiaritetsprövningar och anser att dessa överlag fungerar väl. Inför varje subsidiaritetsprövning upprättar kansliet en föredragningspromemoria som innehåller information om förslagets tidsfrist, bakgrund och innehåll samt kommissionens motivering (och, om tillgänglig, regeringens bedömning) av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Utskottets prövning sker vanligtvis vid ett eller två beredningstillfällen, men under 2021 fattade utskottet beslut vid första beredningstillfället vid samtliga subsidiaritetsprövningar. Detta hade att göra med ärendenas okomplicerade eller, i vissa fall, brådskande karaktär.

Utskottet vill, likt i tidigare yttranden, understryka att regeringens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen är viktig för utskottet, inte minst vid mer komplexa ärenden. Regeringen har många gånger mer ingående kunskap om det enskilda lagförslaget eftersom det är regeringen som ytterst representerar Sverige i EU. Under 2021 fanns regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning tillgänglig vid sju av utskottets tolv prövningar. I dessa sju ärenden inkom regeringen på eget bevåg med en faktapromemoria i ett tidigt skede av beredningen. För övriga fem prövningar ansåg utskottet att det inte fanns någon anledning att begära in regeringens bedömning.

Eftersom tidsfristen för en subsidiaritetsprövning ofta är relativt knapp är det viktigt med god framförhållning i fråga om planering. Utskottet har av denna anledning upprepade gånger påpekat vikten av att kommissionen tidigt tillhandahåller pålitlig och detaljerad information om planeringen för varje enskilt initiativ. Utskottet noterar dock i sammanhanget att kommissionen i många fall ligger mycket långt efter sin egen planering, inte minst när det gäller att presentera ett antal förslag man aviserat för flera år sedan. Detta är i viss mån förståeligt då kommissionen på senare tid tvingats agera under exceptionella omständigheter, inklusive covid-19-pandemin och Storbritanniens utträde ur EU. Utskottet understryker emellertid vikten av att kommissionen i största möjliga mån håller sig till de tidsramar man själva satt upp, inte minst för att underlätta de nationella parlamentens och utskottets planering av subsidiaritetsprövningar.

I sitt yttrande till konstitutionsutskottet med anledning av subsidiaritetsprincipens tillämpning under 2020 påpekade utskottet att undantag från tidsfristen på åtta veckor, med hänvisning till exceptionella situationer och omständigheter, inte får bli en norm i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Utskottets genomgång visar att kommissionen under 2021 försökte göra undantag från åttaveckorsfristen för tre utkast. Av dessa rörde två utkast covid-19-pandemin och ett utkast Storbritanniens utträde ur EU. Utskottet kunde dock avsluta sin beredning av dessa ärenden innan beslut fattades i rådet. Likt i sitt tidigare yttrande understryker utskottet även här att

undantag från åttaveckorsfristen inte får tillåtas bli norm i kommissionens arbete.

Vid sidan av prövningarna som genomfördes under 2021 önskar utskottet uppmärksamma konstitutionsutskottet på en av de subsidiaritetsprövningar utskottet genomförde i början av innevarande riksmöte. Ärendet gällde ett förslag till ny lagstiftning som enbart innebar att tidigare lagstiftning skulle upphöra att gälla (COM(2022) 381). För att underlätta utskottets behandling av frågan valde det tidigare utskottet att inhämta regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning. Regeringen inkom sedermera med en informationspromemoria i ärendet (dnr 125-2022/23) där den konstaterade att kommissionens förslag innebar att den aktuella lagstiftningen skulle upphöra att gälla, vilket regeringen menade inte föranledde någon bedömning utifrån subsidiaritetsprincipen. Utskottet menar att regeringens slutsats väcker ett antal principiella frågor, inte minst om relevansen i att subsidiaritetspröva utkast till lagstiftning som endast innebär att tidigare lagstiftning upphör att gälla. I sammanhanget bör dock noteras att kommissionen presenterat förslaget inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet (vilket innebär att de omfattas av Lissabonfördragets protokoll nummer två) och själva aviserat, i sedvanlig ordning, att tidsfristen för subsidiaritetsprövning inletts. Samtidigt kan också noteras att kommissionen har valt att inte redovisa någon sedvanlig bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning i ärendet, möjligtvis mot bakgrund av sakfrågans okomplicerade natur. Med hänsyn till det behandlingstvång som ålägger utskotten att behandla samtliga förslag som hänvisas för subsidiaritetskontroll har utskottet slutfört subsidiaritetsprövningen av det aktuella förslaget, oaktat regeringens ställningstagande.

Stockholm den 22 november 2022

På trafikutskottets vägnar

Ulrika Heie

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrika Heie (C), Thomas Morell (SD), Gunilla Svantorp (S), Maria Stockhaus (M), Mattias Ottosson (S), Jimmy Ståhl (SD), Åsa Karlsson (S), Sten Bergheden (M), Kadir Kasirga (S), Helena Gellerman (L), Carina Ödebrink (S), Linda Westerlund Snecker (V), Oskar Svärd (M), Daniel Helldén (MP), Johanna Rantsi (M), Dan Hovskär (KD) och Marlène Lund Kopparklint (M).

BILAGA 5

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2022/23:MJU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2021

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har beslutat att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som konstitutionsutskottet har redovisat i en promemoria. Konstitutionsutskottet vill att utskotten redogör för och bedömer vissa angivna frågor. Konstitutionsutskottets uppföljning gäller de subsidiaritetsprövningar som gjordes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2021. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

I detta yttrande redovisar miljö- och jordbruksutskottet sina kommentarer och bedömningar i fråga om konstitutionsutskottets promemoria.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § riksdagsordningen (RO) som uppgift att pröva om ett utkast till lagstiftning strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen.

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § RO följa upp tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. I promemorian Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2021 (pm daterat 2022-10-06) redogörs för uppföljningen av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden fr.o.m. den 1 januari t.o.m. den 31 december 2021. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Mot denna bakgrund önskar konstitutionsutskottet särskilt följande redogörelser och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2021 jämfört med 2020 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU Information Exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Miljö- och jordbruksutskottets subsidiaritetsprövningar under 2021

Miljö- och jordbruksutskottet prövade 19 utkast till lagstiftningsakter under 2021. Prövningarna rörde följande lagstiftningsförslag:

1. COM(2020) 798 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om batterier och förbrukade batterier, om upphävande av direktiv 2006/66/EG och om ändring av förordning (EU) 2019/1020
2. COM(2020) 852 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av rådets beslut 2008/971/EG vad gäller likvärdighet mellan skogsodlingsmaterial producerat i Förenade kungariket och sådant material producerat i unionen
3. COM(2020) 853 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av rådets beslut 2003/17/EG och 2005/834/EG vad gäller likvärdighet för fältbesiktningar och likvärdighet för kontroller av förfaranden för upprätthållande av sorter av arter av lantbruksväxter som utförs i Förenade kungariket
4. COM(2021) 36 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning, om förlängning av giltighetsperioden för gemenskapens växtförädlarrätt för arterna sparris och artgrupperna blomsterlökar, vedartade små bärbuskar och prydnadsbuskar
5. COM(2021) 37 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om statistik över insatsvaror och produktion i jordbruket och om upphävande av förordningarna (EG) nr 1165/2008, (EG) nr 543/2009, (EG) nr 1185/2009 och rådets direktiv 96/16/EG
6. COM(2021) 54 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 138/2004 vad gäller regionalräkenskaper för jordbruket
7. COM(2021) 108 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/625 vad gäller offentlig kontroll av djur och produkter av animaliskt ursprung som exporteras från tredjeländer till unionen för att säkerställa efterlevnad av förbudet mot viss användning av antimikrobiella medel
8. COM(2021) 254 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/1628 vad gäller övergångsbestämmelser för vissa maskiner utrustade med motorer i effektintervallen mellan 56 kW och 130 kW och över 300 kW i syfte att hantera konsekvenserna av covid-19-krisen
9. COM(2021) 447 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/1091 vad gäller unionens bidrag till integrerad statistik över jordbruksföretag inom budgetramen 2021–2027
10. COM(2021) 551 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen, beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och förordning (EU) 2015/757
11. COM(2021) 552 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/87/EG vad gäller luftfartens bidrag till unionens mål om minskade utsläpp från hela ekonomin och ett lämpligt genomförande av en global marknadsbaserad åtgärd

12. COM(2021) 554 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2018/841 vad gäller omfattning, förenkling av regler för efterlevnadskontroll, fastställande av medlemsstaternas mål för 2030 och åtaganden för att kollektivt uppnå klimatneutralitet 2035 i sektorn för markanvändning, skogsbruk och jordbruk, och (EU) 2018/1999 vad gäller förbättrad övervakning, rapportering, uppföljning av framsteg och översyn
13. COM(2021) 555 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet
14. COM(2021) 556 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2019/631 vad gäller skärpning av normerna för koldioxidutsläpp från nya personbilar och nya lätta nyttofordon i linje med unionens höjda klimatambitioner
15. COM(2021) 568 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en social klimatfond
16. COM(2021) 567 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av direktiv 2003/87/EG vad gäller anmälan av kompensation i samband med en global marknadsbaserad åtgärd för luftfartygsoperatörer som är baserade i unionen
17. COM(2021) 571 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut (EU) 2015/1814 vad gäller det antal utsläppsrätter som ska placeras i reserven för marknadsstabilitet inom unionens utsläppshandelssystem för växthusgaser fram till 2030
18. COM(2021) 656 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av bilagorna IV och V till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1021 om långlivade organiska föreningar
19. COM(2021) 709 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om transport av avfall och om ändring av förordningarna (EU) nr 1257/2013 och (EU) 2020/1056.

Utskottets ställningstagande

En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2021 jämfört med 2020 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande

Vad gäller de senaste två åren, dvs. 2020 och 2021, noterar utskottet följande. Under 2020 prövade utskottet 9 utkast till lagstiftningsakter. I samtliga fall ansåg utskottet att förslagen var förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Under 2021 prövade utskottet 19 förslag. Med anledning av kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en social klimatfond (COM(2021) 568) respektive Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av LULUCF-regelverket (COM(2021) 554) lämnade utskottet två utlåtanden till kammaren (utl. 2021/22: MJU11 och utl.

2021/22:MJU10). Det senare lämnades på förslag av en minoritet i utskottet. Utskottet och kammaren ansåg att kommissionens förslag om inrättande av en social klimatfond stred mot subsidiaritetsprincipen. Således ledde utskottets subsidiaritetsprövningar under 2021 till att ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (utl. 2021/22:MJU11). Övriga förslag ansågs vara förenliga med principen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av de 19 förslag som utskottet prövade under 2021 hade majoriteten sin rättsliga grund i artikel 192 (miljö) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Övriga förslag handlade om jordbruk och fiske (artikel 42 och 43), tillnärmning av lagstiftning (artikel 114), statistik (artikel 338), transportpolitik (artikel 91 och 100), tillnärmning av lagstiftning i fråga om immateriella rättigheter (artikel 118), folkhälsa (artikel 168) och energipolitik (artikel 194). Det kan noteras att två av förslagen vilade på s.k. dubbel rättslig grund.

När det gäller det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar i riksdagen under perioden 2010–2021 prövade miljö- och jordbruksutskottet totalt 178 utkast, vilket är flest av alla utskott. Mer än hälften (91 stycken) av de förslag som utskottet prövade handlade om jordbruk och fiske (artikel 42 och 43).

Utskottet har i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet påpekat att det finns en betydande variation år från år i antalet lagstiftningsförslag som tilldelats utskottet totalt och uppdelat på utskottets sakområden samt i kvaliteten på kommissionens motiveringar av förslagens förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Utskottet konstaterar att intensiteten i kommissionens lagstiftningsinitiativ i hög grad är beroende av det sittande kollegiets prioriteringar. Utskottet noterar att det nuvarande kollegiets ambitioner när det gäller EU:s miljö- och klimatmål relaterat till den gröna given innebär en ökad lagstiftningsaktivitet på utskottets sakområde.

En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen

Utifrån utskottets erfarenhet av subsidiaritetsprövning finns det anledning att problematisera frågan om i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder har minskat till följd av EU-rättens utveckling på området. Utskottet bedömer att det finns olika typer av utvecklingstendenser inom utskottets beredningsområden som kan vara värda att uppmärksamma i detta sammanhang.

Inledningsvis kan det konstateras att samtidigt som den rättsliga utvecklingen på EU-nivå inneburit att utrymmet för nationell lagstiftning krympt, hade resultatet av lagstiftningen på EU-nivå inte kunnat uppnås med enbart

nationella åtgärder. Utskottet har vid upprepade tillfällen framfört i sina yttrande till konstitutionsutskottet att svensk lagstiftning på både miljö- och jordbruksområdet är synnerligen intimt knuten till EU-rätten. När det gäller miljöfrågor, inte minst klimatfrågor, har det nationella såväl som det EU-gemensamma regelverket i sin tur en mycket nära koppling till internationella överenskommelser och avtal. Utskottet har påpekat att gemensamma åtgärder många gånger är nödvändiga för att uppnå politiska mål, exempelvis att hållbart förvalta naturtillgångar som medlemsstaterna enats om ska betraktas som gemensamma (t.ex. havets biologiska resurser, artikel 3 i EUF-fördraget) eller att bekämpa gränsöverskridande miljöproblem.

Ett exempel som utskottet har lyft i detta sammanhang är EU:s kemikaliepolitik, som är resultatet av medlemsstaternas samlade ansträngningar för att kontrollera farliga ämnen. I EU:s kemikalieförordning Reach fanns det i mitten av november 2022 ca 26 700 ämnen registrerade¹, vilket med största sannolikhet skulle ha varit omöjligt för medlemsstaterna att generera och hantera var för sig.

Samtidigt finns det exempel där utvecklingen i EU-rätten snarare lett till att beslutandemakt delegerats tillbaka till medlemsstatsnivå. Den gemensamma jordbrukspolitiken har sedan Sveriges inträde i EU 1995 genomgått ett antal reformer. I det senaste reformpaketet som presenterades sommaren 2018 lanserade kommissionen en s.k. genomförandemodell genom vilken de grundläggande parametrarna fastställs på unionsnivå, medan medlemsstaterna i större utsträckning än tidigare ska ansvara för hur de överenskomna målen ska nås. Den nya modellen innebär alltså att medlemsstaterna fick ett större inflytande över utformningen av t.ex. kontroller och sanktioner än enligt tidigare regelverk. Mot denna bakgrund bedömde kommissionen att reformpaketet inte bara var förenligt med subsidiaritetsprincipen utan att det skulle "utöka subsidiariteten".

En liknande typ av utveckling kan noteras inom den gemensamma fiskeripolitiken som reviderats betydligt sedan 2010. Medan EU har exklusiv befogenhet när det gäller marint fiske, finns det frågor om det kustnära fisket över vilka lagstiftningskompetensen delegerats tillbaka till medlemsstaterna. Lika tillträde för unionsfiskefartyg till fisket i EU:s vatten är en principiell utgångspunkt för den gemensamma fiskeripolitiken. Samtidigt har undantag från lika tillträde för vatten upp till 12 nautiska mil beslutats flera gånger för en begränsad period och hittills alltid förlängts (förordning 1380/2013, skälsats 19). I sådana kustnära vatten kan alltså medlemsstaten själv besluta om fiskereglerande åtgärder. Utskottet påpekade detta rättsliga utrymme i samband med sin beredning av förslag till begränsningar av fisket i Östersjön (bet. 2021/22: MJU6 Åtgärder för att skydda Östersjöns fiskbestånd).

Ytterligare en utveckling kan noteras när det gäller den indirekta effekt som EU-rätten har på områden där nationell rådgivning gäller. Det tydligaste

¹ <https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/registered-substances>

exemplet på denna problematik utifrån utskottets beredningsområde härrör till skogspolitiken. Samtidigt som skogen har en central roll i klimatarbetet och resurserna från skogen ska användas effektivt, har utskottet vid upprepade tillfällen (t.ex. utl. 2021/22: MJU8 Kommissionens meddelande om en ny EU-skogsstrategi för 2030) uttryckt att det är mycket bekymrande att vissa av initiativen på EU-nivå går i en riktning som innebär ökad detaljreglering, ökad centralisering och ökade överstatliga inslag inom skogliga frågor, vilket strider mot det nationella självbestämmandet. Någon gemensam skogspolitik nämns inte i EU:s primärrätt.

En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen

Utskottet har i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet påpekat att kommissionen vid tillfällen brustit på denna punkt. Under 2013 saknades det motivering i 9 av de 21 förslag som utskottet prövade. Utskottet har även framfört att denna statistik förbättrats under de senaste åren, och 2021 var inget undantag i detta avseende. Samtliga förslag som prövades av utskottet under 2021 var motiverade utifrån subsidiaritetsprincipen.

Samtidigt ser utskottet inte nödvändigtvis det som ett hinder om förslag saknar en motivering utifrån subsidiaritetsprincipen. Det hör till sakens natur att det nationella lagstiftningsutrymmet över tid kommer att begränsas på sakområden över vilka befogenheten är delad mellan medlemsstaterna och EU, och frågan om huruvida den föreslagna åtgärden bättre hanteras på nationell eller lokal nivå blir därmed obsolet. EU-rätten inom såväl jordbruks- som miljöpolitiken är mycket omfattande, och det finns många exempel på utkast till lagstiftningsakter som utskottet prövat där ingen annan än kommissionen hade kunnat vidta åtgärden i fråga.

Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU Information Exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information

I vanlig ordning noterar utskottet att Ipex är av mycket begränsad nytta, såväl för Riksdagsförvaltningen som för ledamöterna. Problemen ligger liksom tidigare i att de flesta andra parlament och kammare inte lägger upp information om hur de ser på de aktuella förslagen, att den eventuella information som läggs upp inte finns översatt till engelska och slutligen läggs information oftast upp mot slutet av tidsfristen, vilket innebär att den inte finns tillgänglig i anslutning till utskottets beredning. Denna problematik gör sig gällande inte bara i fråga om subsidiaritetsprövningen utan även i fall då kansliet eftersökt information om andra parlaments och kammars behandling av dokument från EU:s institutioner, t.ex. i samband med granskningsutlåtanden.

När det gäller riksdagens representant vid EU:s institutioner har utskottet i tidigare yttranden uttryckt att det finns ett uppenbart värde i möjligheten att

kunna dels informera sig om hur andra parlament/kammare avser att agera i ett givet ärende, dels sprida information om riksdagens bedömning. Som utskottet tidigare framfört är en kontakt med riksdagens representant, och i förlängningen andra parlament och kammare, bara aktuell i de fall utkastet till lagstiftningsförslag på något sätt är rättsligt komplicerat. I förslag som är okomplicerade utifrån deras förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna är det inte motiverat att initiera en sådan kontakt. Utskottskansliet hade kontakt med riksdagens representant under 2021 för att utbyta information om subsidiaritetsprövningen vid ett par tillfällen.

Utskottet hade under 2021 ingen bilateral kontakt med andra nationella parlament eller kammare i frågor om subsidiaritetsprövning av utkast till lagstiftningsakter. Däremot diskuterade utskottet frågor om kvaliteten på EU:s lagstiftningsprocess och betydelsen av subsidiaritetsprincipen med miljökommissionär Sinkevičius när han besökte utskottet i juni 2021.

Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar

Sedan Lissabonfördraget trädde ikraft har utskottet prövat ett betydande antal utkast till lagstiftningsakter, och mot denna bakgrund vill utskottet framföra en generell iakttagelse i fråga om subsidiaritetsprövningens art.

Utskottet noterar att majoriteten av de unionsakter som antas varje år antas av kommissionen i enlighet med de befogenheter som den tilldelats av Europaparlamentet och rådet i egenskap av medlagstiftare, antingen genom delegerade akter eller genom genomförandeakter. En frågeställning som lyfts i samband med utskottets subsidiaritetsprövningar under de senaste åren handlar om i vilken utsträckning invändningar om delegeringar till kommissionen bör inrymmas i utskottens subsidiaritetsgranskning. Denna problematik aktualiserades under 2021 i samband med utskottets prövning av förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om batterier och förbrukade batterier m.m. (COM(2020) 798).

Utskottet noterar att konstitutionsutskottet i en tidigare uppföljning (bet. 2018/19: KU5 s. 83 f.) uttalat att det från subsidiaritets synpunkt i princip inte har någon betydelse om en åtgärd regleras i en lagstiftningsakt, delegerad akt eller genomförandeakt. I förra årets yttrande (yttr. 2021/22: MJU2y) anförde utskottet att det emellertid är en principiell skillnad mellan att delegera beslutandemakt till EU:s lagstiftare, som fattar beslut genom ett lagstiftningsförfarande, och till kommissionen, som antar rättsakter genom ett förfarande som kan innebära en mycket begränsad möjlighet till insyn och påverkan från nationella myndigheter. Räckvidden av den befogenhet som medlemsstaterna ska delegera till kommissionen kan således vara relevant ur såväl proportionalitets- som subsidiaritets hänseende.

I förra årets uppföljning (bet. 2021/22: KU5) upprepade konstitutionsutskottet sitt tidigare ställningstagande i frågan, och därutöver lämnades utskottets resonemang utan vidare kommentar. Enligt utskottets bedömning är det motiverat att konstitutionsutskottet gör en djupare analys av i vilken

utsträckning invändningar mot delegeringar till kommissionen bör inrymmas i utskottens subsidiaritetsgranskning. Utskottet noterar att ett av de utlåtanden från andra utskott som ledde till ett motiverat yttrande under 2021 (utl. 2020/21:SkU33) handlade om att flytta genomförandebefogenheter från rådet till kommissionen. Utskottet vill därutöver påpeka att i frågor där EU-rätten redan är mycket omfattande, vilket är fallet inom flera av utskottets ämnesområden, handlar kommissionens lagstiftningsinitiativ till stor del om att förändra hur frågor ska regleras på EU-nivå, inte minst huruvida frågor som nu regleras i en lagstiftningsakt i stället ska beslutas av kommissionen enligt särskilda regler.

Stockholm den 29 november 2022

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), Anna-Caren Säterberg (S), John Widegren (M), Joakim Järrebring (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Tomas Kronståhl (S), Elsa Widding (SD), Jytte Guteland (S), Marlène Lund Kopparklint (M), Stina Larsson (C), Elin Nilsson (L), Andrea Andersson Tay (V) och Mats Nordberg (SD).

BILAGA 6

Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2021

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
FiU	COM(2020) 595	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn och om ändring av förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 909/2014	2021-01-26		
	COM(2020) 596	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/43/EG, 2009/65/EG, 2009/138/EG, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 och (EU) 2016/2341	2021-01-26		
	COM(2020) 854	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av brexitjusteringsreserven	2021-02-11		
	COM(2021) 391	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om europeiska gröna obligationer	2021-09-30		
	COM(2021) 397	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1286/2014 vad gäller förlängning av övergångsbestämmelserna för förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer andelar i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) och fonder som inte är fondföretag	2021-09-21		
	COM(2021) 399	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2009/65/EG vad gäller användning av faktablad av förvaltningsbolag för företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)	2021-09-21		
	COM(2021) 420	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism	2021-10-21		
	COM(2021) 421	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en myndighet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010, (EU) nr 1095/2010	2021-10-21		
	COM(2021) 422	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och vissa kryptotillgångar (omarbetning)	2021-10-21		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
	COM(2021) 423	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och om upphävande av direktiv (EU) 2015/849	2021-10-21		
	COM(2021) 581	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2009/138/EG vad gäller proportionalitet, tillsynskvalitet, rapportering, långsiktiga garantiåtgärder, makrotillsynsverktyg, hållbarhetsrisker, grupp-tillsyn och gränsöverskridande tillsyn	2021-12-09		
	COM(2021) 582	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av försäkrings- och återförsäkringsföretag och om ändring av direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2009/138/EG, (EU) 2017/1132 och förordningarna (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 648/2012	2021-12-09		
SkU	COM(2020) 673	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en miljö med en enda kontaktpunkt för tullen i EU och om ändring av förordning (EU) nr 952/2013	2021-01-14		
	COM(2020) 749	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller att tilldela kommissionen genomförandebefogenheter för att fastställa innebörden av termer som används i vissa bestämmelser i det direktivet	2021-02-25 (utl. 2020/21:SkU33)	2021-03-04	Ja
	COM(2021) 28	Förslag till rådets förordning om ändring av rådets förordning (EU) nr 389/2012 om administrativt samarbete i fråga om punktskatter vad gäller innehållet i elektroniska register	2021-02-25		
	COM(2021) 95	Förslag till rådets beslut om sjötullsystemet i de franska yttersta randområdena och om ändring av beslut nr 940/2014/EU	2021-04-15		
	COM(2021) 181	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller undantag från mervärdesskatteplikt för import och vissa leveranser, med avseende på unionsåtgärder som vidtas av hänsyn till allmänintresset	2021-05-06		
	COM(2021) 563	Förslag till rådets direktiv om en omstrukturering av unionsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet	2021-10-14		
	COM(2021) 564	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna	2021-10-14		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
JuU	COM(2020) 712	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ett datoriserat system för kommunikation i gränsöverskridande civilrättsliga och straffrättsliga förfaranden (e-Codex-systemet) och om ändring av förordning (EU) 2018/1726	2021-02-11		
	COM(2020) 791	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete vad gäller Europols införande av registreringar	2021-02-11		
	COM(2020) 796	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/794 vad gäller Europols samarbete med privata parter, Europols behandling av personuppgifter till stöd för brottsutredningar och Europols roll inom forskning och innovation	2021-02-25		
	COM(2021) 20	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets rambeslut 2002/465/RIF vad gäller dess anpassning till EU:s regler om skydd av personuppgifter	2021-02-25		
	COM(2021) 21	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 2014/41/EU vad gäller dess anpassning till EU:s regler om skydd av personuppgifter	2021-02-25		
	COM(2021) 96	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2019/816 om inrättande av ett centraliserat system för identifiering av medlemsstater som innehar uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer (Ecris-TCN) för att komplettera det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister, och av förordning (EU) 2019/818 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, asyl och migration och om ändring av förordningarna (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 och (EU) 2019/816, i syfte att införa screening för tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna	2021-04-13		
	COM(2021) 278	Förslag till rådets förordning om inrättande och användning av en utvärderings- och övervakningsmekanism för att kontrollera tillämpningen av Schengenregelverket och om upphävande av förordning (EU) nr 1053/2013	2021-09-16		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
	COM(2021) 429	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1153 vad gäller behöriga myndigheters åtkomst till centraliserade bankkontoregister via den gemensamma åtkomstpunkten	2021-09-16		
CU	COM(2021) 189	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2013/34/EU, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och förordning (EU) nr 537/2014 vad gäller företagens hållbarhetsrapportering	2021-06-18		
	COM(2021) 346	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och om upphävande av rådets direktiv 87/357/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG	2021-10-12		
	COM(2021) 347	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om konsumentkrediter	2021-09-16		
FöU	COM(2020) 823	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148	2021-02-10		
	COM(2020) 829	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om kritiska entiteters motståndskraft	2021-02-11		
SoU	COM(2020) 725	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en förstärkt roll för Europeiska läkemedelsmyndigheten vid krisberedskap och krishantering avseende läkemedel och medicintekniska produkter	2021-01-28		
	COM(2020) 726	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 851/2004 om inrättande av ett europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar	2021-01-28		
	COM(2020) 727	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa och om upphävande av beslut nr 1082/2013/EU	2021-01-28		
	COM(2021) 130	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination, testning och tillfrisknande för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin (digitalt grönt intyg)	2021-04-27		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
	COM(2021) 140	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination, testning och tillfrisknande för tredjelandsmedborgare som lagligen vistas eller är lagligen bosatta på medlemsstaters territorier under covid-19-pandemin (digitalt grönt intyg)	2021-04-27		
	COM(2021) 627	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/746 vad gäller övergångsbestämmelser för vissa medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik och senarelagd tillämpning av kraven för egentillverkade produkter	2021-10-28		
KrU	COM(2021) 634	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett Europaår för ungdomar 2022	2021-11-23		
UbU	COM(2021) 89	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om unionens deltagande i det europeiska partnerskap för metrologi som har inletts av flera medlemsstater	2021-05-18		
TU	COM(2020) 767	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om dataförvaltning (dataförvaltningsakten)	2021-01-21		
	COM(2020) 818	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 95/93 vad gäller tillfälliga lättnader från reglerna om utnyttjande av ankomst- och avgångstider vid flygplatser i gemenskapen på grund av covid-19-pandemin	2021-02-11		
	COM(2021) 25	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda och tillfälliga åtgärder med anledning av covid-19-utbrottet avseende förnyelse av eller förlängning av giltigheten för vissa certifikat, intyg, bevis, körkort och tillstånd samt uppskjutande av vissa regelbundna kontroller och utbildningar inom vissa av transportlagstiftningsområden, för referensperioder som följer på dem som avses i förordning (EU) 2020/698	2021-02-11		
	COM(2021) 71	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2017/2397 vad gäller övergångsbestämmelser för erkännande av bevis från tredjeland	2021-03-02		
	COM(2021) 85	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om roaming i allmänna mobilnät i unionen (omarbetning)	2021-04-20		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
	COM(2021) 206	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter	2021-06-15		
	COM(2021) 281	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 vad gäller inrättandet av en ram för europeisk digital identitet	2021-08-26		
	COM(2021) 402	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2222 med avseende på den gränsöverskridande infrastruktur som förbinder unionen och Förenade kungariket genom den fasta förbindelsen under Engelska kanalen	2021-08-26		
	COM(2021) 547	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2014/53/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning	2021-10-12		
	COM(2021) 559	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU	2021-10-12		
	COM(2021) 561	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om säkerställande av lika villkor för hållbar luftfart	2021-09-21		
	COM(2021) 562	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport och om ändring av direktiv 2009/16/EG	2021-10-12		
MJU	COM(2020) 798	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om batterier och förbrukade batterier, om upphävande av direktiv 2006/66/EG och om ändring av förordning (EU) 2019/1020	2021-02-25		
	COM(2020) 852	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av rådets beslut 2008/971/EG vad gäller likvärdighet mellan skogsodlingsmaterial producerat i Förenade kungariket och sådant material producerat i unionen	2021-02-11		
	COM(2020) 853	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av rådets beslut 2003/17/EG och 2005/834/EG vad gäller likvärdighet för fältbesiktningar och likvärdighet för kontroller av förfaranden för upprätthållande av sorter av arter av lantbruksväxter som utförs i Förenade kungariket	2021-02-11		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
	COM(2021) 36	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om förlängning av giltighetsperioden för gemenskapens växtförädlarrätt för arterna sparris och artgrupperna blomsterlökar, vedartade små bärbuskar och prydnadsbuskar	2021-02-25		
	COM(2021) 37	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om statistik över insatsvaror och produktion i jordbruket och om upphävande av förordningarna (EG) nr 1165/2008, (EG) nr 543/2009, (EG) nr 1185/2009 och rådets direktiv 96/16/EG	2021-02-25		
	COM(2021) 54	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 138/2004 vad gäller regionalräkenskaper för jordbruket	2021-03-04		
	COM(2021) 108	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/625 vad gäller offentlig kontroll av djur och produkter av animaliskt ursprung som exporteras från tredjeländer till unionen för att säkerställa efterlevnad av förbudet mot viss användning av antimikrobiella medel	2021-03-18		
	COM(2021) 254	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/1628 vad gäller övergångsbestämmelser för vissa maskiner utrustade med motorer i effektintervallen mellan 56 kW och 130 kW och över 300 kW i syfte att hantera konsekvenserna av covid-19-krisen	2021-05-27		
	COM(2021) 477	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/1091 vad gäller unionens bidrag till integrerad statistik över jordbruksföretag inom budgetramen 2021–2027	2021-09-02		
	COM(2021) 551	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen, beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och förordning (EU) 2015/757	2021-10-05		
	COM(2021) 552	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/87/EG vad gäller luftfartens bidrag till unionens mål om minskade	2021-10-05		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
		utsläpp från hela ekonomin och ett lämpligt genomförande av en global marknadsbaserad åtgärd			
	COM(2021) 554	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2018/841 vad gäller omfattning, förenkling av regler för efterlevnadskontroll, fastställande av medlemsstaternas mål för 2030 och åtaganden för att kollektivt uppnå klimatneutralitet 2035 i sektorn för markanvändning, skogsbruk och jordbruk, och (EU) 2018/1999 vad gäller förbättrad övervakning, rapportering, uppföljning av framsteg och översyn	2021-10-26 (utl. 2021/22:MJU10)	2021-10-28	Nej
	COM(2021) 555	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet	2021-10-05		
	COM(2021) 556	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2019/631 vad gäller skärpning av normerna för koldioxidutsläpp från nya personbilar och nya lätta nyttofordon i linje med unionens höjda klimatambitioner	2021-10-05		
	COM(2021) 567	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av direktiv 2003/87/EG vad gäller anmälan av kompensation i samband med en global marknadsbaserad åtgärd för luftfartygsoperatörer som är baserade i unionen	2021-10-05		
	COM(2021) 568	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en social klimatfond	2021-10-26 (utl. 2021/22:MJU11)	2021-10-28	Ja
	COM(2021) 571	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut (EU) 2015/1814 vad gäller det antal utsläppsätter som ska placeras i reserven för marknadsstabilitet inom unionens utsläppshandelssystem för växthusgaser fram till 2030	2021-10-05		
	COM(2021) 656	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av bilagorna IV och V till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1021 om långlivade organiska föreningar	2021-11-11		
	COM(2021) 709	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om transport av avfall och om ändring av förordningarna (EU) nr 1257/2013 och (EU) 2020/1056	2021-12-14		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakter	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
NU	COM(2020) 824	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013	2021-02-11		
	COM(2020) 825	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en inre marknad för digitala tjänster (rättsakten om digitala tjänster) och om ändring av direktiv 2000/31/EG	2021-02-25		
	COM(2020) 842	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn (rättsakten om digitala marknader)	2021-02-25		
	COM(2021) 202	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om maskinprodukter	2021-06-18		
	COM(2021) 223	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden	2021-06-10		
	COM(2021) 557	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652	2021-10-19 (utl. 2021/22:NU9)	2021-10-27	Ja
	COM(2021) 558	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om energieffektivitet (omarbetning)	2021-10-05		
AU	COM(2021) 93	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete tack vare insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer	2021-04-22 (utl. 2020/21:AU15)	2021-04-28	Nej

BILAGA 7

Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2021 – per politikområde

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
FiU	COM(2020) 595	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-01-26		
	COM(2020) 596	Art. 53, 114	Etableringsrätt, tillnärmning av lagstiftning	2021-01-26		
	COM(2020) 854	Art. 175, 322	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), finansiella regler	2021-02-11		
	COM(2021) 391	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-09-30		
	COM(2021) 397	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-09-21		
	COM(2021) 399	Art. 53	Etableringsrätt	2021-09-21		
	COM(2021) 420	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-10-21		
	COM(2021) 421	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-10-21		
	COM(2021) 422	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-10-21		
	COM(2021) 423	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-10-21		
	COM(2021) 581	Art. 53, 62, 114	Etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster, tillnärmning av lagstiftning	2021-12-09		
	COM(2021) 582	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-12-09		
SkU	COM(2020) 673	Art. 33, 114, 207	Tullsamarbete, tillnärmning av lagstiftning, gemensam handelspolitik	2021-01-14		
	COM(2020) 749	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2021-02-25 (utl. 2020/21:SkU33)	2021-03-04	Ja
	COM(2021) 28	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2021-02-25		
	COM(2021) 95	Art. 349	Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	2021-04-15		
	COM(2021) 181	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2021-05-06		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
JuU	COM(2021) 563	Art. 113, 192	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter), miljöpolitik	2021-10-14		
	COM(2021) 564	Art. 192	Miljöpolitik	2021-10-14		
	COM(2020) 712	Art. 81, 82	Civilrättsligt samarbete, straffrättsligt samarbete	2021-02-11		
	COM(2020) 791	Art. 88	Polissamarbete	2021-02-11		
	COM(2020) 796	Art. 88	Polissamarbete	2021-02-25		
	COM(2021) 20	Art. 16	Skydd för personuppgifter	2021-02-25		
	COM(2021) 21	Art. 16	Skydd för personuppgifter	2021-02-25		
CU	COM(2021) 96	Art. 16, 74, 78, 79, 82, 85, 87, 88	Skydd för personuppgifter, administrativt samarbete (området för frihet säkerhet och rättvisa), asylpolitik, invandringspolitik, straffrättsligt samarbete, polissamarbete	2021-04-13		
	COM(2021) 278	Art. 70	Utvärdering av EU:s politik (området för frihet, säkerhet och rättvisa)	2021-09-16		
	COM(2021) 429	Art. 87	Polissamarbete	2021-09-16		
	COM(2021) 189	Art. 50, 114	Etableringsrätt, tillnärmning av lagstiftning	2021-06-18		
	COM(2021) 346	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-10-12		
	COM(2021) 347	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-09-16		
	COM(2020) 823	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-02-10		
FöU	COM(2020) 829	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-02-11		
	COM(2020) 725	Art. 114, 168	Tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa	2021-01-28		
	COM(2020) 726	Art. 168	Folkhälsa	2021-01-28		
SoU	COM(2020) 727	Art. 168	Folkhälsa	2021-01-28		
	COM(2021) 130	Art. 21	Unionsmedborgarskap	2021-04-27		
	COM(2021) 140	Art. 77	Gränskontroll	2021-04-27		
KrU	COM(2021) 627	Art. 114, 168	Tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa	2021-10-28		
	COM(2021) 634	Art. 165, 166	Utbildning m.m.	2021-11-23		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
UbU	COM(2021) 89	Art. 185, 188	Forskning och teknisk utveckling	2021-05-18		
TU	COM(2020) 767	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-01-21		
	COM(2020) 818	Art. 100	Transportpolitik	2021-02-11		
	COM(2021) 25	Art. 91, 100	Transportpolitik	2021-02-11		
	COM(2021) 71	Art. 91	Transportpolitik	2021-03-02		
	COM(2021) 85	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-04-20		
	COM(2021) 206	Art. 16, 114	Skydd för personuppgifter, tillnärmning av lagstiftning	2021-06-15		
	COM(2021) 281	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-08-26		
	COM(2021) 402	Art. 91	Transportpolitik	2021-08-26		
	COM(2021) 547	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-10-12		
	COM(2021) 559	Art. 91	Transportpolitik	2021-10-12		
	COM(2021) 561	Art. 100	Transportpolitik	2021-09-21		
	COM(2021) 562	Art. 100	Transportpolitik	2021-10-12		
	COM(2020) 798	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-02-25		
	COM(2020) 852	Art. 43	Jordbruk och fiskeri	2021-02-11		
MJU	COM(2020) 853	Art. 43	Jordbruk och fiskeri	2021-02-11		
	COM(2021) 36	Art. 118	Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	2021-02-25		
	COM(2021) 37	Art. 338	Statistik	2021-02-25		
	COM(2021) 54	Art. 338	Statistik	2021-03-04		
	COM(2021) 108	Art. 43, 114, 168	Jordbruk och fiskeri, tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa	2021-03-18		
	COM(2021) 254	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-05-27		
	COM(2021) 477	Art. 338	Statistik	2021-09-02		
	COM(2021) 551	Art. 192	Miljöpolitik	2021-10-05		
	COM(2021) 552	Art. 192	Miljöpolitik	2021-10-05		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
NU	COM(2021) 554	Art. 192	Miljöpolitik	2021-10-26 (utl. 2021/22:MJU10)	2021-10-28	Nej
	COM(2021) 555	Art. 192	Miljöpolitik	2021-10-05		
	COM(2021) 556	Art. 192	Miljöpolitik	2021-10-05		
	COM(2021) 567	Art. 192	Miljöpolitik	2021-10-05		
	COM(2021) 568	Art. 91, 192, 194	Transportpolitik, miljöpolitik, energipolitik	2021-10-26 (utl. 2021/22:MJU11)	2021-10-28	Ja
	COM(2021) 571	Art. 192	Miljöpolitik	2021-10-05		
	COM(2021) 656	Art. 192	Miljöpolitik	2021-11-11		
	COM(2021) 709	Art. 192	Miljöpolitik	2021-12-14		
	COM(2020) 824	Art. 172	Transeuropeiska nät	2021-02-11		
	COM(2020) 825	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-02-25		
	COM(2020) 842	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-02-25		
	COM(2021) 202	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2021-06-18		
	COM(2021) 223	Art. 114, 207	Tillnärmning av lagstiftning, gemensam handelspolitik	2021-06-10		
	COM(2021) 557	Art. 114, 194	Tillnärmning av lagstiftning, energipolitik	2021-10-19 (utl. 2021/22:NU9)	2021-10-27	Ja
	COM(2021) 558	Art. 194	Energipolitik	2021-10-05		
AU	COM(2021) 93	Art. 157	Socialpolitik	2021-04-22 (utl. 2020/21:AU15)	2021-04-28	Nej

BILAGA 8

Antal utkast till lagstiftningsakter 2010–2021 – per politikområde

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Offentlighet	Art. 15	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	2	0	0	0	0	2	7	0	1	4	16
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	1	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1	7
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Medborgarinitiativ	Art. 24	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	1	0	1	2	0	0	2	5	0	0	1	12
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	13	25	12	17	7	2	2	4	9	4	6	3	104
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 45, 46	1	1	1	1	1	0	0	1	2	0	1	0	9
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	0	0	5
Etableringsrätt	Art. 49, 50, 52, 53, 55	3	7	12	4	3	0	5	7	11	0	1	4	57
Fri rörlighet för tjänster	Art. 56, 62	0	2	7	3	1	0	2	5	4	0	0	1	25
Kapital och betalningar	Art. 64	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden	Art. 67	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Utvärdering av EU:s politik (frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Administrativt samarbete (frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	3	0	0	2	0	0	0	1	5	0	0	1	12
Gränskontroll	Art. 77	6	5	4	5	4	1	5	4	6	1	1	1	43

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Asylpolitik	Art. 78	2	0	3	0	2	2	7	1	6	0	5	1	29
Invandringspolitik	Art. 79	3	0	3	1	1	0	6	3	9	0	5	1	32
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	1	5	1	4	0	0	3	1	4	0	0	1	20
Straffrättsligt samarbete	Art. 82–86	9	4	4	4	3	2	2	6	5	1	1	2	43
Polissamarbete	Art. 87, 88	1	1	2	1	3	2	2	3	5	1	2	4	27
Transportpolitik	Art. 91, 100	3	4	9	22	1	0	6	14	11	5	14	8	97
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	3
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	Art. 113	1	3	2	3	0	0	3	8	10	4	6	4	44
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	15	27	32	34	18	4	27	24	40	1	12	31	265
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 115	0	3	0	0	1	2	7	1	1	0	2	0	17
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	1	4	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	8
Ekonomisk och monetär politik	Art. 121, 126, 127, 133, 136	5	0	3	0	0	0	0	0	2	1	0	0	11
Sysselsättning	Art. 149	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	6
Socialpolitik	Art. 153, 157	1	2	2	4	1	0	3	3	3	0	3	1	23
Europeiska socialfonden	Art. 164	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	5
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	2	0	0	0	2	1	2	1	0	1	9
Kulturpolitik	Art. 167	1	0	2	0	0	0	2	1	2	0	1	0	9
Folkhälsa	Art. 168	0	2	10	8	3	0	1	1	5	0	3	5	38
Konsumentskydd	Art. 169	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	4
Transeuropeiska nät	Art. 170–172	1	4	2	5	1	1	2	1	5	0	1	1	24
Industripolitik	Art. 173	1	4	3	1	1	1	1	1	9	2	3	0	27

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175, 177, 178	2	12	1	6	0	2	3	2	14	4	19	1	66
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 185, 188	1	2	2	5	0	1	2	0	5	0	2	1	21
Rymdpolitik	Art. 189	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	3
Miljöpolitik	Art. 192	1	5	16	10	4	1	6	7	12	1	4	12	79
Energipolitik	Art. 194	2	3	2	3	0	1	2	10	5	0	0	3	31
Turism	Art. 195	1	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	5
Civilskydd	Art. 196	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	4
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	1	0	0	0	1	0	3	0	1	0	6
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	4
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	1	1	3	0	0	2	1	5	0	0	2	15
Utvecklingssamarbete	Art. 209, 210	1	1	7	1	0	0	4	0	2	0	2	0	18
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	1	4	7	2	1	1	6	2	4	1	4	0	33
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	0	5
Ändringar i valrättsakten	Art. 223	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Institutionella bestämmelser	Art. 224	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	3
Europeiska unionens domstol	Art. 256, 281	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Unionens egna medel	Art. 311	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	3
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	6	1	9
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	1	2	0	2	0	1	0	3	0	0	0	9
Inhämtande av information	Art. 337	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Statistik	Art. 338	5	2	4	11	1	2	2	5	2	0	0	3	37

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter												
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	4	0	1	7	0	0	1	6	2	7	1	29
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	2	1	5	2	1	0	1	0	2	2	2	0	18